



FÉLÉVES JELENTÉS



2024



FÉLÉVES JELENTÉS

BESZÁMOLÓ AZ MNB 2024. ELSŐ FÉLÉVI
TEVÉKENYSÉGÉRŐL

2024

Kiadja: Magyar Nemzeti Bank

Felelős kiadó: Hergár Eszter

1013 Budapest, Krisztina körút 55.

www.mnb.hu

ISSN 2939-7731 (on-line)

Tartalom

A) rész

A Magyar Nemzeti Bank 2024. I. félévi üzleti jelentése 5

1. Elnöki összefoglaló 7

2. Beszámoló az MNB 2024. I. félévi tevékenységéről 11

2.1. Monetáris politika 11

2.2. A pénzügyi közvetítőrendszer stabilitása 18

2.3. Felügyeleti tevékenység és fogyasztóvédelem 23

2.4. Szanálás 33

2.5. Fizetési és értékpapír-elszámolási rendszerek 34

2.6. Nemzetközi tartalékok kezelése 37

2.7. Kézpénzlogisztikai tevékenység 38

2.8. Statisztikai szolgálat 42

2.9. Az MNB társadalmi felelősségvállalási tevékenysége 44

2.10. Az MNB eredményének alakulása 45

2.11. Az MNB gazdálkodása 47

3. Rövidítések, jegybankspecifikus fogalmak magyarázata 50

B) rész

A Magyar Nemzeti Bank 2024 I. félévi beszámolója 53

1. A Magyar Nemzeti Bank mérlege 55

2. A Magyar Nemzeti Bank eredménykimutatása 56

3. Kiegészítő melléklet 57

3.1. Az MNB számviteli politikája 57

3.2. A makrogazdasági folyamatok hatása az MNB 2024. I. félévi mérlegére és eredményére 62

3.3. A központi költségvetéssel szembeni forintkövetelések 62

3.4. A központi költségvetéssel szembeni devizakövetelések 63

3.5. A központi költségvetés forint- és devizakötelezettségei 63

3.6. A központi költségvetéssel szembeni nettó pozíció alakulása 64

3.7. A hitelintézetekkel szembeni forintkövetelések és -kötelezettségek 64

3.8. A hitelintézetekkel szembeni nettó pozíció alakulása	65
3.9. A jegybanki arany- és devizatartalék	66
3.10. Egyéb forint- és devizakövetelések	66
3.11. Egyéb forint- és devizakötelezettségek	67
3.12. Befektetett eszközök	69
3.13. Céltartalék és értékvesztés	75
3.14. Aktív és passzív időbeli elhatárolások	76
3.15. Saját tőke alakulása	76
3.16. A kiegyenlítési tartalékok alakulása	77
3.17. Az MNB mérleg alatti kötelezettségei és jelentős egyéb mérleg alatti tételei	77
3.18. Nettó kamateredmény és a pénzügyi műveletek realizált eredménye	80
3.19. A devizaállományok átértékeléséből származó eredmény összetevői	82
3.20. Bankjegy- és érmegyártás költsége	83
3.21. Egyéb eredmény	83
3.22. A jutaléktól eltérő egyéb eredmény részletezése	84
3.23. Felügyeleti tevékenységből származó bevételek	84
3.24. A banküzemi eredmény alakulása	85
3.25. A létszám és bérköltség adatainak változása, valamint a vezető tisztségviselők javadalmazása	87

A) rész

A Magyar Nemzeti Bank

2024. I. félévi üzleti jelentése

1. Elnöki összefoglaló

A Monetáris Tanács 2024 első félévében folytatta az alapkamat csökkentését, összesen 375 bázisponttal, 10,75 százalékról 7,00 százalékra csökkentette az irányadó rátát. Az első félévben az alapkamat csökkentését a folytatódó dezinfláció és a javuló országgazdasági megítélés tette lehetővé, ugyanakkor a kockázatok óvatos és türelmes monetáris politikát indokoltak. A Monetáris Tanács a beérkező makrogazdasági adatok, az inflációs kilátások és a kockázati környezet alakulása alapján körültekintően és adatvezérelten döntött a kamatcsökkentések mértékéről. A Tanács az első félév során minden hónapban csökkentette az alapkamatot, de a lazítás üteme több lépésben lassult. A monetáris politika a pozitív reálkamat biztosításával járul hozzá a pénzügyi piaci stabilitás fenntartásához és az inflációs cél fenntartható eléréséhez.

Az infláció 2024 januárjában ismét a jegybanki toleranciasávba mérséklődött, majd ezt követően 2024 első félévének hátralévő részében a toleranciasáv felső részében, 3,6 és 4,0 százalék között mozgott. A maginfláció éves összevetésben 2024 májusáig 4,0 százalékig csökkent, júniusban 4,1 százalék volt. 2024 tavaszi hónapjaiban a maginfláció esetében a havi áremelkedés az egyes piaci szolgáltatások visszatekintő átárazása miatt magasabban alakult a historikus átlagnál.

2024 első félévében a globális növekedési és inflációs kilátások alakulásában jelentős szerepet játszott az általánosan feszült geopolitikai helyzet. A nemzetközi befektetői hangulat összességében romlott az időszak során, ami mögött elsősorban a meghatározó jegybankok kamatdöntései és az ezekre vonatkozó várakozások, valamint a közel-keleti konfliktussal kapcsolatos fejlemények álltak. Az első félévben a globálisan meghatározó jegybankok által várt kamatcsökkentések későbbre, a várt kamatpályák pedig feljebb tolódtak.

Hazánk kockázati megítélése javult az időszak során, amit a magyar gazdaságban beinduló növekedés, a historikusan magas devizatartalék, a folyó fizetési mérleg tartós javulása és a körültekintő monetáris politika támogatott. A hazai monetáris politika a pozitív reálkamat biztosításával járult hozzá a pénzügyi piaci stabilitás fenntartásához, a dezinfláció folytatódásához és az inflációs cél eléréséhez.

A bankrendszeri likviditás elsődleges sterilizációs eszköze a tartalékszámra, amelynek teljes kamatozó részére az MNB alapkamatot fizet. A kötelező tartalékrendszer több paramétere módosult 2024 első félévében, melynek értelmében a választható ráta 2024. januártól megszűnt, míg 2024 márciusától a kötelező tartalék havi átlagos mérlegadat alapján kerül meghatározásra.

A kamatcsökkentések eredményeként az alapkamat az időszak során 375 bázisponttal 7 százalékra mérséklődött. A kamatfolyosó 2 százalékos sávja az időszak folyamán változatlan maradt, így június végén a jegybanki egynapos betét kamata 6 százalékot, az egynapos fedezett hitelé pedig 8 százalékot tett ki.

Az MNB 2024 első félévében is az egyhetes futamidejű diszkontkötvénnyel és az eurolikviditást nyújtó FX-swap tenderrel támogatta a hatékony monetáris transzmissziót. A diszkontkötvény meghirdetése az alapkamathoz, míg az FX-swapok árazása a kamatfolyosó aljához igazodott. A monetáris politikai eszköztár 2023 szeptemberében megkezdett egyszerűsítésének következő lépéseként 2024. január végén kivezetésre került a változó kamatozású, legfeljebb 6 hónapos futamidejű betéti eszköz.

A hazai bankrendszer továbbra is stabil, sokkellenálló-képessége mind a likviditási helyzet, mind a veszteségviselő képesség szempontjából megfelelő. A lakossági hitelállomány éves növekedési üteme 2024. év elejétől már ismét gyorsul, a második negyedévben 6 százalékra emelkedett, míg a vállalati hitelállomány éves növekedési üteme 2024 első félévében a 2-4 százalékos sávban mozgott, a második negyedév során 3,9 százalékot ért el. A bankok aggregált szinten jelentős pufferekkel teljesítik a likviditási pozícióra vonatkozó szabályozói elvárásokat, így a szektor finanszírozása hosszabb távon is biztosított. A magyar bankrendszer a nemzetközi környezet folyamatos változásából adódó kihívások közepette is képes biztosítani a szükséges forrásokat a gazdaság szereplőinek, hitelezési kapacitása megfelelő, elősegítve ezzel a gazdaság zökkenőmentes működését. A hazai hitelintézetek az utóbbi években nyereségesen működtek, a szektor 2024 első félévében rekord magas,

934 milliárd forint adózott eredményt ért el, ami 259 milliárd forinttal több, mint a 2023 első félévi eredmény. 2024 első félévében élénkült a lakáspiace aktivitás, az MNB becslése alapján az adásvételek száma 31 százalékkal, a lakásvásárlás célú hitelek száma pedig 71 százalékkal emelkedett éves alapon, így a hitelfelvétellel megvalósuló tranzakciók a lakáspiace adásvételek 41 százalékát tették ki.

2024 első félévében az MNB makroprudenciális tevékenységének fókuszában a monetáris kondíciók, a gazdasági fundamentumok, valamint a továbbra is emelkedett geopolitikai kockázatok pénzügyi stabilitásra gyakorolt hatásainak nyomon követése és esetleges kedvezőtlen hatásainak mérséklése állt. A jelentős geopolitikai és makrogazdasági kockázatokra tekintettel az MNB 2025. július 1-jei hatályba lépéssel a hazai kitétségekre vonatkozó anticiklikus tőkepufferrátát ún. pozitív neutrális módon való alkalmazásáról és 1 százalékra történő emeléséről döntött. A kereskedelmiingatlanok piacán tapasztalható kockázatok mérséklése céljából 2023. júniusban bejelentett rendszerkockázati tőkepuffer 2024. július 1-jei újraaktiválásának hírére több bank is felülvizsgálta releváns projekthitel portfólióját és elvégezték a megfelelő átszorolásokat, így egy bank esetében sem vált szükségessé effektív tőkepufferkövetelmény előírása. Az elsőlakás-vásárlók lakáshitel-felvételi lehetőségeinek a kockázatokkal összhangban lévő támogatása érdekében az MNB 2024. január 1-jétől ezen ügyfelek esetében a fedezetérték arányában maximálisan felvehető hitelösszeg arányát 90 százalékra emelte, amivel a minimálisan szükséges önerő mértéke a felére csökkent.

A Magyar Nemzeti Bank és a Pénziránytű alapítvány 2023 májusában megújította Diákszéf projektjét, ami az Európai unió első lakossági digitális jegybankpénz pilot projektje. Emellett a 2023 szeptemberében a METU, a BME és az NJE egyetemekkel együttműködésben elindított „Cross-University Startup menedzsment kurzus” legjobb csapatai rangos helyezéseket értek el különböző startup menedzsment versenyeken. A 2024 májusában megrendezett Dubai FinTech Summiton az MNB bemutatta pénzügyi innovációs és fenntarthatósági kezdeményezéseit, valamint lehetősége nyílt bilaterális egyeztetésekre, kapcsolatépítésre. Az MNB az Innovation Hub keretei között tovább folytatta a hazai FinTech szektor és egyéb innovatív szereplők támogatását.

Minden várakozást felülmúlt az első ízben 2024. márciusban lezajlott lakásbiztosítási kampány, amely során a lakásbiztosítási állomány 20 százaléka megmozdult, élénkült a verseny. Egy átlagos lakásbiztosítás éves díja 5 százalékkal 59 ezer forintra emelkedett, azonban a biztosított négyzetméterár ennél nagyobb mértékben, 7 százalékkal nőtt. A kampány hatására tehát javult az ár-érték arány. A Minősített Fogyasztóbarát Otthonbiztosítások (MFO) átlagdíja viszont 49 ezer forintra csökkent. Az online alkuszoknál 10 értékesített szerződésből 3 már fogyasztóbarát. Az MNB Lakásbiztosítási indexe, amelyet először idén márciusban publikált, a fogyasztók és a közvélemény minél pontosabb és átláthatóbb tájékoztatását szolgálja az otthonbiztosítások díjainak alakulásáról.

Zöld Programja keretében a Magyar Nemzeti Bank immáron negyedik alkalommal készítette el Zöld pénzügyi jelentését, amelyben ismét a környezeti fenntarthatóság mérlegére teszi a pénzügyi rendszert. A Jelentés bemutatja az elmúlt egy év külföldi és hazai főbb fenntarthatósági eseményeit, emellett ismerteti a kvantitatív módszertani lépéseket is. A zöld finanszírozás esetében nemcsak az állományi adatokba enged bepillantást, hanem a zöld pénzügyek ösztönzőit és akadályozóit is górcső alá veszi. Áttekintést nyújt a nemzetközi, hazai, jelenlegi és várható fenntarthatóságot érintő pénzügyi szabályozásról.

Az MNB felelősséggel tartozik a magyar pénzügyi rendszer biztonságáért, ellenállóképességének fenntartásáért, emellett az egyes pénzügyi szolgáltatók is felelősek az ügyfelek pénzügyi eszközeinek biztonságáért. Kiemelt jelentősége van azonban annak is, hogy az ügyfelek is felkészültek legyenek az egyre inkább az online térben megjelenő veszélyekkel kapcsolatban. Ennek erősítése érdekében a 2022. őszén életre hívott KiberPajzs program kezdeményezést az alapító és az azóta csatlakozott tagok 2024. januártól újabb hároméves időtartamra meghosszabbították.

A kriptopiace szereplők, így a kriptoeszköz-szolgáltatók szabályozott keretek között történő engedélyezéséről és felügyeléséről szóló uniós és magyarországi jogszabályok elfogadásával párhuzamosan az MNB felméri, hogy hány itthoni szereplő kíván elindulni e piacon. Magyarországon immár kb. 200 ezer ügyfél rendelkezik vagy kereskedik kriptoeszközzel. A hazai engedélyezés és felügyelés biztonságosabbá teszi ezt a tevékenységet is.

A 2024. év első félévében a szanalási feladatkörében eljáró MNB szanalási tervezési tevékenysége fókuszában a szanalási tervek felülvizsgálata, a szanalhatóság értékelésére irányuló eljárások lefolytatása, az MREL-követelmények felülvizsgálata, valamint teljesítésük ellenőrzése állt mind a belföldi székhelyű intézmények, mind a határon átnyúló csoportok esetén csoportszintű és leányvállalatokért felelős szanalási hatóságként egyaránt.

Az MNB több szanalási szakmapolitikai dokumentumot tett közzé az intézmények szanalási tervezéssel összefüggő kötelezettségeinek elősegítése céljából (szanalási tervezéshez és egy esetleges szanaláshoz szükséges gyors adatszolgáltatási képesség fejlesztésével kapcsolatos elvárások, az MREL-követelmény előírására vonatkozó alapelvek felülvizsgálata, az EBA szanalhatóság fejlesztésére irányuló iránymutatásaival összefüggő MNB elvárások).

Az MNB a Szanalási Alap tagintézményei számára kiszámította a 2024. évi rendszeres éves díjakat, részt vett a Szanalási Alap és az Országos Betétbiztosítási Alap igazgatótanácsának munkájában, valamint eleget tett az MSZVK Zrt., mint szanalási vagyonkezelő tulajdonosi jogainak gyakorlásából eredő feladatainak.

Az MNB szakértői közreműködtek az EBA, az ESMA és az EIOPA munkacsoportjaiban. Az MNB sikeresen megrendezte az EBA szanalási tervezési munkacsoportja májusi ülését. Az MNB emellett részt vállalt az uniós jogalkotási szerveknek a hitelintézetek és befektetési vállalkozások szanalási irányelve¹ felülvizsgálatát és a biztosítók szanalási keretrendszerének kiépítését célzó munkájában, valamint az idei évben is az EBA rendelkezésére bocsátotta a szanalási tervezési és végrehajtási tevékenység konvergenciáját célzó EREP programhoz szükséges nem információkat a szanalási hatósági gyakorlatáról.

2024 első félévének végén az MNB nemzetközi tartalékainak nagysága 46,3 milliárd euro volt, ami 4,9 milliárd euro növekedést jelent a 2023. év végi 41,4 milliárd eurós értékhez képest. Az időszak során a tartalékok mértéke újabb historikus csúcst ért el a statisztikák publikálásának kezdete óta. A félév folyamán a devizatartalék szintjének növekedése az állam devizafinanszírozási műveleteihez, valamint az Európai Bizottságtól beáramló uniós támogatásokhoz kötődött, amelyet részben kompenzáltak a MÁK devizakiadásai.

2024 I. féléve során a forgalomban lévő készpénzállomány 6,9%-kal, nominálértéken 545,9 milliárd forinttal növekedett az előző év azonos időszakához képest, elérve a 8 445,9 milliárd forintot. A készpénzállomány közel egy éve tartó mérsékelt ütemű bővüléséhez hozzájárult az infláció csökkenése, valamint a korábbi időszakban is meghatározó, ún. óvatossági készpénzkereslet további erősödése.

A forgalomban lévő bankjegyek értéke 8 334,4 milliárd forint, mennyisége 683,8 millió darab volt 2024 I. félévének végén. Ez értékben 6,9 százalékos, mennyiségét tekintve pedig 5,7 százalékos növekedést jelent az előző év azonos időszakához képest. A forgalomban lévő érmék értéke 95,2 milliárd forint, mennyisége 2 499,5 millió darab volt 2024. június végén. Ez értékben 4,1, mennyiségben 4,6 százalékos növekedést mutat 2023 azonos időszakának adataihoz képest.

Több éves előkészítő munka eredményeként a hitelregiszter adatszolgáltatással (HITREG) 2024-től kiváltásra kerültek egyes, az MNB alapvető és felügyeleti feladatait kiszolgáló adatgyűjtések, valamint egy, az Agrárminisztérium által a bankszektortól gyűjtött adatszolgáltatás is. 2024. elején megkezdődött a betétregiszter adatszolgáltatást (BETREG) előíró MNB rendelet előkészítése.

2024 első félévében több statisztikai publikáció további adattartalommal egészült ki, illetve újult meg, melynek részeként a külső felhasználók számára korábban rendelkezésre állnak a hitelintézeti szektor adatairól előzetes információk, valamint a fizetési mérleg statisztikához tartozó éves külföldi közvetlentőke-befektetés Magyarországon állomány végső befektető országa szerinti bontása elnevezésű publikáció.

Az MNB a statisztikai folyamatok és adatfeldolgozások hatékonyabb kezelése érdekében adatfeldolgozó robotokat is használ.

¹ A hitelintézetek és befektetési vállalkozások helyreállítási és szanalási keretrendszerének kiépítését célzó 2014/59/EU irányelv

Az MNB az Alapokmányában megfogalmazott alapértékekkel és jövőképpel összhangban meghirdetett Társadalmi Felelősségvállalási Stratégia alapján küldetésének tekinti, hogy alapvető feladatai ellátásának veszélyeztetése nélkül a közjót szolgálja és lehetőségeihez mérten értékteremtő osztársadalmi célok megvalósításához járuljon hozzá. A stratégia fő elemei: a pénzügyi kultúra erősítése, az oktatás (elsősorban a felsőoktatás), a közgazdászképzés és pénzügyi oktatás rendszerének megújítása és fejlesztése, a tudományos tevékenység támogatása, valamint a karitatív célú kezdeményezésekhez való hozzájárulás. A jegybank e téren kifejtett 2024. I. félévi eredményei aktívan segítették a kitűzött célok megvalósítását.

2024. I. félévben az MNB eredménye 386,2 milliárd forint veszteség volt, ami 613,1 milliárd forinttal kisebb a 2023. I. félévi veszteségnél. Az eredmény javulása elsősorban a forint kamat- és kamatjellegű veszteség – a kamatcsökkentések hatására bekövetkező – visszaesésével magyarázható, de emellett nőtt a deviza kamatnyereség és a realizált árfolyameredmény is. Az MNBtv. és a Költségvetési Tanács állásfoglalása alapján a költségvetésnek 2024-ben a jegybanki tőkehelyzet miatt nem keletkezett térítési kötelezettsége.

A működési költségek 2024. I. félévi tényleges összege 42 640 millió forint, mely az ütemezett tervtől 6,1 százalékkal marad el, a 2023. I. félévében felmerült kiadásoknál pedig 8,0 százalékkal magasabb.

Az előző év hasonló időszakához viszonyított költségnövekedés döntően a személyi jellegű ráfordításoknál, továbbá a banküzemi általános (leginkább az informatikai és az egyéb) költségeknél jelentkezett.

A beruházások 2024. évi jóváhagyott terve 14 048 millió forint. 2024. I. félévében a beruházások kapcsán 2 335 millió forint kifizetés történt. A 2024. I. félévi beruházások jelentős része informatikai hardver- és szoftvertermékek beszerzéséhez, illetve különböző informatikai projektekhez kötődött.

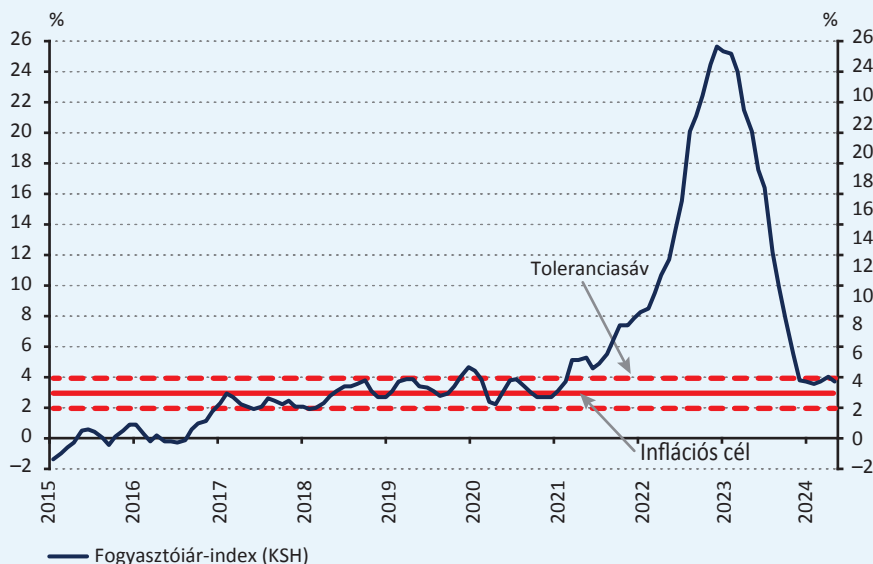
2. Beszámoló az MNB 2024. I. félévi tevékenységéről

2.1. MONETÁRIS POLITIKA

Inflációs folyamatok 2024 első félévében

2024 első félévében a fogyasztói árak átlagosan 3,7 százalékkal emelkedtek az előző év azonos időszakához viszonyítva. 2023-ban a fegyelmezett monetáris politika, a kormányzat versenyt erősítő lépései, a visszafogott kereslet, a bázishatások és az elmúlt évinél érdemben alacsonyabb külső költségkörnyezet hatására erőteljes dezinfláció zajlott le Magyarországon. Ennek köszönhetően az infláció 2024 januárjában ismét a jegybanki toleranciasávba mérséklődött, majd 2024 első félévének hátralévő részében a toleranciasáv felső részében, 3,6 és 4,0 százalék között mozgott. A 2023 elején kezdődő gyors dezinfláció 2024 első negyedévében lassabb ütemben folytatódott, és a fogyasztóiár-index márciusban érte el átmeneti mélypontját 3,6 százalékon. Az üzemanyagok és a szabályozott árú termékek árdinamikájának bázishatások miatti növekedése következtében májusban 4,0 százalékra nőtt az áremelkedés üteme. Júniusban az infláció áprilishoz hasonlóan ismét 3,7 százalékon alakult (1. ábra). A maginfláció éves összevetésben 2024 első felében májusig 4,0 százalékig csökkent, júniusban 4,1 százalék volt. 2024 első felében a globálisan megtorpanó dezinfláció, valamint a geopolitikai konfliktusok is befolyásolták a hazai infláció alakulását. A geopolitikai feszültségek miatt változékonyan alakult az olaj világgpiaci ára, ami a hazai üzemanyagárakra is kifejtette hatását. Az európai gáz és áramárak továbbra is jóval alacsonyabbak az orosz-ukrán háború kitörése előtti hónapokban tapasztaltnál, miközben az olajárak visszatértek a háború előtti szintre.

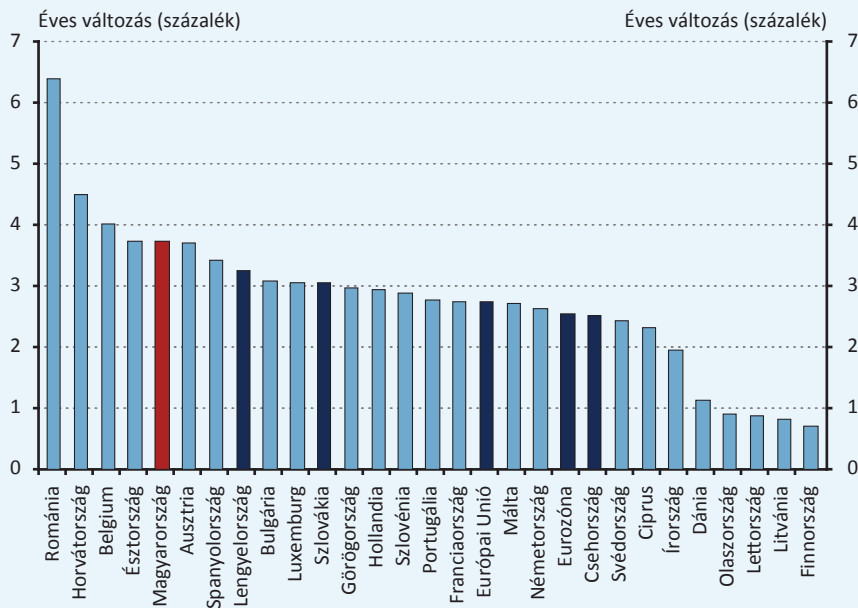
1. ábra
Az inflációs cél és az infláció alakulása a folytonos cél kijelölése óta



Forrás: KSH, MNB

Az Európai Unióban a korábbi gyors dezinfláció a félév során megtorpant. 2024 első felében átlagosan 2,7 százalékon alakult a harmonizált fogyasztóiár-index. 2024. januárról márciusra 3,1 százalékról 2,6 százalékgig csökkent, majd a félév fennmaradó részében 2,6-2,7 százalék között ingadozott az infláció. A dezinflációt részben a szolgáltatások historikusan magasabb inflációja fékezi. A termékkör inflációja globálisan is ragadósabbnak bizonyul és a korábbi, történelmi inflációs epizódokhoz képest lassabban mérséklődik. 2024 első felében a hazai infláció az európai uniós tagországok felső harmadában helyezkedett el (2. ábra).

2. ábra
A HICP infláció alakulása az Európai Unió országaiban 2024 első felében



Megjegyzés: A magyar adat a KSH által közölt infláció.

Forrás: Eurostat, KSH

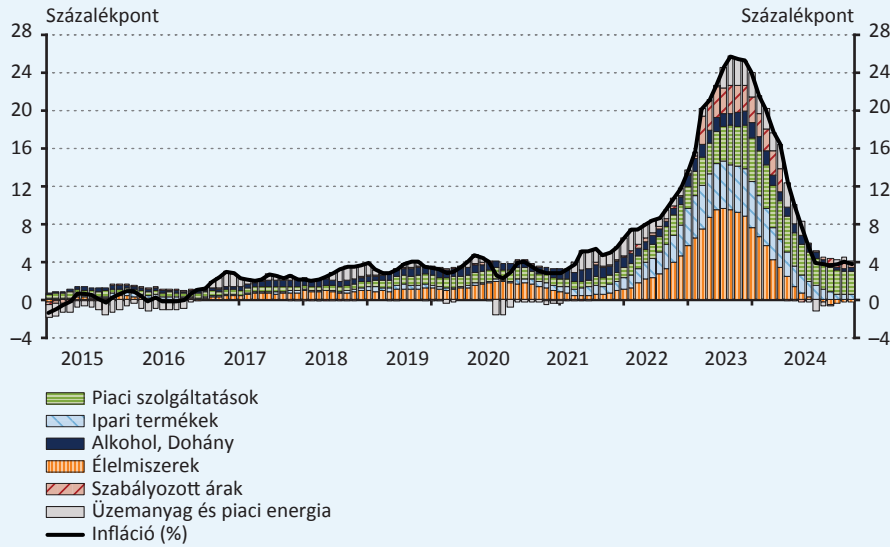
Az MNB besorolása szerinti élelmiszerek inflációja 2024 januárjára negatív tartományba csökkent, az árindex átlagosan -1,8 százalékon alakult az idei év első felében. Az élelmiszerinfláció mérséklődését globális és hazai folyamatok egyaránt befolyásolták. Az élelmiszerek utóbbi hónapokban tapasztalt árcsökkenését az éves alapon csökkenő globális élelmiszer-alapanyagárak mellett a 2023 júliusától elinduló Árfigyelő rendszer kiskereskedelmi versenyt erősítő hatása is támogatta. A termékkörön belül március óta mind a feldolgozott, mind a feldolgozatlan élelmiszerek éves árindexe negatív tartományban alakul.

Az iparcikkek és a piaci szolgáltatások éves árdinamikája is lassult, ugyanakkor utóbbi termékcsoporthoz képest az átárzások továbbra is magasabban alakultak a historikus átlagnál. Az iparcikkek éves inflációja átlagosan 2,9 százalék volt 2024 első felében. Az év első hat hónapjában a piaci szolgáltatások körében a korábbi évekre jellemző **átárzások mértékének többszöröse** volt megfigyelhető. A jelenség elsősorban a telekommunikációs és pénzügyi szolgáltatások március és május között megvalósuló visszatekintő árindexálásához kapcsolódott. A piaci szolgáltatások éves bázisú inflációja a többi termékkörhöz képest magasabban, 10,3 százalékon alakult 2024 első felében.

Az üzemanyagok inflációja változékonyan, de a 2023-ban tapasztalt áremelkedési ütemnél érdemben alacsonyabban alakult. A januári -11,9 százalékot követően a termékkör éves bázisú inflációja májusra 9,2 százalékra emelkedett, majd júniusban 3,2 százalékra mérséklődött. A termékcsoporthoz képest év eleji áremelkedését a január 1-től életbe lépő jövedékiadó-emelés fokozatos begyűrzése, valamint bázishatások okozták. Az üzemanyag-infláció júniusi csökkenéséhez a világpiacon olajárak és az árretek csökkenése is hozzájárult.

A szabályozott termékek árai átlagosan 3,1 százalékkal emelkedtek éves összehasonlításban 2024 első felében. A termékcsoporthoz képest árártózkodását főként a vezetékes gáz árának mozgása befolyásolta, amit a hatósági ár mennyiségi korlátja alá eső lakossági fogyasztás arányának alakulása határoz meg.

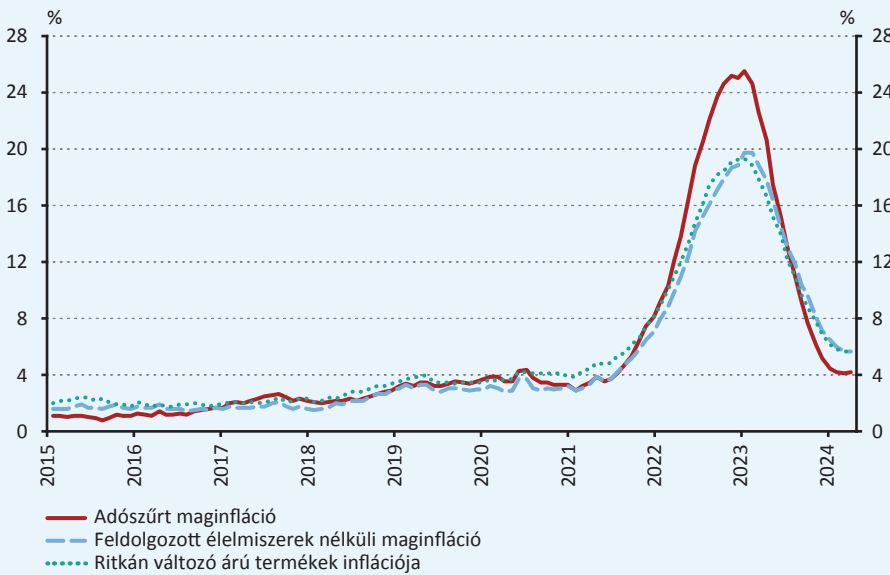
3. ábra
Az infláció dekompozíciója



Forrás: KSH, MNB

A gazdaság alapvető keresleti-kínálati viszonyait pontosabban tükröző, az inflációs alapfolyamatokat megragadó mutatók mérséklődésének üteme lelassult. Júniusra a feldolgozott élelmiszerek nélkül számított maginfláció és a ritkán változó árú termékek inflációjának csökkenése megállt, az első félévben átlagosan rendre 6,5 és 6,3 százalékon alakultak a mutatók. Az indirekt adóktól szűrt maginfláció az év eleji csökkenés után júniusban enyhén emelkedett, így átlagosan 4,6 százalékon alakult 2024 első felében.

4. ábra
Inflációs alapfolyamatot megragadó mutatók



Megjegyzés: A ritkán változó árú termékek inflációja azon fogyasztóiár-index tételekből áll össze, amelyek elemi árainak legfeljebb 15 százaléka változik havonta, átlagosan. MNB-számítás a KSH adatai alapján.

Forrás: KSH, MNB

1. táblázat Inflációs tényadatok részletei					
	2021	2022	2023	2024	
				I. n. év	II. n. év
Maginfláció	3,9	15,7	18,2	5,2	4,1
Feldolgozatlan élelmiszerek	2,6	24,3	19,9	0,2	-1,3
Járműüzemanyag és piaci energia	20,6	12,3	25,8	-3,6	5,5
Szabályozott árak	0,6	9,5	13,0	2,2	4,0
Fogyasztóiár-index	5,1	14,5	17,6	3,7	3,8
Változatlan adótartalmú fogyasztóiár-index	4,6	14,4	16,7	3,2	3,3

Forrás: KSH, MNB

Monetáris politika

2024 első félévében az általánosan feszült geopolitikai helyzet jelentős szerepet játszott a globális növekedési és inflációs kilátások alakulásában. A félév során az Egyesült Államokban és az Európai Unióban gyorsult, míg Kínában a várakozásoktól elmaradva lassult a növekedés üteme éves alapon. Az infláció a legtöbb ország esetében érdemben csökkent, megközelítve a jegybanki célokat. A gyenge világgazdasági kereslet és az alacsony nyersanyagárak előre tekintve is mérsékelt inflációs ráták irányába mutatnak, ugyanakkor általánosan megfigyelhető a szolgáltatások koronavírus-járvány előtti időszakra jellemző szinteknél magasabb inflációja, ami fékezi a dezinflációt.

A nemzetközi befektetői hangulat összességében romlott az időszak során, ami mögött elsősorban a közel-keleti konfliktussal kapcsolatos fejlemények, valamint a meghatározó jegybankok kamatdöntései és az ezekre vonatkozó várakozások álltak. A kockázatvállalási hajlandóságot az év elején a beérkező makrogazdasági adatok – különösen a vártnál magasabb amerikai infláció –, a félév végén pedig az európai parlamenti választások is befolyásolták. A Federal Reserve (Fed) és az Európai Központi Bank (EKB) első kamatcsökkentésének közeledtével a befektetői hangulatot egyre inkább a várt kamatpályák alakulása határozta meg.

Az első félévben a globálisan meghatározó jegybankok által várt kamatcsökkentések későbbre, a várt kamatpályák pedig feljebb tolódtak. A meghatározó jegybankok közül a Fed változatlanul tartotta az irányadó ráta célsávját, miközben az EKB júniusban 25 bázisponttal mérsékelte irányadó rátáit. A Fed és az EKB közötti divergencia a globális kamatkörnyezeten keresztül átmenetileg növelte a feltörekvő piacokon a volatilitást. A régiós jegybankok közül a cseh jegybank összesen 200 bázisponttal 4,75 százalékra csökkentette irányadó rátáját, miközben a lengyel és a román jegybank nem változtatott a kamatkondíciókon az első félévben.

A hazai infláció 2024 januárjában visszatért a jegybanki toleranciasávba és az első félév során végig a toleranciasávon belül alakult. A fogyasztóiár-index januárban 3,8 százalékra csökkent, majd az első félév során a 3,6–4,0 százalékos sávban ingadozott. A maginfláció januárban 6,1 százalékra, majd májusig 4,0 százalékra mérséklődött, ugyanakkor a második negyedévben megállt a mutató csökkenése. A piaci szolgáltatások dezinflációja továbbra is lassú, ezért a Monetáris Tanács kiemelten figyeli a szektor árazási döntéseit. Az inflációs kockázatok az első negyedév során inkább lefelé mutattak, azonban a félév második felére erősödtek a felfelé mutató kockázatok.

Az első negyedévben 1,1 százalékkal, a második negyedévben pedig 1,5 százalékkal bővült a hazai GDP éves alapon. A növekedés jelentős részét a szolgáltató szektor adta, miközben az ipar teljesítménye jelentősen csökkent a félév során. A reálbérek számottevő emelkedése, az óvatossági motívum fokozatos oldódása, illetve a fogyasztói bizalom javulása egyaránt tükröződött a háztartások első negyedévben bővülő fogyasztásában. A beruházások általános csökkenése

ugyanakkor fékezte a gazdasági növekedés ütemét. A nettó export növekedési hozzájárulása az összességében visszafogott importkereslet mellett pozitívan alakult. 2024 hátralévő részében a háztartások fogyasztásának élénkülése egyre jobban támogatja a hazai GDP fokozatos bővülését, ugyanakkor a beruházások az idei évben még lassíthatják a növekedést, míg az exportra ellentétes irányú erők hatnak. A foglalkoztatás magas szintje mellett az elmúlt két negyedévben enyhült a munkaerőpiac feszessége.

A Monetáris Tanács 2024 első félévében folytatta az alapkamat csökkentését, összesen 375 bázisponttal, 10,75 százalékról 7,00 százalékra csökkentette az irányadó rátát. Az első félévben az alapkamat csökkentését a folytatódó dezinfláció és a javuló országgokkázati megítélés tette lehetővé. Ugyanakkor a globális és hazai dezinflációt övező kockázatok, a nemzetközi befektetői hangulat változékonysága és a globálisan meghatározó jegybankok kamatpolitikája óvatos és türelmes monetáris politikát indokolt. A Monetáris Tanács a beérkező makrogazdasági adatok, az inflációs kilátások és a kockázati környezet alakulása alapján körültekintően és adatvezérelten döntött a kamatcsökkentések mértékéről. Ezek alapján a Tanács az első félév során minden hónapban csökkentette az alapkamatot, de a lazítás üteme több lépésben lassult. Ennek megfelelően az első negyedévben nagyobb lépésekben csökkent az alapkamat és a kamatfolyosó, majd áprilisban a monetáris politika új szakaszba lépett, amelyben a Tanács a korábbinál lassabb, 50 bázispontos ütemben folytatta az alapkamat csökkentését. Júniusban tovább szűkülte a rendelkezésre álló monetáris politikai mozgástér, így a kamatcsökkentés üteme 25 bázispontra mérséklődött. Ezzel június végére az alapkamat 7 százalékra, ezzel párhuzamosan a kamatfolyosó alsó szélét jelentő O/N betéti kamat 6 százalékra, a felső szélét jelentő O/N hitel kamata pedig 8 százalékra mérséklődött. A monetáris politika a pozitív reálkamat biztosításával járul hozzá a pénzügyi piaci stabilitás fenntartásához és az inflációs cél fenntartható eléréséhez.

A jegybanki eszközök a félév során támogatták a pénzügyi piaci stabilitást és a hatékony monetáris transzmissziót. A monetáris transzmisszió szempontjából kulcsfontosságú, hogy a rövid oldali kamatok minden részpiacon és minden időszakban a Monetáris Tanács által meghatározott alapkamatszinttel összhangban alakuljanak. A pénzügyi piaci stabilitás fennmaradását az MNB a naponta meghirdetésre kerülő egynapos FX-swap tenderrel, illetve a heti rendszerességű diszkontkötvény-aukcióval biztosította. A Monetáris Tanács értékelése szerint a hosszú lejáratú betéti eszköz sikeresen betöltötte stabilizáló szerepét, így a jegybank 2024. január 31-i hatállyal felfüggesztette az eszköz alkalmazását.

A monetáris politikai eszköztár változásai

A bankrendszeri likviditás elsődleges sterilizációs eszköze a tartalékszámbla, amelynek teljes kamatozó részére az MNB alapkamatot fizet.

A Monetáris Tanács 2023. szeptember 26-i döntése alapján a kötelező tartalék választható része 2024. január 1-től megszűnt. A hitelintézeteknek ezáltal egységesen 10 százalék a tartalékrátájuk, aminek napi és havi szinten is kötelező megfelelniük. A kötelező tartalék kamatmentes része változatlanul a tartalékalap 2,5 százaléka. Az MNB 2024 januárjától felfüggesztette a kötelező tartalék teljesítésébe részlegesen beszámító változó kamatozású, legfeljebb 6 hónapos betéti tender meghirdetését. A kötelező tartalék havi átlagos adatok alapján történő teljesítésére először a 2024. januári adatok alapján a 2024. márciusi teljesítési időszakban került sor.

A tartalékkötelezettség az átmeneti időszak és a fixálás lezárulta után 2024 márciusától kezdve növekvő trendet mutat bankrendszeri szinten.

A Monetáris Tanács a félévben minden kamatmeghatározó ülésén csökkentette az alapkamatot, illetve ezzel párhuzamosan a kamatfolyosó két szélét. Az év végi 10,75 százalékos alapkamat az első negyedévben nagyobb lépésekben csökkent: januárban 75, februárban 100 bázisponttal, majd márciusban újra 75 bázisponttal mérséklődött. A második negyedévben áprilisban és májusban a korábbinál lassabb ütemben 50-50 bázisponttal csökkent az alapkamat, míg júniusban 25 bázispont volt a lazítás mértéke. A kamatcsökkentések eredményeként az alapkamat a félév végén 7 százalék volt. A kamatfolyosó 2 százalékos sávja az időszak folyamán változatlan maradt, így június végén a jegybanki egynapos (overnight) betét kamata 6 százalék, az egynapos fedezett (overnight) hitel pedig 8 százalék volt.

2024 első féléve során a kötelező tartalékrendszer mellett továbbra is a hetente aukcionált egyhetes futamidejű diszkontkötvény és a naponta meghirdetett eurolikviditást nyújtó FX-swap tender támogatta a monetáris transzmissziót. Az MNB eszköztárának egyszerűsítéseként 2024. január végén kivezetésre került a változó kamatozású, legfeljebb 6 hónapos futamidejű betéti eszköz.

Az alkalmazott jegybanki eszközök operatív keretei:

- a kötelező tartalékrendszerben 2024 elejétől a választható ráta megszűnt, ezáltal a napi és havi átlagban is teljesítendő kötelező tartalékráta egységesen 10 százalék;
- a túltartalékolásra a jegybank a mindenkori alapkamattal megegyező kamatot számol el havonta;
- a kötelező tartalék havi átlagos adatok alapján történő teljesítésére – először a 2024. januári adatok alapján – a 2024. márciusi teljesítési időszakban került sor;
- a diszkontkötvény kibocsátási árfolyama továbbra is a mindenkori alapkamathoz igazodik;
- az egynapos (tomnext) futamidejű FX-swap tenderek meghirdetése változatlanul 6 milliárd eurós meghirdetett mennyiség mellett történik, árazása tekintetében a jegybanki kommunikációnak megfelelően a kamatfolyosó alja tekinthető irányadónak.

A jegybanki eszközök igénybevétele

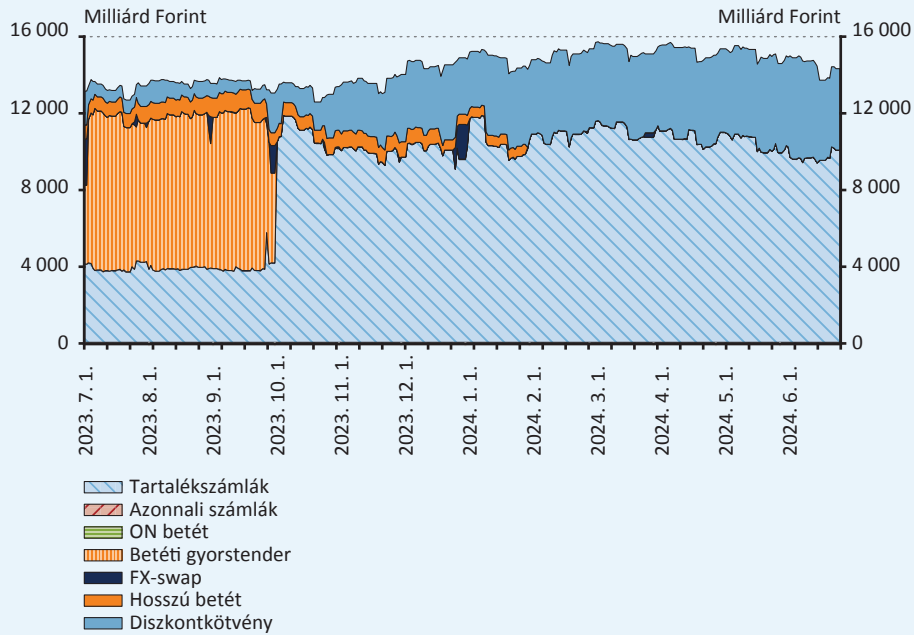
2024 első félévében a bankrendszer teljes forintlikviditása (az elszámolási számlák és azonnali fizetési rendszerhez kapcsolódó számlák egyenlege, az egynapos betét és hitel rendelkezésre állás, január végéig a hosszú betétek, valamint az eurolikviditást nyújtó swapok forint lába és a diszkontkötvények nettósított értéke) az időszak egészét tekintve átlagosan 14946 milliárd forintot tett ki. A teljes bankrendszeri likviditás a vizsgált időszakban havi átlagban 14300-15400 milliárd forint között alakult, az első negyedévben kissé növekvő, a másodikban pedig enyhén csökkenő tendenciát mutatva.

A bankrendszeri likviditás időszakai összesített szűküléséhez a KESZ likviditási hatása, a bővülő készpénzállomány, valamint a korábbi jegybanki programok (NHP) amortizációja járult hozzá. A jegybanki kamatfizetések ezzel szemben bővítették a bankrendszeri likviditást. A jegybanki FX-swap tenderek, illetve diszkontkötvény-aukciók likviditásra gyakorolt – szűkítő, majd bővítő – hatása átmenetinek tekinthető. Az MNB első félévet határoló tenderei, a 2023. év végéről 2024. év elejére átnyúló diszkontkötvény és az FX-swap tender induló (forint) lábai együttesen 4767 milliárd forinttal, 2024. második negyedévről a harmadik negyedévre pedig 4368 milliárd forinttal szűkítették ideiglenesen a bankrendszeri likviditást.

A bankrendszer tartalékkötelezettsége 2024. január elsejétől 10 százalékos minimálisan tartandó kötelezettség mellett az első negyedévben havi szinten 3846-3895 milliárd forintot tett ki. Az MNB 2024 márciusától a kötelező tartalék összegét az MNB – a korábbi bejelentésnek megfelelően – a banki tartalékköteles források tárgyidőszakra vonatkozó átlagos állományai alapján határozta meg a tárgyidőszak utolsó naptári napjára vonatkozó adatok helyett. A második negyedévben a tartalékkötelezettség kismértékben nőtt, havi szinten 3930-3991 milliárd forintot ért el. A korábbi időszakokhoz hasonlóan a ténylegesen elhelyezett tartalék minden hónapban – a túltartalékolás alapkamathoz igazodó kamatozása miatt – lényegesen meghaladta a kötelezettség mértékét. A kumulált túltartalékolás mértéke a félév során 5785-7232 milliárd forint között mozgott.

A bankrendszeri többletlikviditás döntően a hitelintézetek tartalékszámlyain és a heti rendszerességgel meghirdetett egyhetes futamidejű diszkontkötvényekben került lekötésre. Az időszakban a rendelkezésre állás jellegű eszközök esetében (O/N betét és O/N fedezett hitel) nem történt igénybevétele.

5. ábra
A jegybank betéti eszközeinek igénybevétele



Forrás: MNB.

Az MNB az előző időszakhoz hasonlóan naponta tartott egynapos (tomnext) futamidejű eurolikviditást nyújtó swaptendert. A tendereken meghirdetett maximális implikált forintkamat a mindenkori jegybanki alapkamat mínusz 100 bázispontnak megfelelő kamat, azaz az O/N betéti eszköz kamata volt. A meghirdetett mennyiség 2023. szeptember 1. óta változatlanul 6 milliárd euró. A tendereken összesen 5 alkalommal adtak be ajánlatot a hitelintézetek, a banki ajánlatok jellemzően a hónap végén átnyúló futamidőkre összpontosultak. Az MNB a korábbi negyedévekhez hasonlóan a beérkező összes ajánlatot elfogadta, ami januártól június végéig időrendben – csak a beadott ajánlattal rendelkező tendereket figyelembe véve – 180 millió eurót (70 milliárd forintot), 50 millió eurót (19 milliárd forintot), 300 millió eurót (117 milliárd forintot), 550 millió eurót (217 milliárd forintot), illetve 250 millió eurót (99 milliárd forintot) jelentett. A legmagasabb igénybevétel a március 27-i aukción volt 550 millió euró (217 milliárd forint) elfogadott mennyiséggel.

A diszkontkötvény-aukciók heti rendszerességgel kerültek meghirdetésre, egyhetes futamidővel, T+1 napi elszámolással. Az MNB a kibocsátási árfolyamot a mindenkori jegybanki alapkamathoz kötötte. Az időszak alatt megtartott 26 tenderen az MNB az összes beadott ajánlatot elfogadta. A havi átlagos kibocsátott állomány 3712-4751 milliárd forint között alakult. A legnagyobb bankrendszeri igény a 2024. június 5-i aukción volt 5322 milliárd forint benyújtott ajánlattal.

2. táblázat

Diszkontkötvény-aukciókon kibocsátott kötvények (milliárd forintban)

Tender időszak	Tenderek száma	Átlagos beadott ajánlat	Átlagos elfogadott ajánlat
2024. január	4	3795	3795
2024. február	5	4144	4144
2024. március	4	4225	4225
2024. április	5	4528	4528
2024. május	4	4707	4707
2024. június	4	4713	4713
Összesen	26	4351	4351

Forrás: MNB.

A negyedévek végén átnyúló, egynapos (tomnext) futamidejű FX-swap eszköz esetében az első negyedév végéről a második negyedév elejére átnyúló összesített devizaigény 550 millió eurót (217 milliárd forintot) tett ki, míg június végén az első félévről a másodikra 250 millió euró (99 milliárd forintot) volt az igénybevétel. A jegybanki diszkontkötvény esetében az első negyedév végén átnyúló aukción az ajánlatok összege 4134 milliárd forintot, míg a második negyedév végén 4269 milliárd forintot tett ki.

A Növekedési Hitelprogram (NHP) részeként 2021. október 4-én elindított, 300 milliárd forint keretösszegű NHP Zöld Otthon Program keretében 2022. szeptember 30-ig megkötött szerződésekhez kapcsolódóan a ténylegesen kinn lévő – azaz a már lehívott, de még nem törlesztett – hitelállomány 2024. június végére 262 milliárd forintra emelkedett a törlesztéseket még összességében enyhén meghaladó lehívások eredményeképp. Az NHP korábbi szakaszai keretében a kvv-szektor felé kihelyezett hitelek fennálló állománya 2024. első félév végére 1326 milliárd forintra mérséklődött.

A Monetáris Tanács 2021. december 14-én a Növekedési Kötvényprogram (NKP) lezárásáról határozott, így a program keretében az utolsó kötvénykibocsátásra és jegybanki vásárlásra 2022 áprilisában került sor. Az NKP keretében összesen 89 kibocsátó 114 kötvénysorozatot hozott forgalomba, az aggregált kibocsátói forrásbevonás 2859 milliárd forintot tett ki. 2024 első félévében nem történt érdemleges változás az MNB által birtokolt kötvények állományában.

A Jelzáloglevél-megújítási lehetőség keretében az eszköz indulása óta az MNB mintegy 64 milliárd forint névértékű jelzáloglevelet vásárolt, a vizsgált időszakban nem történt vásárlás. Az MNB által megvásárolt értékpapírok legfeljebb a lejáró állomány 50 százalékát tehetik ki. Az időszak végén az MNB által birtokolt, a korábbi vásárlási programok, a Zöld Jelzáloglevél-vásárlási Program, valamint a Jelzáloglevél-megújítási lehetőség keretében megvásárolt és még fennálló teljes jelzáloglevél állomány névértéken 512 milliárd forint volt.

2.2. A PÉNZÜGYI KÖZVETÍTŐRENDSZER STABILITÁSA

Az MNBtv. értelmében a jegybank elsődleges célja az árstabilitás elérése és fenntartása. Az MNB elsődleges céljának veszélyeztetése nélkül támogatja a pénzügyi közvetítőrendszer stabilitásának fenntartását, ellenállóképességének növelését, a pénzügyi közvetítőrendszer gazdasági növekedéshez való fenntartható hozzájárulását és a Kormány gazdaság-, valamint a környezeti fenntarthatósággal kapcsolatos politikáját a rendelkezésére álló eszközökkel. Az MNB emellett a Pénzügyi Felügyelet Európai Rendszerében betöltött tagságához kapcsolódó mandátumánál fogva ellátja az Európai Bankhatóság, az Európai Biztosítás- és Foglalkoztatónyugdíj-hatóság, az Európai Értékpapír-piaci Hatóság és az Európai Rendszerkockázati Testület hatásköréből eredő, és MNB-re háruló feladatokat, valamint a hazai pénzügyi közvetítőrendszer felügyeletét, továbbá szanalási hatóságként is eljár.

A pénzügyi rendszer legfontosabb folyamatai

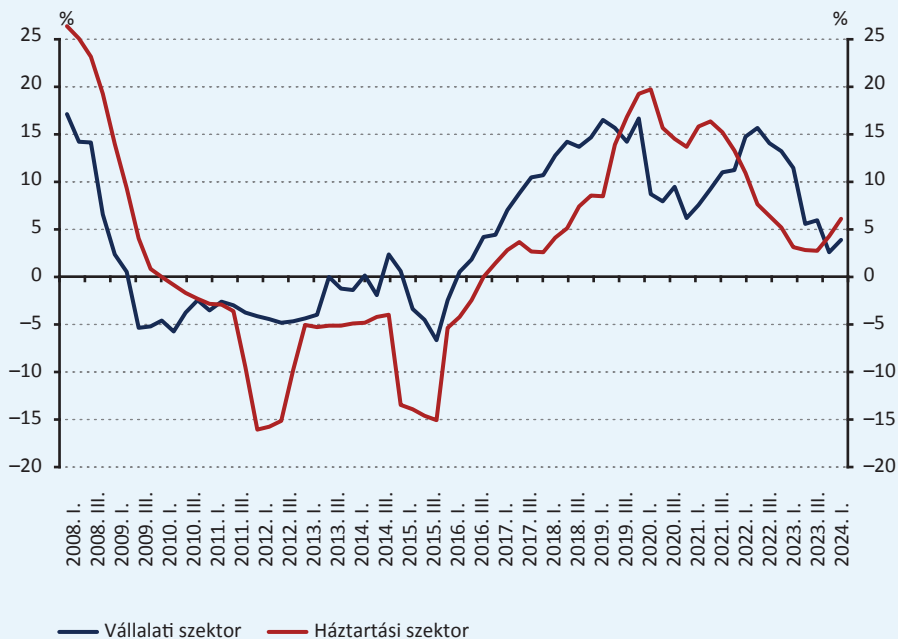
A hazai bankrendszer továbbra is stabil, sokkellenálló-képessége mind a likviditási helyzet, mind a veszteségviselő képesség szempontjából megfelelő. A bankok aggregált szinten jelentős pufferekkel teljesítik a likviditási pozícióra vonatkozó szabályozói elvárásokat, így a szektor finanszírozása hosszabb távon is biztosított. A magyar bankrendszer a nemzetközi környezet folyamatos változásából adódó kihívások közepette is képes biztosítani a szükséges forrásokat a gazdaság szereplőinek. A lakossági hitelállomány éves növekedési üteme a 2023. év folyamán jelentősen mérséklődött, de 2024. év elejétől már ismét gyorsul a hiteldinamika. A vállalati hitelkeresletben érdemi változás egyelőre nem tapasztalható, a vállalati hitelállomány éves növekedési üteme 2024 első félévében a 2-4 százalékos sávban mozgott.

2024 második negyedévében a hitelintézetek háztartási hitelállománya éves szinten nominálisan 6,0 százalékkal bővült a folyósítások és törlesztések eredőjeként (6. ábra). Az új hitelek kibocsátása 2024 első félévében 1 283 milliárd forintot tett ki a lakossági szegmensben, ami 74 százalékkal haladta meg az előző év azonos időszakának kibocsátását. Az újonnan kihelyezett lakáshitelek 643 milliárd forintos volumene két és félszeresére emelkedett a tavalyi év első hat hónapjának szintjéhez képest. A lakáshitelezés élénkülésében az alacsony bázis mellett a – bankok által önként vállalt, 2023. október 9. és 2024. június 30. között érvényben lévő THM plafon hatására is – mérséklődő hitelkamatok is szerepet játszottak. A családtámogatási intézkedéseket érintő változások, – főként a januártól elérhető, már csak előre vállalt gyermekre felvehető, akár 50 millió forintos hitelösszegig terjedő CSOK Plusz bevezetése – is élénkítették a hitelkiáramlást. A CSOK Plusz programban 2024. január és június között összesen 121 milliárd forintos szerződéskötés történt, amely az első

félév teljes lakáshitel kibocsátásának mintegy ötödét (19 százalék) adta. A programban szerződött hitelek átlagos összege júniusban 24,8 millió forint volt, amely érdemben magasabb, mint a piaci alapon szerződött hitelek átlagos nagysága (17,3 millió forint). A lakáshitelezés mellett a fogyasztási hitelek piaca is élénkült: a személyi kölcsönöknél éves összevetésben 52 százalékkal nőtt a kihelyezett volumen az első félév során, míg a babaváró hitelek esetében 29 százalékos volt a volumennövekedés. A babaváró kölcsönök állománya júniusban meghaladta a 2 100 milliárd forintot, ami a lakossági hitelállomány 20 százalékának felel meg.

A vállalati hitelállomány éves növekedési üteme 3,9 százalékot ért el 2024 második negyedévében, míg a kkv szegmens hitelállománya – az előzetes adatok alapján – éves összevetésben stagnált. A vállalati hitelállomány nominális bővülésének fenntartásához az állami intézmények hitel- és garanciaprogramjai is hozzájárultak. A vállalati hitelpiacon 2024 második negyedévében a hitelintézetek mintegy 1000 milliárd forint összegben kötöttek új, nem folyószámla-jellegű hitelszerződéseket, ami mindössze 3 százalékkal alacsonyabb, mint a Baross Gábor Újraiparosítási Hitelprogram (BGH) intenzív szerződéskötéseivel érintett 2023 második negyedévi érték. Az elmúlt tizenkét hónapban az új szerződéskötési volumen 11 százalékkal maradt el az azt megelőző év aggregált szerződéskötési értékétől. Az elmúlt negyedévekben változott a hitelkereslet szerkezete, a rövid lejáratú hitelek és a devizahitelek iránti kereslet kismértékben élénkült, míg a hosszú lejáratú, jellemzően beruházási célú hitelek iránti kereslet csökkent. 2024 második negyedévében a nem folyószámlajellegű hitelkibocsátáson belül a támogatott hitelek részaránya 21 százalékot tett ki, ami jelentősen elmarad az előző év azonos időszakában megfigyelt értéktől (51 százalék).

6. ábra
A vállalati és a háztartási hitelállomány éves növekedési üteme



Megjegyzés: Hitelintézeti szektor.

Forrás: MNB.

2024 első negyedévében a nominális lakásárak 2,7 százalékkal nőttek negyedéves alapon, míg az előző év azonos időszakához képest 7,5 százalékkal emelkedtek országos átlagban (7. ábra). Budapesten 5,6 százalékot, a vidéki városokban 7,0 százalékot, a községekben pedig 8,9 százalékot ért el az éves nominális lakásár-dinamika. Az MNB becslése szerint a lakásárak a makrogazdasági fundamentumok által indokolt szintet 14,7 százalékkal haladták meg 2024 első negyedévében, így országosan enyhén emelkedett a felülértékelttség az előző év azonos időszakára becsült 13,0 százalékos értékhez képest.

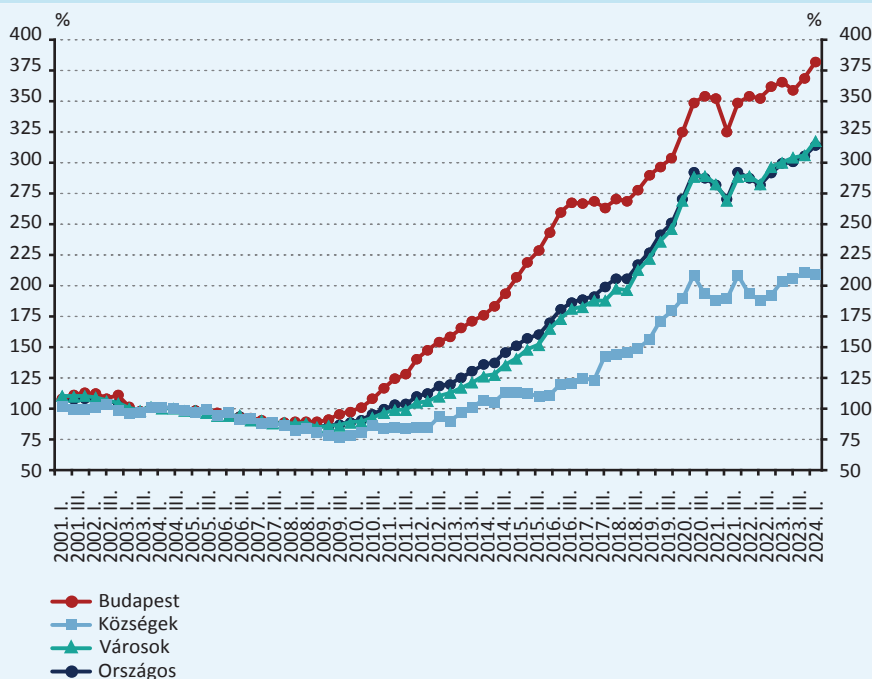
2024 első félévében hateret tett ki az átadott új lakások száma, ami éves összevetésben 18 százalékos csökkenést jelent. A kiadott új építési engedélyek száma szintén 18 százalékkal maradt el az előző év azonos időszakának adatától. Az új átadások száma minden településtípuson visszaesett, a kiadott építési engedélyek száma azonban csak a fővárosban csökkent, de ott jelentősen, 63 százalékkal. A lakáspiaci aktivitás élénkült, az MNB becslése alapján az adásvételek száma

31 százalékkal, a lakásvásárlás célú hitelek száma pedig 71 százalékkal emelkedett éves alapon 2024 első felében, így a hitelfelvétellel megvalósuló tranzakciók a lakáspiaci adásvételek 41 százalékát tették ki. Az MNB által megállapított jövedelemarányos törlesztőrészlet és hitelfedezeti arányra vonatkozó szabályozói limitek közelében az új lakáshitelek 6,7 százaléka csoportosult (40 százalékot meghaladó JTM és 70 százalékot meghaladó HFM) 2024 második negyedében.

A makrogazdasági környezet alakulását lekövetve, 2024 első felében is jelentős bizonytalanság jellemezte a kereskedelmiingatlan-piacot. 2024. június végére éves összevetésben 1,3 százalékponttal 13,9 százalékra nőtt a kihasználatlansági ráta a budapesti irodapiacon. Az ipari-logisztikai piacon pedig a 2024 június végi 8,5 százalékos kihasználatlansági ráta 0,1 százalékponttal alacsonyabb az egy évvel korábbinál, de érdemben (4,7 százalékponttal) magasabb 2022. év végéhez képest. Ezek a kihasználatlansági szintek történelmi összevetésben nem tekinthetők kiemelkedően magasnak, a budapesti irodapiac 2024. június végi kihasználatlansági rátája 7,6 százalékponttal, a budapesti ipari-logisztikai ingatlanoké pedig 15,3 százalékponttal alacsonyabb, mint a historikus maximumuk. A kockázatokat mérsékli, hogy érdemi előbérlet nélkül 2023-ban nem indultak jelentős volumenben új fejlesztések az irodapiacon és az elkezdett ipari-logisztikai projektek negyedéves volumene is csökkent. A kereskedelmiingatlan-piac 2023-as befektetési forgalma 38 százalékkal csökkent éves összevetésben, és valamennyi szegmensben 25–75 bázisponttal emelkedtek a prime hozamok az év során. A prime irodák hozamának emelkedése és a változatlan prime bérleti díj alapján, a 2023. december végét megelőző egy évben ezen ingatlanok értékeltsége mintegy 9 százalékkal csökkent Budapesten, a piaci ciklusfordulónak is tekinthető 2022. második negyedév végéhez képest pedig már 21 százalékos volt a csökkenés. Ugyanakkor a hazai hitelintézetek kereskedelmiingatlan-piaccal szembeni kitétsége a szavatolóőke arányában jelenleg mintegy fele a 2008-as válság után látott szintnek. Ezzel együtt az MNB az ingatlanok értékváltozásával kapcsolatos aktuális folyamatokat továbbra is kiemelt figyelemmel kíséri. 2023-ban a bankok 42 százalékkal kisebb volumenben folyósítottak kereskedelmi ingatlanfedezett projekthiteleket, mint egy évvel korábban, a szállodák és lakóparkok kivételével valamennyi ingatlantípus esetében csökkent az új kibocsátás volumene. Az MNB 2024. júliusi Hitelezési felmérése alapján, az első felében irodaházak esetén a bankok nettó értelemben vett 37 százaléka, logisztikai ingatlanok esetén pedig 17 százaléka szigorított az üzleti célú ingatlanhitelek feltételein. 2024 második felévére pedig irodaházak esetén az intézmények több mint fele (58 százaléka), logisztikai ingatlanok esetén 15 százaléka helyezett kilátásba további szigorításokat, míg a többi ingatlantípusnál nem terveztek érdemi változtatást.

7. ábra

A nominális MNB-lakásárindex alakulása településtípusonként (2010 = 100 százalék)



Megjegyzés: A 2024. július végén rendelkezésre álló adatok alapján.

Forrás: MNB.

2024 első felében a vállalatok 90 napon túl késedelmes hitelállománya 8 milliárd forinttal nőtt, a háztartásoké pedig 1 milliárd forinttal csökkent, míg a 90 napon túl nem késedelmes, de a bankok által nemteljesítőnek minősített hitelek állománya a vállalati szektorban 5 milliárd forinttal nőtt, a háztartási szegmensben pedig 39 milliárd forinttal csökkent. A nemteljesítő állomány volumene a vállalati szegmensben 491, a háztartási portfólióban 244 milliárd forint volt 2024. június végén. A nemteljesítő hitelek aránya (NPL-ráta) a vállalati szegmensben 3,8 százalék, a háztartási szegmensben pedig 2,3 százalékot tett ki, míg a teljes magánszektorban 3,1 százalék volt 2024. június végén. Ez féléves összevetésben a vállalati portfólió vonatkozásában változatlanúságot, a háztartási portfólió esetében 0,5 százalékpontos, a magánszektor egészében pedig 0,2 százalékpontos csökkenést jelent, ami leginkább a bankok portfóliótisztítási tevékenységéhez köthető.

A hitelintézeti szektor 2024 első félévében rekord magas, 934 milliárd forint adózott eredményt ért el az egyedi, nem konszolidált adatok alapján, ami 259 milliárd forinttal több, mint a 2023 első félévi eredmény. Az adózott eredmény tavalyi évhez viszonyított növekedése leginkább két egyedi tételnek, az extraprofit adó csökkenésének és a külföldi leánybankoktól származó osztalékbevételek számottevő emelkedésének tudható be. A magas adózott eredményhez továbbra is számottevően hozzájárul a kamatjövedelem, amelynek az első félévben is meghatározó része volt a jegybanknál elhelyezett likviditás után kapott kamatbevétel, de már egyre nagyobb az egyéb szektoroktól kapott kamatjövedelem aránya. Ugyanakkor a szektor jövedelmezőségét a kormányzati intézkedések (bankadók, kamatstop) 2024 első félévben is mérsékeltek. A kiugróan magas nominális eredménynek köszönhetően a szektor saját-tőkearányos megtérülése (RoE) a 2023. év végi 24,3 százalékról 26,2 százalékra, az eszközarányos eredmény (RoA) pedig 2 százalékról 2,3 százalékra emelkedett.

A bankrendszer konszolidált tőkemegfelelési mutatója historikus maximumáról² 43 bázisponttal csökkent 2024 első negyedévében, így 19,3 százalékot tett ki március végén. A CET1³ ráta hasonló mértékű csökkenést követően 17 százalékon állt az első negyedév végén. A nem auditált időközi profitot is figyelembe véve 0,4 százalékponttal lenne magasabb a TMM értéke. A szektor teljes tőkekövetelmény-mutató feletti szabad tőkéje 313 milliárd forinttal 1950 milliárd forintra csökkent, ami a teljes kockázati kitettség érték (TREA) 4,7 százalékának felel meg. A bankrendszer tőkeáttételi mutatója (LR) 30 bázisponttal 8,6 százalékra csökkent 2024 első negyedévének végére. A tőkeáttételre vonatkozó 3 százalékos követelményt a szektor minden intézménye teljesítette.

Az MNB makroprudenciális tevékenysége

Az MNB 2024 első felében fokozott figyelemmel követte a magas inflációs és kamatkörnyezet, a lassuló hitelezés, valamint a geopolitikai és makrogazdasági kockázatok pénzügyi stabilitásra gyakorolt hatását.

A Pénzügyi Stabilitási Tanács 2024. második negyedévében az anticiklikus tőkepuffer (CCyB, Countercyclical Capital Buffer) ráta 1 százalékra történő emeléséről döntött 2025. július 1-jétől. Az elmúlt évben a hitelezési aktivitás lassulása miatt alacsonyak maradtak a hazai ciklikus rendszerkockázatok, azonban a továbbra is magas geopolitikai és makrogazdasági bizonytalanság az erős bankrendszeri sokkellenálló-képesség hosszú távú fenntartását indokolja. Az intézkedés kedvezőtlen mellékhatások nélküli bevezetését a jelenlegi historikus összevetésben is kiemelkedő banki jövedelmezőség is támogatta. Mindezekre tekintettel, valamint a nemzetközi intézmények tőkepuffer-felépítésre vonatkozó ajánlásait is figyelembe véve az MNB csatlakozott a terjedő európai gyakorlathoz és az ún. pozitív neutrális CCyB keretrendszer hazai bevezetéséről és semleges kockázati környezetben 1 százalékos CCyB-ráta alkalmazásáról döntött.

Az MNB 2024. júniusban meghatározta az egyes bankokra vonatkozó intézményspecifikus rendszerkockázati tőkepuffer (SyRB, Systemic Risk Buffer) követelményeket. A kereskedelmiingatlan-piacon globálisan megfigyelhető növekvő kockázatok miatt a jegybank 2023. júniusban újra aktiválta a koronavírus-járvány kitörésekor felfüggesztett tőkepuffer-előírást. Az alacsony kockázati szintek és a bankok az SyRB újraaktiválásának bejelentése óta meghozott portfólióátvilágítási intézkedéseinek köszönhetően, a 2024. márciusi mérleg- és tőkeadatok alapján 2024. július 1-jétől egy bank esetében sem volt szükséges effektív tőkepuffer-követelmény előírása. A következő felülvizsgálat 2025 tavaszán várható.

² A 2023 negyedik negyedéves TMM 19,3 százalékról 20 százalékra emelkedett az évközi profit utólagos auditálása miatt, amely historikus maximumnak tekinthető.

³ Az elsődleges alapvető tőkeelemek aránya a kockázattal súlyozott eszközökhöz viszonyítva.

Az MNB prioritásként kezeli a hitelezési folyamatok hatékonyságának és az adósságfék szabályok zökkenőmentes alkalmazásának támogatását. Az elmúlt évek dinamikus lakásár-emelkedése okán a tipikusan kevés önerőként felhasználható megtakarítással rendelkező, fiatal elsőlakás-vásárló ügyfelek lakhatási lehetőségeit a korábbi adósságfék előírások az átlagosnál jobban, túlzott mértékben korlátozhatták. Az elsőlakás-vásárlók potenciálisan alacsonyabb hitelkockázatát is figyelembe véve az MNB ezen hitelfelvevők esetében magasabb, 90 százalékos hitelfedezeti korlátot vezetett be 2024. január 1-jétől. Az alacsonyabb önerőelvárás azon 41 év alatti ügyfelekre terjed ki, akiknek jelenleg nincs és korábban sem volt legalább 50 százalékos elérő lakástulajdona. Ha az érintett ingatlanokon jogszabályon alapuló haszonélvezeti jog áll fenn (pl. öröklés által), az adósok akkor is élhetnek a kedvezménnyel. A módosítással a korábbi 20 százalékról 10 százalékra mérséklődött az érintett ügyletek esetében a jegybank által elvárt minimális önerő mértéke, ami akár évekkel is lerövidítheti az önerő előteremtéséhez szükséges megtakarítási időszakot.

Két év után második alkalommal, 2024. március 25-26-án került megrendezésre a jegybank pénzügyi stabilitási kérdésekkel és szabályozói irányokkal foglalkozó nemzetközi konferenciája „Financial Stability Conference: Turbulent Times” címmel a Center for Latin American Monetary Studies (CEMLA) és az Official Monetary and Financial Institutions Forum (OMFIF) szakmai támogatásával.

A jegybank szakértői 2024 első felében is figyelemmel kísérték a pénzügyi közvetítőrendszert érintő rendszerkockázati értékeléseket, a nemzetközi szabályozási folyamatokat, és részt vettek a különböző európai intézmények (elsősorban az Európai Rendszerkockázati Testület, ESRB) makroprudenciális politikával foglalkozó munkacsoportjainak munkájában.

Az MNB pénzügyi innovációt és digitalizációt támogató tevékenysége

A Magyar Nemzeti Bank és a Pénziránytű Alapítvány közös kezdeményezése, a Diákszéf projekt 2023 májusában megújult. Az applikáció játékos formában fejleszti a pénzügyi tudatosságot, és lehetővé teszi valódi pénz kezelését digitális formában, megtakarítási és fizetési lehetőségek biztosításával, szülői felügyelet mellett. Az elektronikus pénzszámlákat közvetlenül az MNB vezeti, így a Diákszéf az Európai Unió első lakossági digitális jegybankpénz pilot projektje.

A 2024 elején lezárult a “Cross-University Startup menedzsment” kurzus első pilot féléve, ami már most is jelentős sikereket ért el: több mint 70 hallgató végezte el, és a legjobban teljesítő csapatok számos más, hazai és nemzetközi startup programban is sikeresen szerepeltek 2024 első félévében. A 2024 tavaszi félévben a díjazott csapatok külön mentorálást kaptak annak érdekében, hogy továbbfejleszthessék koncepcióikat.

2024. március 4-8. között került megrendezésre a Japan FinTech Festival, ahol az MNB két panelbeszélgetésen is képviseltette magát, egyrészt a digitális infrastruktúráról a pénzügyi szektorban, valamint pénzügyi és FinTech ökoszisztéma-építésről Japán jövőjével kapcsolatban. Ezen kívül 2024. május 6-8. között lezajlott a BIS Innovation Summit, ahol az MNB is részt vett egy kerekasztalbeszélgetésen az új rendszereket – többek között a digitális jegybankpénzt – érintő információbiztonsági kérdésekről.

2024. május 6-7-én újra megrendezték a Dubai FinTech Summitot (DFS), melyen az MNB külön standdal volt jelen, ahol az érdeklődők megismerhették az MNB pénzügyi innovációs és fenntarthatósági tevékenységeit, illetve konzultálhattak a magyar FinTech cégek, valamint a Magyar FinTech Szövetség képviselőivel. Az MNB bemutató előadást tartott a magyar jegybank pénzügyi innovációs tevékenységeiről, valamint egy panelbeszélgetésen a Mesterséges Intelligencia (MI) szabályozásának kihívásairól beszélt az MNB képviselője, majd egy workshop keretében ismertette az MNB MI-vel kapcsolatos innovatív megoldásait és jövőbeli terveit.

Az MNB Innovation Hub 2024-ben is aktívan támogatta a hazai pénzügyi innovációkat – különös tekintettel a FinTech szektorra – azáltal, hogy a beérkező megkeresésekre felügyeleti szempontokat is magában foglaló, jogértelmezési kérdésekre adott válaszokkal segítette a pénzügyi intézményeket és innovátorokat. A jegybank a korábban kialakított keretek között továbbra is jelentős szerepet játszott az innovációk biztonságos elterjedésében a hazai pénzügyi rendszerben.

2.3. FELÜGYELETI TEVÉKENYSÉG ÉS FOGYASZTÓVÉDELEM

A hazai bankrendszer és a nem banki intézményi befektetők – az elmúlt időszak sorozatosan kihívásokkal terhelt környezetében – továbbra is stabilak. A bankok hitelezési kapacitásai megfelelőek, tőke- és likviditási helyzetük is erős. A nemteljesítő hitelek aránya alacsony, a bankok az értékvesztésképzésen keresztül előre tekintve is felkészültek a nemteljesítések esetleges növekedésére. Az MNB intenzív monitoring tevékenységet és szükség esetén felügyeleti párbeszédet folytat az egyes intézményekkel annak érdekében, hogy a magyar bankrendszer biztonságos működését fenntartsa. Nemzetközi együttműködés keretében, egységes megközelítés mentén folyik a nemzetközi bankcsoportok felügyelése, ugyancsak hangsúlyt helyezve a bankcsoportok egészét, vagy egyes tagjait esetlegesen érintő piaci vagy szabályozói hatásokra.

Az MNB a 2024. június 30-i állapot szerint 1 184 intézmény teljes körű prudenciális felügyeletét⁴ látta el. Az MNB által végzett hatósági tevékenység napjainkban sokkal komplexebb – az egyes piaci szereplők jellemzőitől függően teljes vagy részleges prudenciális, fogyasztóvédelmi, pénzmossási, vagy kibocsátói – felügyelést jelent, ezért indokolt a prudenciális felügyelet alá tartozó intézmények mellett megjeleníteni az egyéb felügyeleti tevékenység alatt működő intézményeket is. Ezen megközelítés szerint az MNB, a prudenciálisan felügyelt intézményeken túl, további több mint 1 000 intézmény felett gyakorolt valamilyen formában felügyeletet. Ezen intézmények nem, vagy részlegesen állnak az MNB prudenciális (pénzügyi) felügyelete alatt, ugyanakkor vonatkozásukban az MNB egyéb, szűkített tartalmú – így különösen fogyasztóvédelmi, pénzmossási, vagy kibocsátói – felügyeletet gyakorol.

2024. I. félév során összesen 34 prudenciális és 202 fogyasztóvédelmi vizsgálat, 22 piacfelügyeleti eljárás, 3 kibocsátói felügyeleti célvizsgálat, továbbá 8 pénzmossás megelőzésével kapcsolatos vizsgálat zárult le. Az MNB felügyeleti és fogyasztóvédelmi tevékenysége részeként 2024. I. félév során összesen 1 436,75 millió forint bírságot szabott ki. Ebből a prudenciális felügyeléshez kapcsolódó intézkedések során kiszabott bírság 222,2 millió forint, a fogyasztóvédelmi bírság 75,7 millió forint, a piacfelügyeleti bírság 1 060,5 millió forint, a kibocsátói felügyeleti bírság 3 millió forint, a pénzmossás megelőzésével kapcsolatos bírság 71,95 millió forint, az eljárási bírság 3,4 millió forint volt.

Pénzpiac felügyelete

Az MNB ellátja a jogszabályon alapuló átfogó vizsgálati kötelezettségéből adódó feladatait, valamint kockázatteltáró és értékelő, folyamatos felügyelést segítő szakértői tevékenységét. Ennek keretében az első félévben az MNB kiemelt figyelemmel kísérte a 2024-re meghatározott pénzpiaci fókuszpontok által megjelölt területeken fellépő kockázatokat. Különösen a monitoringra és a problémás ügyletek kezelésére kialakított folyamatokat, a fedezetek kezelési, értékelési, dokumentálási gyakorlatát, a belső védelmi vonalak megfelelő működését, az adóssághék és KHR szabályok alkalmazását, az IFRS 9 értékvesztés szabályok alkalmazását ellenőrizte a pénzügyi intézményeknél.

A vállalatirányítás, belső kontrollok és keretrendszerek témájában a kiszervezések, a szabályozások és a belső ellenőrzés kapcsán tártak fel kockázatokat a vizsgálatok. Ezek során fény derült a javadalmazásra vonatkozó jogszabályi előírások nem megfelelő alkalmazására, illetve a nemi semlegességre vonatkozó előírások figyelmen kívül hagyására. Hitelkockázat témájában továbbra is jelentős számban fordulnak elő megállapítások a fedezetkezelési folyamatokkal, a fedezetek nyilvántartásával és újraértékelésével, valamint a jogszabályban előírt adatok KHR⁵ részére történő adattovábbításával összefüggésben. Értékvesztés, tőke, valamint számvitel területén a vizsgálatok során elsősorban a hitelintézetek ügyletminősítési, értékvesztés elszámolási, valamint tőkeszámítási folyamataival és a vonatkozó szabályozási gyakorlatával kapcsolatban azonosított hiányosságokat az MNB.

Az elmúlt időszak vizsgálati tapasztalatai alapján szükségessé vált egy, a pénzügyi szervezetek egy meghatározott köre számára a problémás állományok kezelésével és a kapcsolódó szervezeti egységek által végzett behajtási/workout folyamatokkal szembeni elvárások egységes, önálló MNB ajánlásban való megjelenítése, mind a lakossági, mind a vállalati

⁴ Az intézményi kör tagjai az MNB teljes körű (prudenciális, fogyasztóvédelmi, kibocsátói stb.) felügyelete alatt állnak.

⁵ Központi Hitelinformációs Rendszer

üzletág tekintetében. Új ajánlását⁶ az MNB 2024. első félévében publikálta, alkalmazását 2024. szeptember 1-jétől várja el az intézményektől.

Az MNB a pénzügyi szektor felügyelését a vizsgálatokon túl, a felügyelt intézmények által a rendelkezésére bocsátott adatok és információk folyamatos értékelésén keresztül, az ún. folyamatos felügyelés eszközeivel látja el. A folyamatos felügyelés során készülő intézményi kockázatértékelések adatszolgáltatásokra épülnek, mely értékelések figyelembe veszik az egyes intézményi bizottságok napirendjeinek, előterjesztéseinek és döntéseinek értékeléseit, továbbá a felügyelt intézmények felsővezetőivel folytatott párbeszédet.

Az MNB vezetői levélben hívta fel az OTP Bank Nyrt. figyelmét több, a bankcsoport oroszországi leánybankja működésével kapcsolatos elővigyázatossági intézkedés megtételére. Az MNB megítélése szerint az oroszországi tevékenység, a fizetési forgalom kapcsán kockázatok merülhetnek fel, hiszen a gazdasági szankciók, a pénzmosás-megelőzési és terrorizmusfinanszírozási tevékenység, illetve a jogszabályoknak, előírásoknak való megfelelés terén számos ponton eltérő az oroszországi, illetve az európai uniós álláspont és szabályozási környezet. E kockázatok folyamatosan a nemzetközi hatóságok, közöttük a számos európai bankcsoport felügyeletét ellátó Európai Központi Bank kiemelt figyelmében állnak, amely hasonló lépéseket tett a közelmúltban. Az MNB célszerűnek látja, hogy a hitelintézet anyabanki compliance területe állítson össze és folyamatosan frissítsen egy, az OTP Bank felsővezetői döntéshozó testülete által jóváhagyott kritériumrendszert a bankcsoport által elfogadható kockázatúnak ítélt nemzetközi átutalások vonatkozásában. Az MNB vezetői levele ajánlásokat fogalmaz meg az oroszországi vállalati hitelállomány leépítésére, a lakossági hitelállomány szinten tartására és a betétállomány csökkentésére is. Az OTP Banknak üzleti- és cselekvési tervet szükséges benyújtania az MNB-nek és a fentiek teljesítéséről rendszeresen szükséges beszámolni a felügyeletnek.

Az MNB visszavonta a Centrál Workout Pénzügyi Zrt. követelésvásárlás végzésére jogosító tevékenységi engedélyt és elrendelte a pénzügyi vállalkozás végelszámolását. A Centrál Workout 2021 júliusa óta többször is elmulasztotta, vagy késve, csak az MNB intézkedéseinek hatására teljesítette a működésének alapvető mérőszámait bemutató rendszeres adatszolgáltatási kötelezettségeit. Az engedélyvisszavonás időpontjáig az MNB többszöri határozati kötelezései ellenére sem küldte meg a 2022. évre vonatkozó, könyvvizsgáló által auditált beszámolóját, illetve 2024. I. negyedévi jelentését és a 2023. évi auditált jelentését sem. Könyvvizsgáló által hitelesített éves beszámoló hiányában kétséges volt a társaság által az elmúlt időszakban beküldött negyedéves állományi és mérlegadatok valóságtartalma is. Az MNB felügyeleti ellenőrzése emellett több súlyos hiányosságot is feltárt a pénzügyi vállalkozásnál. Egyebek közt – megfelelő nyilvántartások, illetőleg leltár hiányában – nem volt megállapítható a benyújtott adatszolgáltatások esetében az azokban szereplő eszközök, források és fedezetek valóságosága. Mindezek alapján az MNB megállapította, hogy a pénzügyi vállalkozás nem felel meg a prudens működésre vonatkozó jogszabályi előírásoknak, nem jogkövető és nem együttműködő, illetve többször súlyosan megsértette a számvitelre, a független és megbízható irányításra, ellenőrzésre vonatkozó szabályokat is.

Az MNB engedélyezte, hogy az MBH Bank Nyrt. és tulajdonosai 50%-ot meghaladó befolyásoló részesedést szerezzenek a Fundamenta-Lakáskassza Zrt-ben, hogy a Gránit Bank tulajdonosai meglévő részesedésüket növeljék a Gránit Bankban, továbbá, hogy a Cofidis S.A. és tulajdonosai 100%-os mértékű befolyásoló részesedést szerezzenek a Magyar Cetelem Bank Zrt-ben.

Biztosítási piac felügyelete

A 2024-ben első ízben lezajlott lakásbiztosítási kampány minden várakozást felülmúlt, a lakásbiztosítási állomány 20 százaléka megmozdult, azaz nyújtott be új ajánlatot vagy módosította meglévő szerződését. Összességében 640 ezret meghaladó aktivitást mutatott a piac. A lakásbiztosítások online közvetítése a kampány alatt több, mint hatszorosára ugrott a korábbiakhoz képest, a Minősített Fogyasztóbarát Otthonbiztosítás (MFO) szerződések aránya 27 százalék, ami azt jelenti, hogy az online alkuszoknál 10 értékesített szerződésből 3 már fogyasztóbarát. Összességében az MFO arány az új szerzésekben a korábbiakhoz képest megduplázódott, a termék éves díja 18 százalékkal kedvezőbb, 49 ezer forint. Az MNB kalkulációi szerint a kampány hatására 72 százalékról 74 százalékra nőtt, azaz 2 százalékponttal növekedett a biztosítással való teljes fedezettség. Teljes fedezetet nyújtónak tekintjük a lakott ingatlanok esetében azokat a szerződéseket,

⁶ A Magyar Nemzeti Bank 6/2024. (VI.21.) számú ajánlása a problémás kivettségek kezeléséről - <https://www.mnb.hu/letoltes/6-2024-wo-ajanlas.pdf>

amelyek ingó és ingatlan fedezettel is rendelkeznek (teljeskörű), valamint a csak ingóság fedezettel rendelkező biztosítási szerződéseket, mivel feltételezhetően azok társasházi biztosítással is fedezetek. A fedezettség bővülésében szerepet játszott mind a teljeskörű, mind az ingóság biztosítások számának növekedése.

Az MNB 2024. I. félévtől – a kötelező gépjármű-felelősségbiztosítás (KGFB) indexének mintájára – negyedévente a lakásbiztosítási díjak alakulását bemutató indexet is közzétesz. A Felügyelet honlapjának külön e célra létrehozott színes, könnyen átlátható felületén⁷ mutatja be a friss adatokat. A negyedévente publikálandó Lakásbiztosítás-index a 2022. negyedik negyedévi bázishoz viszonyítva jelzi a lakásbiztosítási díjszint változását, illetve információt ad a negyedéves elmozdulásról is. Az index a teljes piac adatai alapján kalkulál, figyelembe veszi a biztosítót váltók, maradók és az újonnan lakásbiztosítást kötők szerződéseit, és külön jelzi az MFO vonatkozó díjváltozásokat is. E számok az átlagos díjváltozást mutatják, az egyes szerződések eltérően is módosulhattak. Ha egy ügyfél sokallja a díját és/vagy nem elégedett a szolgáltatással, a szerződéskötési évfordulóján, illetve a jövő évi márciusi kampány alkalmával lehetősége van a számára legkedvezőbb biztosítási ajánlat kiválasztására és új szerződés megkötésére. A lakásbiztosítási piacon az ügyfelek eligazodását az MNB honlapjának MFO⁸ és Pénzügyi Navigátor⁹ fogyasztóvédelmi oldalai is támogatja.

A jegybank 2021-től negyedévente teszi közzé a KGFB díjak és károk alakulását bemutató indexét¹⁰. 2024. első negyedévének végén 56 ezer forint volt a személygépkocsik KGFB átlagos éves díja. Ez 7 százalékos növekedést jelez az előző negyedéves értékhez képest, amely egy része szezonális hatásból ered. A vidéki autósok átlagos éves díja (52,4 ezer forint) bő 27 ezer forinttal marad el budapesti társaikétól (79,8 ezer forint). Éves szinten 11 százalékkal emelkedett az országos átlagdíj, ezen belül a fővárosiak esetében 7, a nem budapesti szerződésekénél pedig 12 százalékkal. Az infláció mérséklődése látszik, 2024 márciusában az év/év alapú infláció 3,6 százalék volt, ennek hatására a díjemelkedés ütemének csökkenése várható. A kárráfordítások egy év alatt 8 százalékkal emelkedtek, ami azt jelenti, hogy a kárráfordítás növekedési üteme már négy negyedéve alacsonyabb, mint a díjaké.

A biztosítási piac felügyelete során indított ellenőrzési eljárások esetében 2024-ben is kiemelt jelentőséget kapott a biztosítás értékesítéséről szóló irányelv (IDD¹¹) szerinti előírások maradéktalan implementálása, kiemelten a termékfelügyelési- és irányítási rendszerre vonatkozó előírások vizsgálata. Az MNB kiemelt célterületként határozta meg a biztosítók és az ügyfelek közötti elektronikus kommunikáció megfelelőségének vizsgálatát. Fontosnak tartja, hogy a biztosítók kellő prioritással kezeljék az ügyfelekkel történő elektronikus kommunikációt, mellyel azok elektronikus ügyintézésbe vetett bizalmát erősíthetik, mindkét fél számára egyszerűsíthetik, megkönnyíthetik az ügyintézését.

Az MNB erre is tekintettel célvizsgálatot folytatott le az UNION Vienna Insurance Group Biztosító Zrt.-nél. A vizsgálat célja annak ellenőrzése volt, hogy a biztosító nyilvántartási, adatfeldolgozási, adatszolgáltatási és ellenőrzési rendszere megfelel-e az ügyfelekkel való elektronikus kapcsolattartásra vonatkozó jogszabályi feltételeknek. A célvizsgálat feltárta, hogy a biztosító erre a feladatra használt rendszerének hiányosságai miatt a vizsgált időszakban számos esetben nem érkezett meg az e-mail értesítés a felhasználói fiókba feltöltött dokumentumokról a szerződők részére. A biztosító emellett sem postai, sem más úton nem vette fel a kapcsolatot azon ügyfeleivel, akik számára az e-mail értesítés kézbesítése sikertelen volt. Jóllehet az ügyfelek a biztosítóval való megállapodásuk szerint kötelesek a felhasználói fiókjaikat rendszeresen ellenőrizni, ez azonban nem mentesíti a biztosítót saját e-mail küldési kötelezettségének teljesítése alól. A feltárt jogsértések miatt az MNB felügyeleti bírságot rótt ki az Union VIG Biztosítóra és kötelezte a feltárt hiányosságok pótlására és a jogszabályszerű működés helyreállítására.

A vizsgálatok mellett az MNB preventív jellegű felügyeleti gondolkodásmód jegyében végzi a biztosítási szektor folyamatos felügyelését. Ezt az intézmények adatszolgáltatási rendszerei, a felügyelést támogató eljárásrendek, a vizsgálati kézikönyvek, valamint a kockázati- és alapmonitoring rendszer alapozzák meg. Mindezek segítségével az intézményekről negyedévente kockázat alapú értékelés készül.

⁷ <https://statisztika.mnb.hu/publikacios-temak/felugyeleti-statisztikak/biztositasi-piaci-szervezetek/mnb-lakasbiztositas-index>

⁸ <https://www.mnb.hu/mfo>

⁹ <https://www.mnb.hu/fogyasztovedelem/penzugyi-navigator>

¹⁰ <https://statisztika.mnb.hu/modszertanok/mnb-kotelezo-gepjarmu-felelossegbiztositas-index>

¹¹ IDD Insurance Distribution Directive – az Európai Parlament és Tanács 2016/97. számú irányelve a biztosítási értékesítésről

Pénztári piac felügyelete

Az MNB 2024 márciusában közzétette a nyugdíjpénztárak 2023. évi, valamint a 10 és 15 éves hozamrátáira vonatkozó, pénztárak által közölt adatokat¹². Az önkéntes nyugdíjpénztárak 2023-ban 21,2 százalékos (záró vagyonnal súlyozott) nettó átlaghozamot értek el. A szektor teljesítményét hosszú távon bemutató 10 és 15 éves – záró vagyonnal súlyozott – átlagos nettó hozamok értéke 5,6 százalék, illetve közel 7 százalék lett. Ennek köszönhetően a 15 éves időszakra számított reálhozam az önkéntes nyugdíjpénztárak tekintetében meghaladta a 2,3 százalékot.

Az önkéntes nyugdíjpénztárak költségeit visszamenőleg kifejező díjterhelési mutatókat 2024 júliusának elején publikálta az MNB. A klasszikus díjterhelési mutató 2023-ban átlagosan 0,69 százalékra csökkent az előző évi 0,72 százalékról. Ezen belül a működésre a tagoktól levont díjrész 0,31 százalékról 0,27 százalékra apadt, melynek oka, hogy e mutatónál a működésre és likviditási tartalékképzésre levont összeg a vagyonhoz kerül viszonyításra, márpedig a 2023. évi jelentős, 21 százalékos vagyonnövekedés miatt fajlagosan csökkent a működési díjterhelés. A befektetési díjterhelés tavaly 0,42 százalék lett az előző évi 0,41 százalékhoz képest. A korrigált díjterhelési mutató – amely a vagyonhatás kiszűréseivel, egy átlagos, 30 éves felhalmozási időszakokkal rendelkező tag hipotetikus megtakarításához viszonyítja a tagi költségeket – az előző évihez hasonlóan 0,73 százalék maradt. A 30 éves pénztári teljes költségmutató (TKM_{NVP}) 2023-ban átlagosan 0,9 százalékra csökkent a 2022. évi 0,94 százalékról. Az eltérő módszertannal számolt költségmutatók tehát egyaránt azt mutatják, hogy az önkéntes nyugdíjpénztárak átlagos költségintéje hosszútávon is 1 százalék alatt marad.

A pénztári szektor felügyelete során folytatott vizsgálatokban a környezeti fenntarthatóság megjelenésére a befektetésekben és a pénztárak működésében, a pénztári működés hosszú távú fenntarthatóságának vizsgálatára, különös tekintettel a külső környezeti hatásokra való reagálóképességre, valamint a működésre felhasználható források MNB által prudenciálisan elvárt szintjének való megfelelésre, továbbá a tagdíjat nem fizető tagoktól történő új hozamlevonási szabályozás megfelelő alkalmazásának vizsgálatára irányult az MNB figyelve.

Az MNB 2024 második negyedévében zárta le az egészség- és önszegélyező pénztári piac legnagyobb szereplői közé tartozó MBH Gondoskodás Egészség- és Önszegélyező Pénztár átfogó vizsgálatát, amely elsősorban az ellenőrző bizottság tevékenységével, az informatikai biztonsággal, a működési kifizetésekkel, a beléptetéssel kapcsolatos pénztári gyakorlattal, a saját vagyonkezelésben történő befektetési folyamatok szabályozásával, a tagi kifizetésekkel, a kiszervezett tevékenységekre vonatkozó előírások be nem tartásával és a panaszkezeléssel kapcsolatban tárt fel szabálytalanságokat, hiányosságokat, amelyekért az MNB felügyeleti bírságot szabott ki.

Tőkepiac felügyelete

Az MNB átfogó vizsgálatot végzett az Erste Befektetési Zrt.-nél. Feltárta, hogy a befektetési szolgáltató több esetben az üzletkötők által irányítottan, nem megbízható módon végezte el az ügyfelek (a befektetési ismereteket, veszteségviselő képességet felmérő) alkalmassági tesztjének módosítását. Ezáltal az adott ügyfelek kockázati besorolásai kifejezetten úgy változhattak, hogy lehetővé váljon egyes konkrét termékek számukra történő értékesítése. Az Erste Befektetési Zrt., illetve függő ügynökei a jogszabályi előírásokkal ellentétben nem minden esetben rögzítették az ügyfelekkel történt lényeges – pl. ügyletkötések tervezésével, ajánlás nyújtásával kapcsolatos – telefonos kommunikációt. A társaság függő ügynökeinél maga is feltárt hiányosságokat ezzel kapcsolatosan, ám ennek ellenére sem hozott a helyzet orvoslását szolgáló, a nem rögzített csatornákon való kommunikáció megszüntetését szolgáló konkrét intézkedéseket. Az MNB megállapította azt is, hogy a befektetési szolgáltató egyes kiszervezett tevékenységei kapcsán nem végezte el azok önálló folyamatos értékelését sem a jogszabályi elvárásoknak megfelelően, annak kapcsán kizárólag egyéb dokumentumokra hagyatkozott. Az Erste Befektetési Zrt. függő ügynökei javadalmazása, a havi ügynöki díj megállapítása során nem biztosította, hogy a jogszabályoknak való megfelelést, az ügyfelek méltányos kezelését, illetve a nekik nyújtott szolgáltatás minőségét a jogszabály által elvárt mértékben figyelembe vegyék. Ezen elveket a – szintén releváns személynek minősülő – függő ügynökei tevékenységében közreműködő személyek javadalmazásának meghatározása és összege kapcsán is érvényesíteni kell. Az IT-sérülékenységvizsgálatok kapcsán fejleszteni szükséges az azokat meghatározó eljárásrendet, illetve a kockázatokkal arányosan bővíteni kell az abba bevonandó eszközök, szegmensek körét is. A vizsgálat azt is megállapította,

¹² <https://www.mnb.hu/letoltes/nyugdijpenztari-hozamok-2009-2023.pdf>

hogy a befektetési szolgáltató nem minden esetben küldte meg a jogszabályi határidőn belül válaszát a hozzá írásban panaszt benyújtó ügyfelei számára. Mindezek nyomán az MNB határozatában felügyeleti bírságot szabott ki és kötelezte az ERSTE Befektetési Zrt-t a feltárt hiányosságok kijavítására.

A befektetési szolgáltatókat érintően az MNB a tőkepiaci szakmai szervezetekkel történt egyeztetést követően kiadta a befektetési tanácsadáshoz és portfóliókezelési szolgáltatáshoz kapcsolódó alkalmasság értékeléséről szóló – március 28-tól alkalmazandó – frissített ajánlását¹³, melybe beépítette a befektetők fenntarthatósági preferenciáinak megismerésével és értékelésével kapcsolatos szabályokat, követve az ESMA¹⁴ által e témakörben kidolgozott iránymutatásokat. A fenntarthatósági preferenciák értékelésének a szolgáltatók termékirányítási eljárásába is be kell épülnie, mellyel kapcsolatos részletszabályokkal az MNB kiegészítette a vonatkozó ajánlását¹⁵. Az EMIR Refit rendelet¹⁶ szerinti – a származtatott pozíciókra vonatkozó – jelentéstétel témakörében az MNB vezetői körlevelet¹⁷ adott ki, melyben felhívta az érintett piaci szereplők figyelmét a megváltozott adatszolgáltatási követelményekkel kapcsolatosan meghatározott iránymutatások alkalmazására.

A 2024. március 7-én megjelent – a kollektív befektetési formák befektetési és hitelfelvételi szabályairól szóló 78/2014. (III. 14.) kormányrendelet módosításáról szóló – 55/2024 (III. 7.) Korm. rendelet jelentős változásként 14 befektetési alap típust határozott meg. A módosítás lényegi eleme az egyes befektetési alap típusok meghatározása, valamint a típusok sztenderdizált módon az alap nevében való feltüntetési kötelezettségének előírása. A módosítás meghatározta továbbá az egyes kategóriákban a jellegadó eszközosztály minimális arányát, emellett az egyes kategóriákban 8%-os állampapír tartási kötelezettséget is előír. Az alapkezelők részére a kezelési szabályzatok módosításának beadási határideje június vége volt. A módosítás nem vonatkozik a zártkörű befektetési alapokra, a nyilvános belépési korláttal rendelkező ingatlanalapokra, illetve olyan értékpapíralapokra, amelyek legalább 80 százalékos mértékben Magyarországon kívül kibocsátott, valamint forgalmazott eszközbe fektetnek be.

Fogyasztóvédelmi tevékenység

2024. január 1. napján hatályba lépett a pénzforgalmi szolgáltatásokon keresztül megfigyelhető visszaélésekről szóló ajánlás¹⁸, melyben az MNB többek között az ügyféledukációs intézkedések alkalmazására, az ügyfelek megfelelő tájékoztatására vonatkozó elvárásokat fogalmazott meg. Annak érdekében, hogy a pénzforgalmi szolgáltatók az ajánlásban rögzített tájékoztatási elvárásoknak történő megfelelést az ügyfelek számára elérhető honlapjaikon a figyelem felkeltésére alkalmas, egységes módon biztosítsák, az MNB vezetői körlevélben adott iránymutatást a piaci szereplők részére. A vezetői körlevél egyebek mellett előírja, hogy a visszaélések megelőzésével, észlelésével, megakadályozásával kapcsolatos információkat egy külön aloldalon rögzítsék a pénzforgalmi szolgáltatók, amelyre a honlapjaik főoldaláról egy kattintással el lehet jutni, valamint meghatározza az MNB elvárásait ezen aloldal tartalmára, felépítésére vonatkozóan.

Az MNB 2024. márciusban az egységes pénzügyi tájékoztatás érdekében körlevelet¹⁹ adott ki az egyoldalú díjmódosítások okainak közérthetőbb tájékoztatására, illetve az általános szerződési feltételek, valamint a hirdetések módosításainak könnyebb áttekinthetőségére tekintettel.

¹³ A Magyar Nemzeti Bank 1/2024. (III.6.) számú ajánlása a befektetési tanácsadási és portfóliókezelési szolgáltatás nyújtása során irányadó előzetes tájékoztatói kötelezettség teljesítésének egyes szempontjairól - <https://www.mnb.hu/letoltes/1-2024-alkalmassagi-ertekeles-ajanlas.pdf>

¹⁴ European Securities and Markets Authority - Európai Értékpapír-piaci Hatóság

¹⁵ A Magyar Nemzeti Bank 2/2024. (IV.9.) számú ajánlása tőkepiacon irányadó termékjövahagyásra vonatkozó követelményekhez kapcsolódóan - <https://www.mnb.hu/letoltes/2-2024-termekjovahagyas-ajanlas.pdf>

¹⁶ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2019/834 rendelete a 648/2012/EU rendeletnek az elszámolási kötelezettség, az elszámolási kötelezettség felfüggesztése, a jelentéstételi kötelezettségek, a nem központi szerződő fél által elszámolt, tőzsdén kívüli származtatott ügyletekre vonatkozó kockázatcsökkentési technikák, a kereskedési adattárak nyilvántartásba vétele és felügyelete, valamint a kereskedési adattárakkal szembeni követelmények tekintetében történő módosításáról

¹⁷ <https://www.mnb.hu/letoltes/vezetoi-korlevel-emir.pdf>

¹⁸ A Magyar Nemzeti Bank 5/2023. (VI.23.) számú ajánlása a pénzforgalmi szolgáltatásokon keresztül megfigyelhető visszaélések megelőzéséről, észleléséről, megakadályozásáról és kezeléséről

¹⁹ Vezetői körlevél az egyoldalú szerződésmódosítás okának hirdetményi úton való közzétételével, valamint a módosítással érintett díjak, költségek és egyéb szerződési feltételek változásának transzparens megjelenítésével kapcsolatos elvárásokról - <https://www.mnb.hu/letoltes/vezetoi-korlevel-honlapra.pdf>

Az MNB folyamatos felügyelési tevékenysége keretében fogyasztóvédelmi kockázatot azonosított azzal kapcsolatban, hogy a csalók a meghatalmazott elektronikus hozzáférésén keresztül nem csak az adott ügyfél számláihoz, hanem olyan további ügyfelek számláihoz is hozzáférhetnek, akik számlája felett a meghatalmazott rendelkezési joggal vagy állandó meghatalmazással rendelkeznek, így a meghatalmazó is csalás áldozatává válhat. Az MNB erre tekintettel vezetői körlevélben hívta fel a bankokat, hogy tájékoztassák a fogyasztókat a hozzáférések kompromittálódása esetén felmerülő kockázatokról. A vezetői levélben az MNB a bankok elektronikus rendszerei kapcsán, illetve a visszaélések megelőzését biztosító megoldások tekintetében alkalmazott jó gyakorlatokat is megfogalmazott.

A litvániai székhelyű Revolut Bank betétgyűjtési tevékenysége kapcsán az MNB felhívta a figyelmet, hogy a bank Magyarországon továbbra is határon átnyúló intézményként kínál elektronikus pénzforgalmi szolgáltatásokat, melynek velejárója, hogy a hazai ügyfelek elszámolási vagy csalási jogvitáikat továbbra is külföldön, litvánul vagy angolul intézhetik. Az MNB-nek nincs hivatalos információja a magyar ügyfelek fogyasztói jogainak érvényesüléséről, a számukra kedvező döntések arányáról. Határon átnyúló intézmény esetében ugyanis az uniós jog szerint a hazai pénzügyi felügyeletet „fogadó országgént” csak rendkívül korlátozott fogyasztóvédelmi jogosítványok illetik meg (elsősorban a litván jegybankhoz fordulhat az ügyfelek védelmében). Mindemellett az MNB a fentiek szerinti jogszabályi keretek között, fogyasztóvédelmi szempontú folyamatos felügyelési tevékenységében figyelemmel kíséri a magyarországi ügyfeleket érintő aktualitásokat a bank tevékenysége kapcsán és rendszeresen egyeztet a bankkal a fogyasztóvédelmi kérdésekben.

2024. I. félév végéig a lakásbiztosítási ágazattal foglalkozó 14 biztosító közül immár 13 szerezte meg az MFO minősítést és további fogyasztóbarát termék megjelenése is várható a biztosítási piacon. Mindez azt jelenti, hogy a biztosítási piac majdnem egésze – piaci részesedés alapján 98 százaléka – elkötelezte magát a fogyasztóbarát szemlélet mellett. A fogyasztóbarát otthonbiztosítások szerződésszáma 2024. júniusra több mint 82 ezer darab volt, s ezek révén a biztosított ügyfelek immár több mint 4 764 milliárd forintnyi ingó- és ingatlanvagyonot védenek.

Pénzmosás és terrorizmus-finanszírozás megelőzésével és megakadályozásával, valamint a vagyoni- és pénzügyi korlátozó intézkedések végrehajtásával kapcsolatos felügyeleti tevékenység

Az MNB – korábbi szabályozása átdolgozásaként, kiegészítéseként – két rendeletet bocsátott ki a pénzmosás és terrorizmusfinanszírozás megelőzése és megakadályozása (AML/CFT²⁰) érdekében, a hazai jogszabályi változások, az Európai Bankhatóság iránymutatásai, illetve a felügyelési tapasztalatok tanulságait átvezetve. A jegybanki jogszabályok előírásai (témától függően) 2024. júliustól, 2025. januártól, illetve márciustól lépnek hatályba. Az egyik rendelet²¹ új szabályozási témakörként a jogi személyek vagy jogi személyiséggel nem rendelkező szervezetek tényleges tulajdonosának, illetve tulajdonosi, irányítási szerkezetének megállapítására ír elő kötelezettségeket. Az utóbbi megállapítása érdekében az alacsony kockázatú ügyfél esetében elégséges csak az ügyfél nyilatkozata, minden más esetben egyéb kockázatalapú intézkedések révén kell meggyőződni a szolgáltató tulajdonosi és irányítási szerkezetéről. A stróman kockázat elkerülésére a pénzügyi szolgáltatóknak a tényleges tulajdonos személyazonosságát is ellenőriznie kell, s adott esetben akár ügyfélismereti beszélgetést is le kell folytatnia az ügyféllel, valamint az ebben közreműködő tényleges tulajdonossal is. A szolgáltatóknak az ügyféllel történő üzleti kapcsolat céljának, jellegének megértésére, annak megfelelő kockázati szintbe sorolásához a piaci szereplők által már eddig is alkalmazott, de a rendelettel így már normatívan szabályozott tartalmú ügyfélismereti kérdőívet is ki kell töltenie az ügyféllel. A jogszabály szerint a szolgáltatóknak (egyedi ügyfélszintű és üzletági) kockázatértékelést kell elvégeznie az ügyfélről, s ebben – kockázatérzékenységi alapon – meg kell határozni az ehhez szükséges információforrásokat, kontrollmechanizmusokat is. A rendelet által felsorolt, figyelembeveendő információforrások köre a kockázatos országok listájától például egészen a bűnüldöző hatóságok adataiig terjedhet. A belső ellenőrző és információs rendszer kapcsán új elvárás, hogy a szolgáltatói szűrőrendszer az ügyletek valós idejű monitoringját is biztosítsa. A szűrési feltételek intenzitását, feltételeit – az ügyfél jellemzői, kockázatai, valamint az MNB jelzései alapján – a szolgáltató állapítja meg, a szűrések elemzésének, értékelésének maximált határideje mellett. Az MNB szabályozás

²⁰ Anti-Money Laundering and Countering the Financing of Terrorism = pénzmosás elleni és a terrorizmusfinanszírozás elleni küzdelem

²¹ 30/2024. (VI. 24.) MNB rendelet a Magyar Nemzeti Bank által felügyelt szolgáltatóknak a pénzmosás és a terrorizmus finanszírozása megelőzéséről és megakadályozásáról szóló törvényben foglalt egyes kötelezettségei végrehajtásának részletszabályairól, valamint e szolgáltatóknak az Európai Unió és az ENSZ Biztonsági Tanácsa által elrendelt pénzügyi és vagyoni korlátozó intézkedések végrehajtásáról szóló törvény szerinti szűrőrendszere kidolgozásának és működtetésének minimumkövetelményeiről

bővíti a fokozott ügyfél-átvilágítás alá esők eddigi körét, egyebek közt a magas terrorizmusfinanszírozási kockázatot hordozó nonprofit szervezetekkel, a magas proliferációs kockázatot hordozó szervezetekkel vagy a stróman kockázatot hordozó, ám az ügyfélismereti beszélgetésben együtt nem működő tényleges tulajdonosú ügyfelekkel. A rendelet emellett meghatározza az egyszerűsített ügyfél-átvilágítás körében a késleltetett ügyfél-átvilágítási intézkedések vonatkozásában a szolgáltató által az észszerű küszöbérték és határidő meghatározásánál figyelembeveendő szempontokat. Az új szabályozás meghatározza a kockázatérzékenységi megközelítés alapján az üzleti kapcsolat létesítéséhez, ügyleti megbízás teljesítéséhez szükséges kijelölt felelős vezetői döntések eseteit és e döntések delegálásának lehetőségét is, illetve a megerősített eljárás esetköreit, amelyek szintén bővülnek, és ahol a pénzváltással összefüggő összeghatár tízmillióról húszmillió forint összegre nő. Az AML-tevékenység külső ellenőr általi végzéséhez a rendelet szigorú szakmai és összeférhetlenségi, felelősségbiztosítási követelményeket, valamint éves jelentéstételi kötelezettséget szab.

Az MNB másik rendelete²² az auditált elektronikus hírközlő eszköz és működtetésének, belső szabályozásának minimumkövetelményeire, auditálásának módjára, valamint az ilyen eszköz útján végzett online ügyfél-átvilágítás végrehajtására vonatkozó részletszabályokat tartalmazza. Újdonsága, hogy a szolgáltatóknak minden esetben mérlegelniük és az MNB felé bizonyítható módon értékelniük kell az ügyfél-átvilágításhoz alkalmazandó újfajta elektronikus hírközlő eszköz bevezetésének indokoltságát és a felmerülő kockázatok fényében annak bevezethetőségét. A szolgáltatóknak elektronikus ügyfél-átvilágítási szabályzatot kell készíteniük, s folyamatosan – rendszeres és eseti jelleggel – ellenőrizniük, szükség esetén módosítaniuk is kell digitális hírközlő eszközük jogszabályoknak és belső szabályzatuknak megfelelő működését, a hibák elhárítására pedig hatékony kontrollmechanizmusokkal kell rendelkezniük. Eseti ellenőrzésre adhat például okot, ha a szolgáltató a rendszere elleni sorozatos visszaélési (csalási) törekvéseket észlel. A rendelet kibővíti az auditált elektronikus hírközlő rendszer útján végzett közvetett ügyfél-átvilágítási módok körét a digitális államról és a digitális szolgáltatások nyújtásáról szóló törvényben meghatározott eAzonosítás lehetőségével. Bevezeti a szabályozás az online ügyfél-átvilágításban a biometrikus adatok használatának lehetőségét is. Ha a szolgáltató biometrikus adatok használata révén ellenőrzi a természetes személy ügyfél személyazonosságát, akkor gondoskodnia kell arról, hogy a biometrikus adatok kellően egyediek legyenek ahhoz, hogy egyértelműen egyetlen természetes személyhez lehessen kötni őket. A rendelet számos, az auditált elektronikus hírközlő eszközön keresztül szerzett adat naprakészségével, biztonságos tárolásával és adatvédelemmel kapcsolatos rendelkezést is tartalmaz. Új lehetőségként jelenik meg, hogy az elektronikus ügyfél-átvilágítás ki is szervezhető, de ennek során a szolgáltató nem adhatja át másnak az üzleti kapcsolat létesítéséről szóló döntés jogát. A szolgáltatók képzési célból továbbá kötelesek munkatársaiknak kérdés-felelet formájú útmutatót készíteni a közvetlen elektronikus ügyfél-átvilágítás lépéseiről. Ebben rögzíteniük kell azt is, hogy melyek az esetleges gyanús viselkedést jelző, azonosítandó pszichológiai tényezők és ezzel összefüggő egyéb jellemzők.

Az AML/CFT vizsgálatok célja a hiányosságok, sérülékenységek azonosítása mellett az intézményekre vonatkozó valós fenyegetettség felmérése, a várható reputációs kockázatok számszerűsítése érdekében. Fontos szempont továbbá a hatékonyság vizsgálata, illetve a kockázatok lehetséges okainak feltárása és megértése. Az AML/CFT vizsgálatok kiterjednek arra is, hogy egy adott jogsértés vagy szabálysértések sorozata miért következett be, vagy egy adott jogsértés jelezheti-e a szélesebb körű rendszerbeli vagy belső kontrollhiányosságokat. Jelentős figyelmet kap a felügyelt intézmények vezetőinek tájékoztatása a vizsgálatok során azonosított AML/CFT kockázatokról.

2024 első félévében lezárásra került a három hitelintézet (MKB Bank Nyrt./Takarékbank Zrt. (MBH Bank Nyrt); Erste Bank Hungary Zrt.) bevonásával folytatott, a bizalmi vagyongazdálkodó ügyfelekkel kapcsolatban végzett ügyfél-átvilágítási és monitoring tevékenységet fókuszba helyező témavizsgálat, valamint a szintén három hitelintézetet (MKB Bank Nyrt. (MBH Bank Nyrt.), Erste Bank Hungary Zrt., CIB Bank Zrt.) érintő a tranzit fizetési számlákkal kapcsolatos pénzmossási kockázatok, kockázatkezelő, illetve csökkentő intézkedések és kapcsolódó pénzmossási kontrollok ellenőrzésére indított témavizsgálat. Az ügyfél-átvilágítási és monitoring tevékenységet fókuszba helyező témavizsgálatban az MNB az Erste Bank Hungary Zrt.-t figyelmeztette, míg az MBH Bank Nyrt. esetében hiányosságokat tárt fel a lezárt szűrőrendszeri jelzések kiértékelésének ellenőrzésével, illetve bejelentési gyakorlatával kapcsolatban, valamint az üzleti kapcsolat céljának és jellegének naprakészségét érintően. Figyelemmel a feltárt hiányosságokra az MNB figyelmeztetést, kötelezést és rendkívüli adatszolgáltatásra való kötelezést alkalmazott, valamint felügyeleti bírságot szabott ki. A tranzit fizetési számlákkal

²² 29/2024. (VI. 24.) MNB rendelet a Magyar Nemzeti Bank által felügyelt szolgáltatók által alkalmazott auditált elektronikus hírközlő eszköz és működtetésének, belső szabályozása minimumkövetelményeinek, auditálása módjának, valamint az ilyen eszköz útján végzett elektronikus ügyfél-átvilágítás végrehajtásának részletszabályairól

kapcsolatos pénzmossási kockázatokhoz kapcsolódó pénzmossási kontrollok ellenőrzésére indított témavizsgálatban az MBH Bank Nyrt.-nél az MNB ugyancsak hiányosságot tárt fel, a társaság belső ellenőrző és információs rendszerének működtetésével kapcsolatban a szűrési riasztások határidőben történő feldolgozásával, valamint bejelentési gyakorlatával kapcsolatban, továbbá a pénzeszköz forrására vonatkozó információk beszerzésének a gyakorlatának vonatkozásában. Az MNB az Erste Bank Hungary Zrt. esetében is hiányosságot tárt fel a társaságnál annak bejelentési gyakorlatával kapcsolatban, a belső ellenőrző és információs rendszerének működtetésével kapcsolatban a szűrési riasztások határidőben történő feldolgozása, illetőleg a riasztások kivizsgálásának kontrollja terén, valamint a pénzeszköz forrására vonatkozó információk beszerzésének a gyakorlatának vonatkozásában. Figyelemmel a feltárt hiányosságokra az MNB mindkét társaság esetében figyelmeztetést, kötelezést és rendkívüli adatszolgáltatásra való kötelezést alkalmazott, valamint felügyeleti bírságot szabott ki. A CIB Bank Zrt. vizsgálata pedig e körben megszüntető végzéssel zárult.

Az MNB az UniCredit Bank Hungary Zrt.-t érintő célvizsgálat során hiányosságot észlelt a társaság informatikai szűrőrendszerének működésében, a bejelentési gyakorlatával kapcsolatban, a bizalmi vagyonkezelői tevékenységet végző ügyfelei esetében pedig feltárta, hogy a megerősített eljárás nem kerül alkalmazásra a gyakorlat során, ezenkívül a társaság ügyfél-átvilágítási folyamatai több ponton sem feleltek meg a jogszabályi elvárásoknak, valamint belső szabályozási szintű hiányosságai is voltak. Az MNB további hiányosságokat tárt fel a társaság belső kontrolljának működésével, valamint a belső védelmi vonalainak működésével kapcsolatban és nem megfelelően értékelte a nonprofit szervezetekben rejlő kockázatokat sem. Figyelemmel a feltárt hiányosságokra az MNB figyelmeztetést, kötelezést és rendkívüli adatszolgáltatásra való kötelezést alkalmazott, valamint felügyeleti bírságot szabott ki.

Informatikai felügyelet

Az MNB felelősséggel tartozik a magyar pénzügyi rendszer biztonságáért, ellenállóképességének fenntartásáért, emellett az egyes pénzügyi szolgáltatók is felelősek ügyfeleik pénzügyi eszközeinek biztonságáért. Kiemelt jelentősége van azonban annak is, hogy az ügyfelek is felkészültek legyenek az egyre inkább az online térben megjelenő veszélyekkel kapcsolatban. Ennek erősítése érdekében a 2022. őszén életre hívott KiberPajzs program 2024. januártól újabb hároméves időtartamra kibővült. Az edukációs tevékenységen felül a pénzügyi visszaélésekkel kapcsolatos megelőzést operatív szinten is meg kívánják erősíteni a felek, így elkezdődtek a tevékenységek a hívószám hamisítások, valamint az online csalások megelőzésére. Ennek okán a program jogszabálmódosítási javaslatokkal élt a jogalkotók felé, valamint megkezdődtek az egyeztetések a megelőzést támogató technikai kontrollok alkalmazásáról is.

Az uniós kriptoeszközökre vonatkozó rendelet (MiCA)²³ 2024. június 30-tól kezdődően alkalmazandó Magyarországon a stablecoinok tekintetében és év végétől minden egyéb esetben. A szabályozás magyarországi részletszabályait meghatározó, a kriptoeszközök piacáról szóló törvény alapján a Magyar Nemzeti Bank látja el a felügyeleti hatósági jogkört. A kriptopiaci szereplők, így a kriptoeszköz-szolgáltatók szabályozott keretek között történő engedélyezéséről és felügyeléséről szóló uniós és magyarországi jogszabályok elfogadásával párhuzamosan az MNB felméri, hogy hány itthoni szereplő kíván elindulni e piacon. Magyarországon immár kb. 200 ezer ügyfél rendelkezik vagy kereskedik kriptoeszközzel. A hazai engedélyezés és felügyelés biztonságosabbá teszi ezt a tevékenységet is.

A digitális működési ellenálló képességről szóló rendelet (Digital Operational Resilience Act, DORA)²⁴ alkalmazására való felkészülés keretében az MNB aktívan részt vett a második szintű részletszabályok kidolgozásában, valamint megkezdte az MNB elvárások, szabályozók, kérdőívek és módszertanok felülvizsgálatát is (eltérés elemzések kidolgozása).

Kibocsátói felügyelés és piacfelügyeleti eljárások

Az MNB piacfelügyeleti eljárást folytatott a Sun Contracting AG, a Green Finance Broker AG és az azok tevékenységében közreműködő természetes személy tevékenysége kapcsán a Sun Contracting AG által kibocsátott kötvények magyarországi forgalomba hozatala körülményeinek vizsgálatára. A vizsgálat során a Felügyelet megállapította, hogy a Sun Contracting AG – mint a liechtensteini felügyelet (FMA) által jóváhagyott és Magyarországra passzportált tájékoztatóval rendelkező

²³ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2023/1114 rendelete (2023. május 31.) a kriptoeszközök piacairól

²⁴ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2022/2554 rendelete (2022. december 14.) a pénzügyi ágazat digitális működési rezilienciájáról

kötvények kibocsátója – a kibocsátói minőségén nagyságrendileg túllépve, jogosulatlanul az MNB engedélyéhez kötött befektetési szolgáltatási tevékenységet – nevezetesen „pénzügyi eszköz elhelyezése az annak vételére vonatkozó kötelezettségvállalás nélkül” – végzett. A szabályozás értelmében – azért, hogy az értékpapírok szabályozott körülmények között, megfelelő garanciák mellett juthassanak el a befektetőkhez – az értékpapírok magyarországi nyilvános forgalomba hozatalához főszabály szerint professzionális befektetési szolgáltató, ún. forgalmazó igénybevétele is szükséges. Ezt az MNB már egy korábbi eset kapcsán is jelezte. A Sun Contracting AG azonban befektetési szolgáltató megbízása nélkül maga forgalmazta kötvényeit, annak ellenére, hogy az általa kibocsátott kötvények magyarországi nyilvános forgalomba hozatalának jogszabályi feltételeire az MNB előzetesen kifejezetten felhívta a figyelmét. A beszerzett információk szerint ennek nyomán közel 300 magyar befektető jegyzett – összességében több millió eurós volumenben – a Sun Contracting AG kötvényeiből annak magyar nyelvű honlapján keresztül. A piacfelügyeleti eljárás azt is azonosította, hogy a Green Finance Broker AG – az MNB-hez történt bejelentés nélkül – maga is a Sun Contracting AG forgalmazási tevékenységéhez kötődő függő ügynöki tevékenységet folytatott. A beszerzett bizonyítékok alapján e társaság több mint 200 magyar befektetőt közvetített a kibocsátó részére. A magánszemély kapcsán a vizsgálat megállapította, hogy ő a Green Finance Broker AG-val kötött üzletkötvetítői szerződése alapján – és azon túlterjeszkedve – egy hierarchikusan felépített MLM jellegű rendszert épített ki a Sun Contracting AG befektetési szolgáltatási tevékenységének elősegítése érdekében, amely révén jutalékra volt jogosult. A magánszemély az MNB vonatkozó nyilvántartásában nem szerepel, így tevékenységét szintén az arra vonatkozó jogosultság nélkül, bejelentés hiányában végezte. Az MNB a jogsértések miatt határozatában 400 millió forint piacfelügyeleti bírságot szabott ki a Sun Contracting AG-re jogosulatlan befektetési szolgáltatási tevékenység, illetve 250 millió forintot a Green Finance Broker AG-re bejelentés hiányában végzett függő ügynöki tevékenység miatt. A cégek tevékenységében közreműködő magánszemélyt bejelentés hiányában végzett további közvetítői tevékenysége miatt 17 millió forint piacfelügyeleti bírsággal sújtotta a Felügyelet. Mindezek mellett az MNB azonnali hatállyal megtiltotta a jogosulatlan tevékenységek folytatását is. A feltárt jogsértésekre tekintettel az MNB jogosulatlan pénzügyi tevékenység gyanújával feljelentést tesz.

Az MNB piacfelügyeleti eljárást folytatott le annak tisztázására, hogy a révkomáromi (Szlovákia) székhelyű Trust Komarno s.r.o. végzett-e üzletszerűen, a pénzügyi felügyelet engedélye nélkül pénzügyi szolgáltatásnak minősülő követelésvásárlási tevékenységet. A vizsgálat megállapította, hogy a társaság egy követelésállomány adásvételével és engedélyezésével üzletszerűen – azaz rendszeresen, nyereség érdekében, előre egyedileg meg nem határozott ügyletek megkötésével – pénzügyi szolgáltatási tevékenységet végzett. A Trust Komarno s.r.o. ugyanakkor nem rendelkezett/rendelkezik az e tevékenység végzéséhez szükséges felügyeleti engedéllyel. A követelésvásárlási tevékenység üzletszerűségével kapcsolatos felügyeleti álláspont és gyakorlat szerint akár egyetlen követelésállomány megvásárlása is üzletszerűnek minősülhet. Az üzletszerűség megállapíthatóságához szükséges rendszeresség szempontjából nem a szerződések, hanem az érintett követelések száma az irányadó, ha azok a társaságnak összességében kizárólagos üzleti tevékenységet biztosítanak. A Felügyelet feltárta, hogy a vizsgált időszakban ugyan a társaság két darab követelésvásárlással kapcsolatos megállapodást kötött (ezek egyike engedélyezésre, a másik szerződésátruházásra irányult), de a megszerzett követelésállomány összességében több mint 800 darab követelésből állt és közel hatszáz természetes és jogi személyt érintett. A követelésvásárlás önmagában nem minősül jogellenes tevékenységnek, azonban az üzletszerűen követelésvásárlási tevékenységet folytató cégnek rendelkeznie kell jegybanki engedéllyel. Az MNB mindezek alapján határozatában engedély nélkül végzett pénzügyi szolgáltatási tevékenység miatt 45 millió forint piacfelügyeleti bírsággal sújtotta a Trust Komarno s.r.o.-t, s azonnali hatállyal megtiltotta a jogosulatlan tevékenység folytatását. A társaság tevékenységével összefüggésben az MNB feljelentést is tesz. A Felügyelet intézkedése kapcsán kiemelt súlyosító körülményként vette figyelembe többek között, hogy a társaság a megállapodásokat annak ismeretében kötötte, hogy azok az üzletszerű követelésvásárlási tevékenység fogalmába illeszkedhetnek, valamint valótlanul azt állította, hogy ezen tevékenységének végzéséhez rendelkezik a szükséges engedéllyel.

Az MNB folyamatosan figyelemmel kíséri a követelésvásárlási tevékenységet végző társaságokat, s ha szükséges, további egyedi ügyekben is meghozza a szükséges intézkedéseket. Az MNB korábban vezetői körlevélben is felhívta a piaci szereplők figyelmét arra: a velük szerződő jogosulatlan követelésvásárlók részéről akár egyetlen követelés-csomag megvásárlása, vagy több esztendőn át naptári évente egy követelés megvétele, illetve egy évben akár már két követelés megvásárlása is üzletszerű pénzügyi szolgáltatási tevékenységnek minősülhet a konkrét körülményektől függően.

Az MNB Zöld Programja

Zöld Programja²⁵ keretében a Magyar Nemzeti Bank immáron negyedik alkalommal készítette el Zöld pénzügyi jelentését²⁶, amelyben ismét a környezeti fenntarthatóság mérlegére teszi a pénzügyi rendszert. A Jelentés bemutatja a külföldi és hazai főbb fenntarthatósági eseményeket az elmúlt egy évből, emellett ismerteti a kvantitatív módszertani lépéseket is. A zöld finanszírozás esetében nemcsak az állományi adatokba enged bepillantást, hanem zöld pénzügyek ösztönzőit és akadályozóit is górcső alá veszi. Áttekintést nyújt a nemzetközi, hazai, jelenlegi és várható fenntarthatóságot érintő pénzügyi szabályozásról.

A 2024-es Zöld pénzügyi jelentés megjelenésével egy időben a Magyar Nemzeti Bank elindította megújult Zöld honlapját²⁷, amellyel a magyarországi zöld pénzügyi kultúra fejlesztése újabb mérföldkőhöz érkezett. A honlap számos jegybanki zöld vonatkozású programról, kezdeményezésről ad összefoglaló és központosított tájékoztatást. A honlap tartalma 4 fő blokkra bontható. A Zöld jegybank menüpont alatt található a Magyar Nemzeti Bank saját kezdeményezéseivel, programjaival, működésével kapcsolatos információk. A Lakossági zöld pénzügyek aloldalon kaptak helyet a fogyasztóknak szóló információk. A jegybank oktatási tevékenységéről, valamint a kutatóknak aktuálisan elérhető pályázatokról a Kutatás és oktatás aloldal ad tájékoztatást. A jegybank szakértői által írt, fenntarthatósághoz kapcsolódó szakmai cikkek, tanulmányok, jelentések, szakkönyvek a Kiadványok aloldalon találhatóak.

Az MNB által környezeti kockázatok kezelésére és a zöld finanszírozás ösztönzésére kialakított zöld tőkekövetelmény-kedvezmény program keretében 2024. március végén 890 milliárd forintnyi vállalati kitétség, illetve 132 milliárd forintnyi lakáscélú kitétség után igényelhettek tőkekövetelmény-kedvezményt a hitelintézetek. A programról további számszerű információk a negyedévente megjelenő zöld pénzügyi adatpublikációban találhatóak.

2024 júniusában lezárult az Magyar Nemzeti Bank mintegy 2 éves biodiverzitási projektje. A projekt célja a biodiverzitás-vesztésekből fakadó pénzügyi kockázatok felmérése volt a magyar pénzügyi rendszerben, valamint egy felügyeleti keretrendszer elkészítése. A projekt megvalósítását az MNB kezdeményezésére a Gazdasági Együttműködési és Fejlesztési Szervezet (OECD) végezte és a megvalósulást az Európai Bizottság (DG REFORM) technikai támogatási eszköz (TSI) pályázata támogatta. A kétéves kutató és elemzési munka eredményeit 2024. június 7-én, konferencián mutatták be. A konferencián előadott prezentációk elérhetőek az MNB új zöld pénzügyek oldalán.

Ügyfélszolgálati tevékenység

Az MNB Ügyfélszolgálatához 2024. I. félévében összesen 13 580 darab megkeresés és kérelem érkezett. A megkeresések és kérelmek szektor szerinti megoszlása érdemben nem változott a korábbi időszakokhoz képest, így az ügyféljelzések legnagyobb arányban most is a pénzpiacot érintették, ezt a biztosítási piac követte. Az ügyfelek leggyakrabban nem-életbiztosításokkal, hitelezéssel, pénzforgalmi szolgáltatásokkal, valamint behajtással és követeléskezeléssel kapcsolatos kérdéskörökkel fordultak az MNB Ügyfélszolgálatához.

A kibercsalásokon belül már 2023 során erősödő tendenciát mutatott az MNB nevével — akár az MNB nyilvános telefonszámait is másolva — elkövetett visszaélések száma, és ez a trend erősödött 2024. első két negyedévében is, 2024. június végéig az Ügyfélkapcsolati Információs Központ 128 ezzel kapcsolatos bejelentést fogadott. Ezen jelzések közül egy esetben számolt be az ügyfél anyagi kárról, közel 2 millió forint összegben. Az elkövetési módok közül jelentős a csomagküldő szolgálat nevével visszaélő adathalász üzenet, e-mail küldése, illetve a hamis banki telefonhívás is.

²⁵ <https://zoldpenzugyek.mnb.hu>

²⁶ <https://www.mnb.hu/kiadvanyok/jelentesek/zold-penzugyi-jelentes>

²⁷ <https://zoldpenzugyek.mnb.hu>

2.4. SZANÁLÁS

Szanálási tervezés, szanálhatóság értékelése és az MREL-követelmény meghatározása

Az MNB, mint csoportszintű szanálási hatóság az éves ütemtervnek megfelelően a jelentős határon átnyúló tevékenységet végző magyarországi székhelyű bankcsoport esetében tovább folytatta a szanálhatóság értékelésére irányuló eljárást, amelyhez kapcsolódóan felülvizsgálatra került a csoportszintű szanálási terv és azzal párhuzamosan a konszolidált és egyedi MREL-követelmények is. A szanálhatóság értékelésére nemcsak az intézménycsoport belföldi székhelyű intézményeinél került sor, hanem koordinált vizsgálat keretében az adott ország szanálási hatóságainak közreműködésével a külföldi székhelyű leányvállalatok vonatkozásában is. A szanálási terv és a szanálhatóság értékelése, valamint az MREL-követelmények együttes döntések keretében fognak elfogadásra kerülni az év második felében.

Az SRB, mint a legjelentősebb bankuniós székhelyű intézményekért, illetve bankcsoportokért felelős szanálási hatóság vezetése alatt álló szanálási kollégiumokban folyó munkához kapcsolódva az MNB, mint a bankuniós anyavállalatok magyarországi székhelyű leányvállalataiért felelős szanálási hatóság szanálhatósági értékeléseket végzett több leányvállalat esetében. Az MNB az SRB rendelkezésére bocsátotta indokolással ellátva az érintett leányvállalatok egyedi MREL-követelményeire vonatkozó javaslatait és több intézmény esetében már együttes döntés keretében el is fogadta a vonatkozó csoportszintű szanálási terveket és a konszolidált szintű, illetve egyedi MREL-követelményeket. Az elfogadott együttes döntések alapján az MNB kötelezte az érintett intézményeket az együttes döntések keretében elfogadott MREL-követelmények teljesítésére.

Az MNB az MREL-követelmény teljesítése vonatkozásában az első félév folyamán is helyt adott általános előzetes engedély iránti kérelemnek az MREL-követelmény felé elszámolható egyes kötelezettségek visszahívása, visszaváltása, visszafizetése vagy visszavásárlása tekintetében. Ezzel párhuzamosan az MNB folyamatosan nyomon követi az MREL-követelmény teljesítésére kötelezett intézményeknek a rájuk irányadó követelményeknek való megfelelés státuszát.

Az intézmények szanálási tervezéssel összefüggő kötelezettségeit támogató közzétételek

Az MNB 2024. első félévében több szanálási szakpolitikai dokumentumot is közzétett az intézmények szanálási tervezéssel összefüggő kötelezettségeinek elősegítése céljából:

- **A szanálási tervezéshez, illetve egy esetleges szanáláshoz szükséges információk megfelelő időben és összetételben történő biztosítására való képesség kiépítésével összefüggő elvárásait**, ennek érdekében az intézmények rendelkezésére bocsátott egy adatszótárt és az úgynevezett felülvizsgált bail-in analitikát.
- **„Az MNB MREL-követelmény előírására vonatkozó alapelvei”** című szakpolitikai anyaga is aktualizálásra került, amelyet egyrészt a többlet MREL-követelmény (MREL add-on) előírásának szabályozása indokolta annak érdekében, hogy a több beavatkozási pontból (Multiple Point of Entry – MPE) kiinduló szanálási stratégia esetén a bankcsoport különböző szanálás alá vonható csoportjai között az esetleges fertőzőhatások minimalizálására kerüljenek, másrészt a jelzálog-hitelintézetek MREL-követelmény alóli mentesítés szabályai további részletezésre kerültek.
- **Az EBA szanálhatóság fejlesztésével összefüggő iránymutatásainak való intézményi megfelelés elősegítése céljából** az MNB két tájékoztatót tett közzé a honlapján, amelyek a szanálhatóság javításával és az átruházási típusú szanálási eszközökkel kapcsolatban támasztott szanálhatósági elvárásait tartalmazzák.

Kollektív pénzalapokkal kapcsolatos feladatok, a Szanálási Alap tagintézményeinek rendszeres éves díjfizetése

Az első félévben az MNB, mint nemzeti szanálási hatóság a **vonatkozó bizottsági rendelet²⁸ és a szanálási törvény rendelkezéseinek megfelelően kiszámította a tagintézmények által a Szanálási Alapba fizetendő rendszeres éves díjakat**, majd erről értesítette mind a tagintézményeket, mind a Szanálási Alapot. Ezáltal a Szanálási Alap feltöltöttségi szintje a terveknek megfelelően növekszik annak érdekében, hogy az eszközei a szanálási törvényben rögzített határidőre elérjék a célszintet (a Magyarországon engedélyezett valamennyi hitelintézet kártalanítási összeghatár alá eső biztosított betétállományának 1 százaléka), erősítve ezzel a pénzügyi stabilitási védőhálót. Ezen felül az **MNB képviselői továbbra is aktívan részt vettek a Szanálási Alap és az Országos Betétbiztosítási Alap igazgatótanácsának munkájában.**

A szanálási vagyonkezelővel kapcsolatos feladatok

Az MSZVK Zrt. feletti tulajdonosi jogokat a szanálási törvény alapján az MNB gyakorolja, ennek keretében a félév során elfogadta az MSZVK Zrt. 2023. évi egyedi és összevont alapú beszámolóját, valamint 2024. évi üzleti tervét.

Nemzetközi együttműködés, részvétel az európai uniós szabályozási környezet alakításában

Az MNB szakértői továbbra is résztvevői az EBA, az ESMA és az EIOPA szanálási munkacsoportjainak. Az MNB adott otthont az EBA szanálási tervezési munkacsoportja májusi ülésének, amelyet követően sok pozitív visszajelzés érkezett a résztvevő szakértők részéről. Az MNB az EBA által kialakított, a szanálási hatóságok szanálási tervezési és végrehajtási tevékenységének konvergenciáját célzó éves program (EREP – European Resolution Examination Programme) keretében az idei évben is rendelkezésére bocsátotta a program megvalósításához szükséges szanálási hatósági gyakorlatáról a szükséges információkat.

Fentiek mellett, az MNB szakértői a bankszanálás terén megszerzett tapasztalataik beépítésével részt vállalnak az uniós jogalkotási szerveknek elsősorban a hitelintézetek és befektetési vállalkozások szanálási irányelvének felülvizsgálatát, valamint a biztosítók szanálási keretrendszerének kiépítését célzó munkájában.

2.5. FIZETÉSI ÉS ÉRTÉKPAPÍR-ELSZÁMOLÁSI RENDSZEREK

2024. évi Fizetési rendszer jelentés

Az MNB júniusban publikálta a 2024-es Fizetési rendszer jelentést²⁹, amely bemutatja a hazai pénzforgalmat érintő főbb folyamatokat, valamint a fizetési és értékpapír-elszámolási rendszerek működését. Ezek mellett a Fizetési Rendszer Jelentés idén először tartalmazza az MNB Pénzforgalom 2030³⁰ című pénzforgalmi stratégiájában meghatározott Pénzforgalmi Fejlettségi Mutatórendszer frissített értékeit. A Jelentés többek között beszámol a határon átnyúló pénzforgalmi szolgáltatást nyújtó szereplők növekvő népszerűségéről, az azonnali fizetésre épülő qvik fizetési móddal megvalósuló újdonságokról, valamint a hazai és Európai Uniós pénzforgalmi szabályozás aktuális fejleményeiről. A kiemelt üzeneteket idén is egy külön kiadványban is publikálta az MNB, amelyből a pénzforgalom iránt érdeklődő szélesebb olvasói kör is tájékozódhat a legfontosabb információkról. A jelentést bemutató sajtótájékoztató³¹ pedig a főbb témákat rövid szakmai prezentációkban is bemutatták az MNB kollégái.

²⁸ A Bizottság (EU) 2015/63 felhatalmazáson alapuló rendelete (2014. október 21.) a 2014/59/EU európai parlamenti és tanácsi irányelvnek a szanálásfinanszírozási rendszerhez való előzetes hozzájárulás tekintetében történő kiegészítéséről

²⁹ [Fizetési rendszer jelentés 2024 \(mnb.hu\)](#)

³⁰ [Pénzforgalom 2030 \(mnb.hu\)](#)

³¹ [MNB Fizetési rendszer jelentés | 2024 június \(youtube.com\)](#)

Az online pénztárgép adatbázis felhasználásával készült cikksorozat

Az online pénztárgép (OPG) adatbázist felhasználva az MNB cikksorozatot készített az elektronikus tranzakciók aránya és annak változása a fizikai vásárlásoknál témában, melynek első két része jelent meg 2024 első negyedévében. A cikksorozatban az időbeli változást, az elektronikus infrastruktúra kihasználtságát, az érték kategóriánkénti és területi különbségeket is vizsgálja a jegybank. Az elektronikus elfogadást biztosító üzletek aránya folyamatosan nő, és ezeken a helyeken a fizetések egyre nagyobb hányada történik valamilyen elektronikus fizetési móddal. Azokban a boltokban, ahol csak készpénzzel lehet fizetni, a teljes pénzforgalomnak csak elhanyagolható hányada bonyolódik.

Pénzforgalmi konzultációs testület

A 2023-ban két alkalommal megrendezett Pénzforgalmi Konzultációs Testület munkájának folytatásaként a Magyar Nemzeti Bank 2024 júniusában is szervezett egy ülést a pénzforgalomban érintett legfontosabb szereplőkkel. Az MNB bemutatta a 2030-ig tartó elektronikus pénzforgalmi stratégiájában megfogalmazott célok teljesülésének állapotát a Pénzforgalmi Fejlettségi Mutatórendszer aktuális értékein keresztül, továbbá beszámolt a folyamatban lévő pénzforgalmi fejlesztések aktualitásairól. Egyéb szereplők által megtartott szakmai előadások után az MNB a pénzforgalmi stratégián alapuló, 2024-2026 közötti időszakra javasolt cselekvési tervet is ismertette, majd a testület tagjaival megvitatták az észrevételeket.

Platformkonszolidáció

A GIRO vezetésével megalakult a platformkonszolidáció üzleti munkacsoportja a pénzforgalmi szolgáltatók és az MNB részvételével. A munkacsoportban meghatározásra kerülnek azon üzleti folyamatok, amelyek szükségesek a jelenlegi napközbeni és éjszakai elszámolási platformokon lebonyolított tranzakciók átereléséhez az Azonnali Fizetési Platformra. Ezzel párhuzamosan az MNB is több körben, kérdőíves formában felmérte a pénzforgalmi szolgáltatók felkészültségét a platformkonszolidáció vonatkozásában, és munkacsoporti ülést tartott a platformkonszolidáció szabályozási kérdéseit illetően.

Új márkanév került bevezetésre, a qvik

Júniusban az MNB publikálta az Azonnali fizetésre épülő fizetési megoldások összefoglaló nevét, a qviket. A qvik magában foglalja a QR-kódos, NFC-s (érintéses), deeplink alapú (alkalmazásból indítható) fizetési megoldásokat és a fizetési kérelemre válaszul indított azonnali átutalásokat is. Előbbiek szeptember 1-től lesznek elérhetőek, míg a fizetési kérelmek fogadása már április 1-től mindenki számára elérhetővé vált. A qvik szolgáltatások gyors, biztonságos, hazai elektronikus fizetési alternatívát kínálnak a hazai szereplőknek minden fizetési helyzetben, miközben ezen tranzakciók törvényileg teljesen ingyenesek minden lakossági ügyfél számára. Az MNB a félév folyamán számos alkalommal egyeztetett a piaci szereplőkkel (pénzforgalmi szolgáltatók, kereskedők, számlakibocsátók) a qvik fizetések bevezetéséről. A szolgáltatás támogatására pedig megkezdődött az egységes qvik arculati elemek kialakítása is. A qvik fizetések bevezetéséhez szükséges fejlesztéseket mind a központi infrastruktúrát működtető GIRO, mind a bankok oldalán szorosan nyomon követi az MNB.

Pénzforgalmi ellenőrzések

2024 első félévében pénzforgalmi ellenőrzés tárgyában egy új hatósági eljárást indított a jegybank. A korábban megindított eljárások esetében két megindított eljárás esetében került határozathozatal intézkedések előírásával. A PSD2 szerinti nyílt bankolás működését lehetővé tevő célra rendelt interfészek (API-k) ellenőrzését célzó témavizsgálatokkal kapcsolatban 2024 első félévében egy vizsgált bank esetében a beszámolásra adott határidő hosszabbítás került, míg egy másik bank esetén új dokumentumbekérés történt a beszámolásával kapcsolatban.

MiCA pénzforgalmi aspektus

2024 első félévében az Európai Bankhatóság (a továbbiakban: EBA) jóváhagyásra megküldte az MNB részére is a MiCA-hoz³² kapcsolódó standardtervezet csomagjait. E csomag részeként bemutatásra került az eszközalapú tokenek csereeszközként történő használatához kapcsolódó tranzakciók és értékének becslésére szolgáló módszertanáról szóló szabályozástechnikai standardtervezete, továbbá a második MiCA-val kapcsolatos adatszolgáltatási végrehajtás-technikai standardtervezete (ITS) is.

Pénzforgalmi szabályozás

Az első félév során az MNB a pénzforgalmi szolgáltatóktól, egyéb vállalkozásoktól és természetes személyektől érkezett megkeresések alapján közvetlenül négy pénzforgalmi tárgyú állásfoglalást, illetve szakmai véleményt adott ki. Ezen túlmenően módosításra került a pénzforgalom lebonyolításáról szóló 35/2017. (XII. 14.) MNB rendelet, valamint publikálásra került a fizetési művelet összegének a kedvezményezett fizetési számláján történő haladéktalan jóváírásáról és a fizetési művelet összegének a kedvezményezett részére történő haladéktalan rendelkezésre bocsátásáról szóló 5/2024. (VI.13.) számú MNB ajánlás.

Központi Visszaélésszűrő Rendszer

Annak érdekében, hogy a jogszabályi előírásnak megfelelően a Központi Visszaélésszűrő Rendszer (KVR) éles indítása 2025. július 1-én megtörténhessen, az MNB és a GIRO szoros együttműködésének keretében – a GIRO sikeres tendereztetési eljárását követően – év elején megindult a rendszer kivitelezése. Ezzel párhuzamosan a banki fejlesztések is megkezdődtek annak érdekében, hogy 2025. július 1-től a fogyasztókat már ne csak a banki rendszerek védjék a visszaélésektől, hanem a GIRO által működtetett KVR is, amely mesterséges intelligencia felhasználásával szűri majd ki a gyanús mintázatokat.

Hatályba lépett 2024 januárjában a központi értéktárakat szabályozó rendelet, a CSDR módosítása

A központi értéktárakat szabályozó uniós rendelet, a CSDR módosítása 2024. január 16-án lépett hatályba. A más tagállamban történő határon átnyúló szolgáltatások vonatkozásában a fogadó és a székhely szerinti tagállam között a közös engedélyezési eljárást felváltja az értesítési kötelezettség. Hasonlóan más intézményekhez, felügyeleti kollégiumok felállítására is sor kerül. A banki jellegű kiegészítő szolgáltatásokat nyújtó központi értéktárak nyújthatnak bizonyos banki jellegű kiegészítő szolgáltatásokat olyan központi értéktáraknak, amelyek nem rendelkeznek ilyen tevékenységekre vonatkozóan engedéllyel. A CSDR szerinti átfogó felügyeleti vizsgálatok gyakorisága az eddigi legalább évenkéntiről legalább három évenkéntire módosult.

A CSDR renDELETEH tartozó részletszabályok meghatározásával telik a 2024-es év

A főbb CSDR módosítások részleteinek kidolgozására az Európai Értékpapír-piaci Hatóság (EÉPH)³³ a releváns munkacsoportokban és állandó bizottságokban a tagállamok illetékes hatóságaival együtt folyamatosan dolgozik a részletszabályok kidolgozásain. Ebben a munkában részt vesz az MNB is. A munka keretében nemcsak szabályozástechnikai standardok kidolgozása, illetve már meglévők módosítása folyik, de elemzések és alacsonyabb szintű szabályozói eszközök³⁴ ki-, illetve átdolgozása is. A kapott mandátumok teljesítése prioritási sorrend szerint halad.

³² A kriptoeszközök piacairól és az (EU) 2019/1937 irányelv módosításáról szóló rendelet

³³ Az ESMA Post-Trading Standing Committee munkáját 2023. január 1-jétől a Post-Trading Working Group (továbbiakban: PTWG) vette át, mely lényegében szervezeti átalakítás volt, a feladatok köre nem változott meg. A PTWG az ún. ESMA Markets Standing Committee nevű bizottsághoz tartozik. Ezen kívül a CSDR módosításai miatti többletfeladatokra felállításra került egy munkacsoport is, a CSDR Refit Task Force. További részletek itt érhetőek el: <https://www.esma.europa.eu/about-esma/governance-structure/standing-committees>

³⁴ Alacsonyabb szintű eszközök lehetnek iránymutatások (guidelines), kérdések és válaszok (Q&As), szakvélemények (technical advise), illetve ajánlások (recommendations).

Aktívan zajlik a pénzügyi infrastruktúrák felkészítése a DORA szabályozásnak történő megfelelésre

Az EU digitális operatív ellenállóképességről szóló rendelet (DORA rendelet) többek között a harmadik féltől eredő kockázatok kezelésére is részletes előírásokat és követelményeket fogalmaz meg: a pénzügyi szervezeteknek naprakész információ-nyilvántartást kell vezetniük a harmadik fél IKT-szolgáltatók (információs és kommunikációs technológiákat szolgáltatók) által nyújtott szolgáltatások igénybevételéről szóló valamennyi szerződéses megállapodásról. A DORA rendelet alkalmazására való felkészülés keretében az Európai Felügyeleti Hatóságok 2024 májusában kihirdették, hogy adatgyűjtési gyakorlatot indítanak az ilyen (RoI) nyilvántartások tárgyában. A gyakorlat célja, hogy segítse a DORA által szabályozott pénzügyi szervezeteket a megfelelő nyilvántartás létrehozásában és kitöltésében. A koordinálásban a hazai pénzügyi infrastruktúrák (KELER, KELER KSZF, GIRO) vonatkozásában az MNB pénzügyi infrastruktúrákért felelős szakterülete tevékenyen részt vesz.

2.6. NEMZETKÖZI TARTALÉKOK KEZELÉSE

A tartalék tartásának céljai

Más jegybankokhoz hasonlóan, a Magyar Nemzeti Bank – jegybanktörvényben rögzített – egyik legfontosabb feladata az ország devizatartalékainak kezelése. Az MNB több funkció ellátása céljából tart devizatartalékot, amelyek közül a legfontosabbak a következők:

- piaci szereplők elvárásainak megfelelő tartalékszint biztosítása („international collateral”),
- állam tranzakciós devizaigényének biztosítása,
- devizaliquiditás biztosítása a bankrendszer számára,
- monetáris és árfolyam-politika támogatása (intervenció kapacitás biztosítása).

Az MNB rendszeresen felülvizsgálja a tartalékok kívánatos szintjét, és szükség esetén a lehetséges kereteken belül lépéseket kezdeményez a megfelelő szint elérése érdekében.

Az MNB nemzetközi tartalékainak állománya az időszak során mindvégig meghaladta a jegybank és a befektetők többsége által is kiemelten követett tartalékmutatókat. Ezek közül az MNB kiemelten figyeli a Guidotti-Greenspan szabályt annak érdekében, hogy a tartalékok biztonságosan meghaladják a rövid külső adósság szintjét.

A tranzakciós célok közül továbbra is az állami adósságkezelés támogatása, valamint a költségvetési szervek devizaigényének folyamatos biztosítása volt a legfontosabb az elmúlt félévben. Az Európai Uniótól érkező transzferek szintén az MNB-n keresztül folynak be, ezek az utóbbi és elkövetkező években is forrásai a devizatartaléknak. A fenti tranzakciós célok kielégítése a vizsgált időszak során is megfelelően zajlott.

A tartalék nagysága

2024 első félévének végén az MNB nemzetközi tartalékainak nagysága 46,3 milliárd euro volt, ami 4,9 milliárd euro növekedést jelent a 2023. év végi 41,4 milliárd eurós értékhez képest.

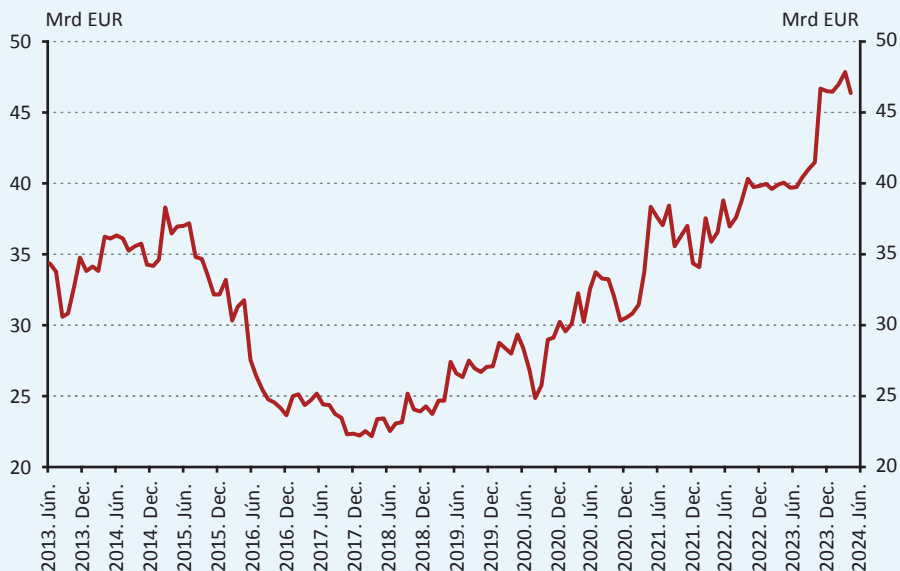
A növekedés háttérében leginkább az Államadósság Kezelő Központ (ÁKK) januárban végrehajtott kötvénykibocsátásai (a 12 éves 2,5 milliárd névértékű amerikai dollár és az 5,5 éves 1,5 milliárd névértékű euró zöld kötvények), a márciusi USD 500 milliós ECP programja valamint a devizahitelek lehívása áll.

Az Európai Bizottságtól ebben a félévben érkezett nettó 1,7 milliárd euró transzfer.

A növekedés irányába hatott még az eurótól eltérő devizaeszközök, illetve az arany euróban kifejezett értékének növekedése, valamint a portfóliókon elért teljesítmény.

Ezeket a tételeket részben ellensúlyozták az ÁKK adósságtörlesztési célú tételei (többek között a márciusi USD 2 milliárd eredeti névértékű kötvénylejárat) és a Magyar Államkincstár (MÁK) devizakiadásai.

8. ábra
A devizatartalék nagyságának alakulása



2.7. KÉSZPÉNZLOGISZTIKAI TEVÉKENYSÉG

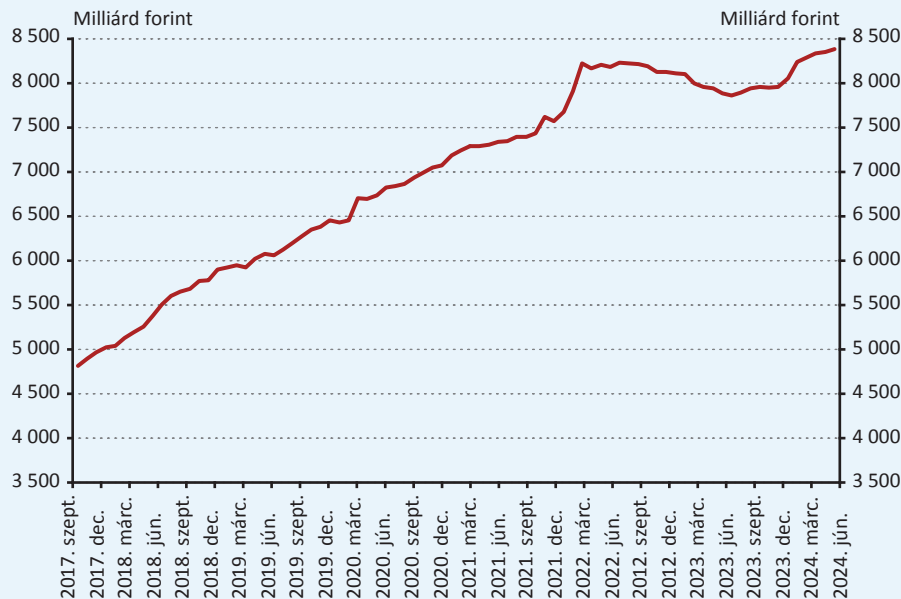
A forgalomban lévő készpénz

2024 I. féléve során a forgalomban lévő készpénzállomány 6,9 százalékkal, nominálértéken 545,9 milliárd forinttal növekedett az előző év azonos időszakához képest, június végére elérve a 8 445,9 milliárd forintot.³⁵ A szezonálisan és naptárhatással kiigazított adatok alapján a forgalomban lévő készpénzállomány az első félévben 5,4 százalékkal bővült, ugyanakkor ki kell emelni, hogy a vizsgált mutató már 2023 augusztusától emelkedik havi bázison, bár a növekedés mértéke nem éri el a koronavírus járvány előtti átlagos növekedési ütemet.

A készpénzállomány közel egy éve tartó mérsékelt ütemű bővüléséhez hozzájárult az infláció csökkenése, valamint a korábbi időszakban is meghatározó, ún. óvatossági készpénzkereslet további erősödése. Ezt támasztja alá a forgalomban lévő bankjegycímletek volumenének alakulása is, ahol a húszezer forintos címletek forgalomban lévő darabszámának 2023-ban megfigyelt átmeneti, marginális visszaesése után a mutató 2024 első félévében ismét emelkedett éves bázison. Ugyanakkor a továbbra is kedvezőtlen makrogazdasági körülmények, a háztartások fogyasztásának alakulása és a lakosság fizetési preferenciáinak változása a tranzakciós pénzkeresleten keresztül mérsékelhetik a készpénzállomány bővülését. Ehhez a folyamathoz járul hozzá az intézményi magatartás, a kereskedelmi bankok készletracionalizálási törekvése, amely az előző év folyamataihoz illeszkedve az első félévben is meghatározó mértékben fékezte a készpénz iránti igényt. Figyelembe véve az óvatossági készpénzkereslet növekedését, valamint a jelenlegi makrogazdasági folyamatokat, a fogyasztás alakulását és azt, hogy ezen változók késleltetve fejtik ki hatásukat a készpénzkeresletre, a forgalomban lévő készpénzállomány várhatóan az elkövetkező hónapokban is enyhén növekvő mintázatot vesz fel.

³⁵ Ebben az értékben nem szerepel a bevont, de még visszaváltható bankjegyek értéke, ami az MNB mérlegében kimutatott készpénzállomány részét képezi. A mérlegben szereplő készpénzállomány 8542,3 milliárd forintot ért el, az előző év azonos időszakához képest 541,3 milliárd forinttal és 6,8%-kal növekedett.

9. ábra
A forgalomban lévő készpénz értéke a gazdaságban szezonálisan és naptárhatással kiigazított adatok alapján



A forgalomban lévő bankjegyek és érmék

3. táblázat
Forgalomban lévő bankjegyek és érmék³⁶
(2024. június 30-i és 2023. június 30-i adatok)³⁷

Bankjegyek	2024				2023			
	Mennyiség	Érték	Megoszlás (%)		Mennyiség	Érték	Megoszlás (%)	
	millió darab	mrd forint	mennyiség	érték	millió darab	mrd forint	mennyiség	érték
20 000 forint	307,8	6 155,8	45,0	73,9	282,2	5 644,3	43,6	72,4
10 000 forint	185,7	1 857,0	27,2	22,3	184,2	1 841,8	28,5	23,6
5 000 forint	32,3	161,5	4,7	1,9	31,2	155,8	4,8	2,0
2 000 forint	23,0	45,9	3,4	0,6	23,0	46,0	3,6	0,6
1 000 forint	93,3	93,3	13,6	1,1	86,5	86,5	13,4	1,1
500 forint	41,8	20,9	6,1	0,3	39,8	19,9	6,2	0,3
Összesen	683,8	8 334,4	100,0	100,0	646,9	7794,3	100,0	100,0
Érmék	Mennyiség	Érték	Megoszlás (%)		Mennyiség	Érték	Megoszlás (%)	
	millió darab	mrd forint	mennyiség	érték	millió darab	mrd forint	mennyiség	érték
	millió darab	mrd forint	mennyiség	érték	millió darab	mrd forint	mennyiség	érték
200 forint	196,2	39,2	7,8	41,2	188,8	37,8	8,0	41,4
100 forint	251,4	25,1	10,1	26,4	239,7	24,0	10,0	26,3
50 forint	247,4	12,4	9,9	13,0	235,1	11,8	9,8	12,9
20 forint	461,6	9,2	18,5	9,7	440,8	8,8	18,4	9,7
10 forint	501,6	5,0	20,1	5,3	482,8	4,8	20,2	5,3
5 forint	841,3	4,2	33,7	4,4	804,7	4,0	33,6	4,4
Összesen	2 499,5	95,2	100,0	100,0	2 391,9	91,2	100,0	100,0

³⁶ A táblázat nem tartalmazza a jegybank által kibocsátott emlékérmék és emlékbankjegyek állományát, melyek névértéken a forgalomban lévő fizetőeszközök közé tartoznak.

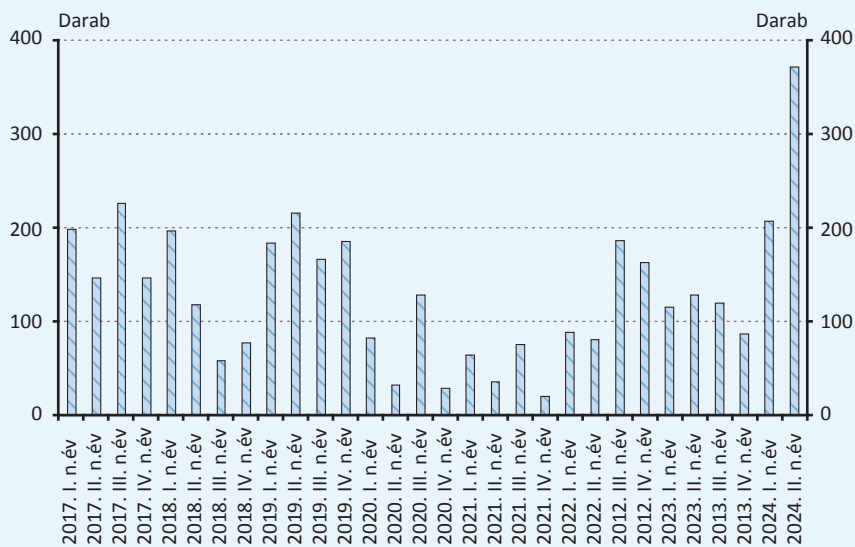
³⁷ A táblázatban a részadatok és az összesen értékek külön-külön lettek kerekítve, a kerekítés miatt a részadatok összegei eltérhetnek az összesen adatoktól.

A forgalomban lévő bankjegyek értéke 8 334,4 milliárd forint, mennyisége 683,8 millió darab volt 2024. június 30-án. Ez értékben 6,9 százalékos, mennyiségét tekintve pedig 5,7 százalékos növekedést jelent az előző év azonos időszakához képest. A növekedést elsősorban a 20 000 forintos bankjegyet érintette, amelynek állománya 9,1 százalékkal nőtt. Emellett kisebb mértékben, 7,8 százalékkal az 1000 forintosok, 5,1 százalékkal az 500 forintosok, 3,7 százalékkal az 5000 forintosok, 0,8 százalékkal a 10 000 forintosok forgalomban lévő mennyisége is nőtt, azonban a 2000 forintosok állománya érdemben nem változott. A forgalomban lévő érmék értéke 95,2 milliárd forint, mennyisége 2 499,5 millió darab volt 2024. június végén. Ez értékben 4,4, mennyiségben 4,5 százalékos növekedést mutat 2023 azonos időszakának adataihoz képest. A forgalombővülés valamennyi érmecímletet érintette.

A készpénzhamisítás megelőzését, visszaszorítását szolgáló tevékenység

2024 I. félévében a készpénzforgalomból 579 darab forinthamisítvány került kiszűrésre, amely az előző évhez képest emelkedést jelent, ugyanakkor ez az adat a forinthez hasonló nemzeti valuták sorában továbbra is kiemelten kedvezőnek tekinthető. A lefoglalt forint hamisítványok döntő többsége a 20 000 és a 10 000 forintos bankjegyek közül került ki. A hamisítások módszereit változatlanul az irodai sokszorosító eszközök (színes fénymásolók, printerek) használata jellemzi. A rátekintésre esetenként megtévesztőnek bizonyuló hamisítványok, mind egyszerű érzékszervi vizsgálatokkal (tapintással, fény felé tartva átnézetben vagy mozgatással), mind pedig a pénztárakban alkalmazott kombinált UV-A és UV-C lámpa alatti ellenőrzéssel kiszűrhetők.

10. ábra
A forint hamisításának negyedévenkénti alakulása



4. táblázat

A forintbankjegy-hamisítványok címletenkénti megoszlása 2024 I. félévében

Címletek	500	1 000	2 000	5 000	10 000	20 000
Megoszlás (%)	0,0%	1,5%	0,5%	1,0%	76,0%	21,0%

A jegybank szakértői 573 darab különböző valutahamisítványt, ezen belül 503 darab hamis euróbankjegyet vizsgáltak meg 2024 I. félévében.



Emlékérme- és forgalmiérme-emlékváltozat-kibocsátás

Az MNB tv. értelmében kizárólag az MNB jogosult bankjegy- és érmekibocsátásra, ideértve az emlékbankjegyek és az emlékérmék kibocsátását is. Az MNB azzal a céllal bocsát ki emlékérméket, hogy összetársadalmi jelentőségű történelmi, kulturális és tudományos évfordulókról az utókor számára maradandó formában emlékezzen meg, kortárs eseményeket örökítsen meg, valamint nemzeti példaképeknek állítson emléket. Az emlékérmék ismeretterjesztő szerepének minél szélesebb körben való érvényesülése érdekében 2014 óta a nemesfém emlékérmék színesfém változata is kibocsátásra kerül, a nemesfém érmeképeivel megegyezően, de alacsonyabb névértékben.

2024 első félévében hét tematikában, tizennégy emlékérmét (hét ezüst emlékérmét és azok színesfém változatát), valamint egy forgalmiérme-emlékváltozatot bocsátott ki az MNB. A jegybank alapításának 100. évfordulója alkalmából 100 Ft-os forgalmiérme-emlékváltozat került forgalomba 2 millió példányban. Az emlékérmék fotóit is tartalmazó 2024. évi emlékérmé-kibocsátási program elérhető az MNB honlapján³⁸.

5. táblázat							
2024. év első felében kibocsátott emlékérmék							
Emlékérme-tematika és kibocsátási időpont	Specifikáció						
	Anyag	Súly g/db	Átmérő mm	Szél	Kivitel	Névérték Ft	Kibocsátott mennyiség db
Baranya vármegye, Pécs Hazai vármegyék és vármegyeszékhelyek sorozat - 2. elem Kibocsátás: 2024. március 5.	Ag .925	40	42	finomrecézett, szélfelirattal	PP	20 000	6 000
	Cu90Ni10	29,50			patinázott	3 000	10 000
Kincsem Kibocsátás: 2024. március 12.	Ag .925	31,46	26,40 x 39,60 fekvő téglalap	sima	PP	15 000	5 000
	Cu75Ni25	27			BU	3 000	7 000
XXXIII. Nyári Olimpiai és XVII. Paralimpiai Játékok Kibocsátás: 2024. május 6.	Ag .925	24	37	recés	PP	15 000	5 000
	Cu75Ni25	23,70			BU	3 000	7 000
Boldog Salkaházi Sára Kibocsátás: 2024. május 11.	Ag .925	31,46	38,61	recés	PP	15 000	5 000
	Cu75Ni25	30,80			BU	3 000	5 000
100 éves a Magyar Nemzeti Bank Kibocsátás: 2024. május 16.	Ag .925	100	60	100 rece	PP	50 000	6 000
	Cu75Ni25	30,80	38,61	recés	BU	3 000	8 000
Karikó Katalin "Magyar származású Nobel-díjasok" sorozat - 8. elem Kibocsátás: 2024. június 19.	Ag .925	12,50	30 x 25 ovális	sima	PP	7 500	6 000
	Cu75Ni25	10,30			BU	3 000	6 000
Krausz Ferenc "Magyar származású Nobel-díjasok" sorozat - 9. elem Kibocsátás: 2024. június 19.	Ag .925	12,50	30 x 25 ovális	sima	PP	7 500	6 000
	Cu75Ni25	10,30			BU	3 000	6 000

*Színjelölés:

 ezüst  színesfém

³⁸ <https://www.mnb.hu/letoltes/emlekerme-kibocsatasi-program-2024.pdf>

2.8. STATISZTIKAI SZOLGÁLAT

A Magyar Nemzeti Bank az MNB tv. szerinti feladatai ellátásához gyűjt statisztikai információkat, és hozza nyilvánosságra az azokból készített statisztikákat.

Az MNB az általa készített monetáris, fizetésimérleg- és kapcsolódó állományi statisztikákat, pénzügyiszámla- és értékpapír-statisztikákat, felügyeleti, pénzforgalmi, fizetési rendszer statisztikákat, továbbá ár- és árfolyam-statisztikai, pénzügyi stabilitási, makroprudenciális és a pénzügyi közvetítő rendszerre vonatkozó adatokat tartalmazó idősorokat, statisztikai közleményeket és tájékoztatókat a honlapján keresztül teszi elérhetővé a nyilvánosság számára, a közzétett Publikációs naptár szerint. Az egyes szakstatisztikai területekhez (a monetáris statisztikákhoz, a pénzügyiszámla-statisztikákhoz, valamint a fizetésimérleg- és külfölddel szembeni befektetésipozíció-statisztikákhoz) kapcsolódóan az MNB átfogó módszertani kiadványokat is megjelentet a honlapján ([Kiadványok \(mnb.hu\)](https://www.mnb.hu/kiadvanyok)). Emellett az MNB a szakstatisztikai sajtóközlemények publikálásakor az aktuális időszakra vonatkozó módszertani megjegyzéseit is közzéteszi.

Granulált adatgyűjtések, szervezetregiszter

Több éves előkészítő munka eredményeként a hitelregiszter adatgyűjtéssel (HITREG) 2024-től kiváltásra kerültek egyes, az MNB alapvető és felügyeleti feladatait kiszolgáló adatgyűjtések, valamint egy, az Agrárminisztérium által a bankszektorból gyűjtött adatszolgáltatás is. A jövőben a HITREG alapján kerül összeállításra az egyik kiváltott aggregált adatszolgáltatásra épülő publikáció is. Az eddigi két, HITREG alapon nyugvó, „A háztartások hitelállományának alakulása”, valamint a „Lakossági jelzáloghitelek befogadáskori LTV mutatója” című közzétételén túl egy új, vállalati projektfinanszírozási hiteladatokat tartalmazó publikáció került bevezetésre, amely a korábbi aggregált táblára épülő publikáció folytatása. Az új publikáció bővített tartalommal, idősorosan és interaktív formában jelenik meg negyedéves rendszerességgel.

Az adatszolgáltatók és a Bankszövetség kérésének eleget téve a 2019-ben bevezetett, több szakaszban is jelentősen bővült HITREG 2024-ben nem módosult, így az adatgyűjtés adattartalma nyugvópontra jutott elsősorban annak érdekében, hogy elegendő erőforrás álljon rendelkezésre az adatminőség további javítására.

2024. elején megkezdődött a betétregiszter adatszolgáltatást (BETREG) előíró MNB rendelet előkészítése, amelyet az MNB 2025. június 1-jei hatálybalépéssel kíván elrendelni. A havi gyakoriságú BETREG adatszolgáltatás a hitelintézetek egyes forrásoldali tételeiről (betéteiről, felvett hiteleiről, mérlegben kívüli kötelezettségeiről és repókötelezettségből eredő forrásairól) nyújt majd részletes információkat.

2025. január 1-jétől megújításra kerül a Gazdasági tevékenységek ágazati osztályozási rendszere (TEÁOR nomenklatúra). A Központi Statisztikai Hivatallal közösen megkezdődött az adatszolgáltatásokat és publikációs folyamatokat egyaránt érintő nomenklatúra-váltás bevezetésének előkészítése az adatszolgáltatók egyidejű tájékoztatásával és bevonásával.

Jegybanki statisztikák

2024 januárjától kezdődően - a tárgyhónapot követő hónap 23. munkanapján megjelenő, „A monetáris pénzügyi intézmények mérlegei és a pénzmennyiségek” megnevezésű publikációt megelőzően - a tárgyhónapot követő hónap 18. munkanapján „A hitelintézetek előzetes mérlege és eredménykimutatása” megnevezésű publikációban is elérhetők a hitelintézeti mérleg- és eredményadatok. Így a külső felhasználók számára öt munkanappal korábban rendelkezésre állnak előzetes információk a hitelintézeti szektor adatairól.

2024. márciustól a fizetési mérleg statisztikához tartozó éves „Külföldi közvetlentőke-befektetés Magyarországon befektetés állomány a végső befektető országa szerint” elnevezésű publikáció a korábbi, tárgydőszakot követő 21 hónapos határidő helyett a tárgydőszakot követő 15 hónappal jelenik meg. Ezt követően minden év márciusában jelenik meg először ez a publikáció a korábbi szeptemberi adatközlés helyett. A fél évvel korábbi megjelenést az adatforrások és az adatösszeállítási folyamatok fejlesztése, illetve az adatminőség javulása tette lehetővé.

A 2024. június 17-én közzétett pénzforgalmi publikáció idősorai kiegészítésre kerültek az Infrastruktúra idősor esetén a magyarországi pénzforgalmi szolgáltatók által vezetett fizetési számlák számának a tulajdonosi körére és a számlák használatára vonatkozó adataival. Emellett bővítésre került a Visszaélések idősor a hazai kibocsátású fizetési kártyákkal, valamint a hazai fizeteskártya-elfogadó hálózatban elkövetett visszaélési kísérletekkel és a sikeres visszaélések adataival, illetve bemutatásra kerültek az elektronikus pénzforgalomhoz kötődő sikeres visszaélések adatai a visszaélés fajtája szerint csoportosítva.

2024-ben a nemzeti számlák és a fizetésimérleg-statisztika – a közös, nemzetközi szinten harmonizált revíziós politikával összhangban – átfogó (benchmark) adatrevíziót hajt végre, amely 5 évente esedékes, hosszú időszakra kiterjedő adatfelülvizsgálatot jelent. Az átfogó adatfelülvizsgálat hatásai 2024. szeptemberben jelennek meg az MNB fizetésimérleg-statisztikájában, amikor 2008-ig visszamenően módosulnak a korábban közzétett idősorok. A pénzügyiszámla-statisztikában több ütemben, 2024. május és október között jelentek, illetve jelennek meg az adatfelülvizsgálat hatásai. A pénzügyi számlákban alapvetően megváltozott az adatközlés tartalma és felépítése. Új publikáció indult a rezidens gazdasági szektorok teljes, reáleszközöket is tartalmazó vagyonmérlegéről, továbbá jelentősen bővült az államháztartás bruttó (maastrichti) adósságát bemutató adatközlés is.

2024 első félévében folytatódott a munka a nemzetközi statisztikai módszertani szabványok: a nemzeti számlák kézikönyve (SNA, ESA), a fizetési mérleg kézikönyv (BPM) és a közvetlen külföldi befektetések referencia könyve (BD) megújításához kapcsolódóan. A jelen fázisban már az újonnan elkészült fejezetek észrevételezése, véglegesítése történik.

2024. júliusban hatályba lépett az Európai Központi Bank befektetési alapokra vonatkozó rendelete. A rendelet hazai alkalmazásának előkészítése folyamatban van, elindultak a fejlesztések.

Felügyeleti statisztikák

2024. első félévben az EU szinten egységes és kötelező adatszolgáltatások köre tovább bővült. A korábbi adatszolgáltatások mellett előírásra és beküldésre kerültek előre meghatározott bankok által 2023 év végére vonatkozóan az ESG (Environment, Social, Governance) jelentések, továbbá a nemek közötti bérkülönbségre vonatkozó adatokkal bővített javadalmazási (remuneration) adatok, illetve a banki könyvi kamatláb-kockázati adatszolgáltatások (IRRBB) egyaránt. A pénzügyi intézmények felügyeleti célú adataiból készülő idősorok, statisztikák az MNB honlapján a Publikációs naptár szerinti határidőben megjelentek. A hitelintézetek nem konszolidált eredménykimutatását bemutató interaktív, felhasználóbarát Power BI grafikon további részletekkel bővült. Az EBA munkacsoportokban egyeztetésre és véglegesítésre kerültek az EU szinten egységes felügyeleti adatszolgáltatások CRR3 miatti módosításai, melyek 2025-től fognak hatályba lépni.

A negyedéves adatszolgáltatásokra épülő biztosítói és pénztári publikációk az első félév során a publikációs határidőre rendben megjelentek az MNB honlapján. A biztosítói szektor esetében az európai szinten egységesen előírt felügyeleti adatszolgáltatások 2019-ben megkezdett, az Európai Biztosítási és Foglalkoztatási Nyugdíjpénztári Hatóság (EIOPA) által koordinált felülvizsgálatát követő, új előírásokon alapuló taxonómia szerinti adatbefogadás mind a negyedéves, mind pedig az éves adatszolgáltatások tekintetében sikeresen megtörtént.

2024 első félévében a befektetési vállalkozások nemek közötti bérkülönbségre vonatkozó adatokkal bővített javadalmazási (remuneration) adatai is begyűjtésre kerültek. A nemzeti felügyeleti hatóságok és az Európai Értékpapír-piaci Hatóság (ESMA) speciális munkacsoport felállításával megkezdte az ABAK és AÉKBV alapkezelők adatszolgáltatásainak felülvizsgálatát és harmonizálását. Az ESMA élesítette a derivatív ügyletekről szóló jelentés (EMIR) felülvizsgálatából adódó új és megváltozott adatszolgáltatásokat és riportokat, amellyel az MNB is sikeresen módosította az informatikai rendszereit.

Az MNB a statisztikai folyamatok és adatfeldolgozások hatékonyabb kezelése érdekében adatfeldolgozó robotokat is használ, amelyek bevezetése már előkészítésre került az első félévben a felügyeleti statisztikai területen is.

2.9. AZ MNB TÁRSADALMI FELELŐSSÉGVÁLLALÁSI TEVÉKENYSÉGE

Az MNB társadalmi felelősségvállalási stratégiájának megvalósítása során feladatának tekinti a pénzügyi kultúra és a pénzügyi tudatosság, valamint az ezt megalapozó közgazdasági és társadalmi gondolkodás, illetve az ehhez kapcsolódó intézményrendszer és infrastruktúra fejlesztését. A kitűzött célok elérése érdekében az MNB az oktatás (elsősorban a felsőoktatás), a közgazdászképzés és pénzügyi oktatás rendszerének megújítása és fejlesztése, a tudományos tevékenység, valamint a pénzügyi ismeretterjesztés támogatása érdekében fejti ki tevékenységét. A támogatott programok részben a jegybank által koordinált kezdeményezések, részben a közreműködő intézményekkel létrejött partnerségi kapcsolatok révén valósulnak meg.

Felsőoktatási programok és együttműködések

Az MNB a társadalmi felelősségvállalási stratégiájának megvalósítása keretében a 2023/2024-es tanévben nyolcadik alkalommal hirdette meg a tevékenységéhez kapcsolódó gazdaságtudományi alap-, és mesterképzési szakokon az MNB kiválósági ösztöndíjprogramot. Ennek keretében 591 ösztöndíj került kiosztásra 25 magyarországi felsőoktatási intézményben. A tanév második félévében valamennyi, a programban részt vevő felsőoktatási intézmény a tanulmányaik befejezése miatt kieső hallgató helyét sikeresen feltöltötte.

A Pallas Athéné Közgondolkodási Program keretében a jegybank számos, a gazdaságtudományi képzés fejlesztésére, a fenntartható pénzügyi, valamint közgazdasági műveltség növelésére irányuló egyetemi együttműködés megvalósításában vett részt. Az egyetemekkel való együttműködések keretében jelentős számú szakmai projekt valósult meg. A 2023/2024-es tanévet érintő együttműködési programok első félévének szakmai és pénzügyi teljesülését az MNB ellenőrizte és elfogadta. Az MNB kiemelt egyetemi partnereivel való együttműködések 2024-ben is folytatódtak, melyek közül a Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem, a Budapesti Metropolitan Egyetem, a Debreceni Egyetem, valamint a Neumann János Egyetem hallgatói részére rendszeres időközönként tanulmányi és eseményszerű versenyek kerültek meghirdetésre.

2015-től a jegybank szakmai közreműködésével, a tiszaroffi kistérség továbbtanulási ösztöndíjeként, a felsőoktatásban tanuló hallgatók támogatására ösztöndíjprogram került meghirdetésre „Tiszaroffi ösztöndíjpályázat” címmel. A program 2017-ben kibővült a középiskolai tanulók tanulmányainak támogatásával „Tiszaroffi Továbbtanulási Ösztöndíjpályázat” címmel. A 2023/2024-es tanév tavaszi félévében 56 egyetemista (köztük 5 doktorandusz) és 23 középiskolai tanuló részesült az ösztöndíjban.

Az MNB és a TDK-ért Közhasznú Alapítvány közötti együttműködés 2024-ben is folytatódott, melynek célja a pénzügyi tudatosság, valamint interdiszciplináris tudományterületek támogatása.

Pénzügyi ismeretterjesztés a lakosság számára

Az MNB által létrehozott Pénzügyi Navigátor Tanácsadó Irodahálózat (PNTI) keretében 18 iroda működik. A vármegyeszékhelyeken lévő irodák üzemeltetését a pénzügyi intézményektől és szolgáltatóktól független civil partnerek végzik. A jegybank folyamatos szakmai kontrollja és támogatása mellett működő tanácsadás célja, hogy a fogyasztók a pénzügyi döntéseik előtt független szakértők véleményét is kikérhessék, illetve segítséget kapjanak a hivatalos okmányok, kérelmek, panaszlevelek megfogalmazásához és benyújtásához. A PNTI-tanácsadók 2024. I. félévében több mint 15 ezer ügyet kezeltek. A félév során a legtöbb megkeresés a Minősített Fogyasztóbarát termékekkel, végrehajtással és követelésátadással, CSOK-kal, valamint kibercsalási incidensekkel kapcsolatban érkezett.

A lakosság pénzügyi jártasságának fejlesztését 2024 I. felében tematikus pénzügyi fogyasztóvédelmi kampányok is segítették, melyek közérthetően és funkcionális segítséget nyújtva dolgozzák fel a célcsoportot érintő aktuális pénzügyi kérdéseket. Az időszak témái közé tartozott a bankszámlaváltás- és váltás, a lakásbiztosítások, valamint a nyaralással kapcsolatos pénzügyek áttekintése. Az ismeretterjesztő kampányok pénzügyi fogyasztóvédelmi kvízzjátékokkal is kibővítésre

kerültek. A közösségi média csatornák szerepe is tovább nőtt: rendszeres Facebook megjelenések, valamint a fő üzeneteket összefoglaló infografikák támogatják a minél nagyobb célcsoport elérését.

Magyar Pénzmúzeum és Látogatóközpont

Az interaktív élményeket nyújtó Pénzmúzeum 2022. márciusi megnyitása óta teltházzal működik, 2024. június végéig több mint 260 ezer látogatót fogadott. A folyamatos érdeklődés fenntartásához az áprilistól elérhető „Pénzügyi évszázad – a Magyar Nemzeti Bank 100 éve” című időszaki kiállítás is hozzájárult, ezzel is ünnepelve a Magyar Nemzeti Bank centenáriumát. A tárlaton a jegybank alapításától a jelenkorig követhető nyomon az intézmény működése, főbb döntései, valamint közreműködése a gazdaságpolitika alakításában. A látogatók megtekinthetik az elmúlt száz év forgalomba hozott forint bankjegyeit és érméit is.

2.10. AZ MNB EREDMÉNYÉNEK ALAKULÁSA

A Magyar Nemzeti Bank 2024. I. félévi eredménye 386,2 milliárd forint veszteség volt. Az I. félévben a mérleg és az eredmény alakulására az alábbi főbb folyamatok hatottak:

- a nemzetközi tartalékok monetáris politika által meghatározott szintje és összetétele, a tartalék szintjét befolyásoló devizavásárlások és devizaeladások: az EU-transzferekből származó nettó devizabeáramlás, az Államadósság Kezelő Központ adósságkezeléssel kapcsolatos műveletei és a Magyar Államkincstár nem adósságfinanszírozáshoz kapcsolódó devizakonverziói;
- a forintlikviditást lekötő instrumentumok alakulása, ami összefügg a devizatartalék és az MNB nettó devizaköveteléseinek, valamint a jegybank likviditásnyújtó és növekedéstámogató eszközeinek alakulásával és a készpénzállomány változásával;
- a forintkamatok és a nemzetközi devizakamatszint változása, valamint
- a devizaárfolyamok változása.

6. táblázat				
Az MNB összevont eredménykimutatása				
(milliárd forint)				
Sorszám	Megnevezés (Eredménykimutatás sora)	2023. I. félév	2024. I. félév	Változás
1	Nettó kamat- és kamatjellegű eredmény (I+II)-(X+XI)	-996,9	-435,2	561,7
2	Nettó forint kamat- és kamatjellegű eredmény (I-X)	-1072,6	-638,8	433,8
3	Nettó deviza kamat- és kamatjellegű eredmény (II-XI)	75,7	203,6	127,9
4	Pénzügyi műveletek realizált eredménye (IV-XIV)	-28,7	-6,1	22,6
5	Devizaárfolyam-változásból származó eredmény (III-XII)	52,9	93,1	40,2
6	Egyéb eredménytényezők* (V+VI+VII+VIII)-(XIII+XV+XVI+XVII+XVIII)	-26,6	-38,0	-11,4
7	Eredmény (1+4+5+6)	-999,3	-386,2	613,1

*Felügyeleti tevékenységből származó bevételek, nettó banküzemi eredmény, bankjegy- és érmegyártás költségei, nettó céltartalékképzés/-felszabadítás, jutalékból származó és egyéb eredmény.

A nettó kamat- és kamatjellegű eredmény 435,2 milliárd forint veszteség volt. A veszteség érdemi csökkenését a forint kamateredmény javulása mellett a deviza kamateredmény emelkedése okozta. Az előbbi a forintkamatok csökkenésére, az utóbbi elsősorban a devizahozamok emelkedésére vezethető vissza.

A nettó forint kamat- és kamatjellegű eredmény 2024. I. félévben 638,8 milliárd forint veszteség volt, 433,8 milliárd forinttal kisebb, mint 2023. I. félévében. Az alapkamat az év eleji 10,75 százalékról június végére 7 százalékra csökkent, míg az összehasonlítási időszakban a likviditást lekötő eszközök effektív kamata 18 százalékról csökkent 16 százalékra. A kamatozó forintforrások (hitelintézeti forintbetétek, MNB diszkontkötvények és költségvetés forintbetétei) átlagos állománya a nettó devizakövetelések növekedése és a banki likviditást növelő, jegybank által kifizetett kamatkidadások következtében emelkedett. Azonban az alacsonyabb kamatszint hatására a kamatozó forintforrások után fizetett kamatráfordítások 2023. I. félévéhez képest jelentősen – több mint 390 milliárd forinttal – visszaestek. A forint kamat- és kamatjellegű eredmény javulásához a hitelintézetekkel kötött kamatcsereügyletek veszteségének csökkenése is hozzájárult, ami az alacsonyabb kamatok mellett részben lejáratokkal is magyarázható.

A deviza kamat- és kamatjellegű eredmény 2024. I. félévben 203,6 milliárd forint nyereség volt, ami 127,9 milliárd forinttal haladta meg a 2023. I. félévi nyereséget. A nemzetközi tartalékok utáni kamatbevételek a devizahozamok emelkedése és a magasabb tartalékalomány hatására jelentősen, 83,7 milliárd forinttal nőttek. Emelkedett a tartalékokhoz kapcsolódó határidős ügyletek eredménye és a tartalék részét képező értékpapírok beszerzési árfolyam-különbözeteinek amortizációján keletkezett árfolyamnyereség is. A deviza kamateredményt rontotta ugyanakkor a deviza kamatráfordítások emelkedése, ami döntően a költségvetés devizabetéteihez kötődött a magasabb átlagos betétállomány miatt.

A pénzügyi műveletek eredménye a forint és deviza értékpapírok piaci árváltozásából származó – az értékpapír eladásakor keletkező – realizált eredményt tartalmazza. 2024. I. félévben a devizatartalék-kezelési tranzakciókhoz kapcsolódó értékpapír-eladásokon – enyhén emelkedő devizahozamok mellett – veszteséget realizált az MNB. Nagyrészt ennek tudható be, hogy a pénzügyi műveletek eredménye nettó 6,1 milliárd forint veszteséget mutatott. Ez 22,6 milliárd forinttal kedvezőbb volt a 2023. I. félévi veszteségnél, amikor a devizapiacokon jóval nagyobb mértékű hozamemelkedés következett be.

A devizaárfolyam-változásból származó eredmény alakulását a forint hivatalos árfolyamának a bekerülési árfolyamtól való eltérése, valamint a devizaeladások volumene határozza meg. 2024. I. félévében a forint árfolyama ingadozott, összességében gyengült, míg 2023. I. félévében egy érdemi forinterősödés következett be. Az euro hivatalos és bekerülési árfolyama közötti átlagos eltérés 2024. I. félévben nagyobb volt, mint az előző év azonos időszakában. A devizaeladások nagyrészt az állam és az Európai Bizottság devizakonverzióihoz, valamint kockázatkezelési megfontolásokhoz kapcsolódtak. A devizaárfolyam-változásból származó realizált nyereség 2024. I. félévben 93,1 milliárd forintot tett ki, ami 40,2 milliárd forinttal meghaladta a 2023. I. félévi realizált árfolyamnyereséget. A változás az árfolyameltérés mellett a magasabb konverziós mennyiséggel magyarázható.

Az egyéb eredménytényezők tartalmazzák a banküzem működési bevételeit, költségeit, ráfordításait, a bankjegy- és érmegyártás költségeit, a céltartalék- és értékvesztésképzést, -felszabadítást, valamint a felügyeleti tevékenységből származó bevételeket, a jutalékból származó és az egyéb eredményt. Az ezekből adódó nettó ráfordítások 2024. I. félévében 38 milliárd forintot tettek ki, az előző év azonos időszakához képest 11,4 milliárd forinttal nőttek. A változás nagyrészt céltartalék- és értékvesztésképzésre, illetve felszabadításra vezethető vissza: míg 2024. I. félévben a nettó céltartalék- és értékvesztésképzés összesen 2,6 milliárd forinttal rontotta az eredményt, addig 2023. I. félévben 8,1 milliárd forinttal javította. Utóbbi döntően a monetáris célú értékpapírok után a korábbi években prudenciális megfontolások alapján megképzett értékvesztés egy részének – felminősítésből és piaci értékkülönbözlet csökkenésből adódó – visszaírásával volt magyarázható.

A saját tőke állománya 2024. június 30-án 1765,9 milliárd forint negatív egyenleget mutatott, 2023. év végéhez képest a negatív egyenleg 88,7 milliárd forinttal mérséklődött. A forintárfolyam kiegyenlítési tartalékának változása a saját tőke szintjét növelte (javította), míg a deviza értékpapírok kiegyenlítési tartalékának változása és az I. félévi veszteség a saját tőke szintjét csökkentette (rontotta). Az MNBtv. és a Költségvetési Tanács állásfoglalása alapján a költségvetésnek 2024-ben a jegybanki tőkehelyzet miatt nem keletkezett térítési kötelezettsége.

7. táblázat			
A saját tőke egyes elemei			
<i>(milliárd forint)</i>			
Megnevezés (Mérlegsor)	2023.12.31.	2024.06.30.	Változás
Saját tőke (XI.)	-1 854,6	-1765,9	88,7
ebből: Eredménytartalék (XI.2.)	-250,7	-2014,0	-1763,3
Forintárfolyam kiegyenlítési tartaléka (XI.4.)	258,0	778,2	520,2
Deviza-értékpapírok kiegyenlítési tartaléka (XI.5.)	-108,6	-154,0	-45,4
Tárgydíszaki eredmény (XI.6.)	-1 763,2	-386,2	1377,0

A forintárfolyam kiegyenlítési tartaléka 2024. június végéig 520,2 milliárd forinttal emelkedett, amiben a forintárfolyam gyengülése és a nettó devizakövetelések emelkedése egyaránt szerepet játszott. A forintárfolyam kiegyenlítési tartaléka 2024. június 30-án 778,2 milliárd forintot tett ki.

2024. június 30-án a deviza-értékpapírokon – piaci értékelésük alapján – 154 milliárd forint nem realizált veszteség keletkezett, ami a 2023. év végi adatnál 45,4 milliárd forinttal alacsonyabb. A változás azzal magyarázható, hogy a devizahozamok emelkedése következtében az értékpapírok piaci ára csökkent.

2.11. AZ MNB GAZDÁLKODÁSA

Az MNB gazdálkodása az MNB törvényben előírt feladatainak színvonalas ellátásához szükséges erőforrások hatékony biztosítására irányul.

Működési költségek

8. táblázat					
Az MNB 2024. I. félévi működési költségeinek alakulása					
Magnevezés	2023. I. félévi tény	2024. I. félévi ütemezett terv (tartalék nélkül)	2024. I. félévi tény	Index (2024. I. félévi tény/2024. I. félévi ütemezett terv)	Index (2024. I. félévi tény/2023. I. félévi tény)
	millió forintban			százalékban	
Személyi jellegű ráfordítások	17 491	21 010	19 619	93,4	112,2
Banküzemi általános költségek	21 979	24 379	23 021	94,4	104,7
Összesen	39 470	45 388	42 640	93,9	108,0

A működési költségek 2024. I. félévi tényleges összege 42 640 millió forint, mely az ütemezett tervtől³⁹ 6,1 százalékkal marad el, a 2023 I. félévében felmerült kiadásoknál pedig 8,0 százalékkal magasabb.

Az előző év hasonló időszakához viszonyított költségnövekedés döntően a személyi jellegű ráfordításoknál, továbbá a banküzemi általános (leginkább az informatikai és az egyéb) költségeknél jelentkezett.

³⁹ Az ütemezett terv nem azonos az időarányos (havonként egyenlő összegekre osztott) tervvel, az a kiadások várható tényleges felmerülését alapul véve készül, az időbeli elhatárolásokat is figyelembe véve.

Személyi jellegű ráfordítások

A 2024. I. félévi személyi jellegű ráfordítások (19 619 millió forint) az előző év azonos időszakának költségeit 12,2 százalékkal (2,1 milliárd forinttal) haladták meg.

Ennek hátterében egyrészt a magas szaktudású munkavállalók megszerzése és hosszú távú megtartása érdekében – az MNB igazgatóságának döntése alapján – a bértömeg-gazdálkodás rendszerében megvalósult területi bértömegkeretek emelése (amely alapján a 2023. év ugyanezen időszakához képest 9,2 százalékos átlagbér-növekedés valósult meg), másrészt pedig az állt, hogy a 2023 júniusában megnyílt Balatonakarattya Oktatási- és Konferencia Központ-hoz kapcsolódó költségek 2024. I. félév egészében jelentkeztek. Ezen kívül hatást gyakorolt a ráfordítások alakulására az online és személyes részvétellel megvalósuló reprezentációs célú rendezvények kiadásainak csökkenése is.

Banküzemi általános költségek

A 2024. I. félévi banküzemi általános költségek (23 021 millió forint) a 2023. I. félévinél 4,7 százalékkal (1,0 milliárd forinttal) magasabbak.

Az *IT-költségek* az előző év ugyanezen időszakához képest 685 millió forinttal (16,1 százalékkal) növekedtek, döntően a már megvalósított informatikai beruházások (a funkcióbővítések, a magasabb rendelkezésre állási és biztonsági szintek) általi többletköltségek hatásaként. Kismértékben emelkedtek a számítástechnikai gépek javítási, valamint karbantartási költségei, a további informatikai költségek egy része az előző félévi szint közelében alakult (adatátviteli díjak), vagy kisebb összegben csökkent (hírszolgálati, valamint tanácsadási díjak).

2023. I. félévéhez viszonyítva 233 millió forinttal (2,2 százalékkal) csökkentek a 2024. I. félévi *üzemeltetési költségek*, ami túlnyomórészt az ingatlan-költségeknél, ezen belül is elsősorban a közüzemi (főként elektromos áram) költségeknél jelentkezett. E költségszűkülésben döntő szerepe volt az elektromos áram 2024. évi díjának az elmúlt évihez viszonyított jelentős mérséklődésének.

A tárgyi eszközök és immateriális javak *értékcsökkenési leírásának* 2024. I. félévi összege 5,8 százalékkal (201 millió forinttal) emelkedett az előző év hasonló időszakához képest, ami döntően a 2023. II. félében aktivált tárgyi eszközök és immateriális javak, továbbá a 2024. I. félévében megvalósult informatikai beruházások értékére vezethető vissza.

A 2024. I. félévi *egyéb költségek* 10,8 százalékkal (391 millió forinttal) emelkedtek az előző év I. félévi kiadásaihoz viszonyítva. Ennek döntő oka a kommunikációs szolgáltatások költségeinek növekedése, az előző év ugyanezen időszakához képest lényegesen aktívabb 2024. évi kampánytevékenység következtében. A nagy volumenű Minősített Fogyasztóbarát Otthonbiztosítás kampány, továbbá az MNB fennállásának 100. évfordulójához kapcsolódó külső és belső kommunikáció folyamatban van, továbbá folytatólagosak a kommunikációs együttműködések. Az igazgatóság korábbi döntéseivel elindított kommunikációs kampányok folytatása, részben 2024-re történő áthúzódása is szerepet játszott a kommunikációs költségek alakulásában.

Az *önköltség-átvezetések* abszolút értéke – amely csökkenti a banküzemi működési költségeket annak érdekében, hogy a banküzemi működési költségek teljes összege az MNB-t ténylegesen terhelő kiadásokat mutassa – kismértékben emelkedett, többek között a megvalósított VIBER-beruházások miatti értékcsökkenési leírás átvezetésével, továbbá a saját előállítású eszközök aktivált értékéből, illetve a saját előállítású készletek (pl.: kiadványok) miatti aktiválásból adódó átvezetésekkel összefüggésben.

Beruházások

A jegybanki célkitűzések megvalósításához, illetve az eszközök mennyiségi és minőségi színvonalának biztosítása érdekében különböző fejlesztési projektek, eszközbeszerzések szükségesek. A beruházások 2024. évi jóváhagyott terve 14 048 millió forint. 2024 I. félévében a beruházásokhoz kötődő kifizetések összege 2 335 millió forint volt.

A 2024. I. félévi beruházások jelentős része informatikai hardver- és szoftvertermékek beszerzéséhez, illetve különböző informatikai projektekhez kötődött. Az időszakban az MNB Microsoft licenceket és munkaállomásokat vásárolt, ezen kívül jelentős kiadást tettek ki az Alapítás című dokumentumfilm, továbbá a folyamatban lévő szoftverfejlesztések kifizetései is.

3. Rövidítések, jegybankspecifikus fogalmak magyarázata

BIS: Nemzetközi Fizetések Bankja (Bank for International Settlements)

EBA: Európai Bankhatóság (European Banking Authority)

EIOPA: Európai Biztosítás- és Foglalkoztatónyugdíj-hatóság (European Insurance and Occupational Pensions Authority)

EKB: Európai Központi Bank (European Central Bank, ECB)

ESMA: Európai Értékpapíripiaci Hatóság (European Securities and Markets Authority)

KBER: Központi Bankok Európai Rendszere (European System of Central Banks, ESCB)

KESZ: Kincstári Egységes Számla

MIRS: monetáris politikai célú kamatcsere (IRS) ügylet

MSZVK Zrt.: MSZVK Magyar Szanálási Vagyonkezelő Zártkörűen Működő Részvénytársaság

NHP: Növekedési Hitelprogram

NKP: Növekedési Kötvényprogram

SRB: Egységes Szanálási Testület (Single Resolution Board)

FOGALMAK MAGYARÁZATA

Devizafutures: olyan tőzsdei ügylet, ahol a jövőbeni elszámolás alapja meghatározott mennyiségű, szabványosított (kontraktusban kifejezett), az üzletkötéskor meghatározott deviza.

Devizaswapügylet: olyan — általában rövid lejáratra kötött — ügylet, amely különböző devizák cseréjét és az ügylet lezárásakor a szerződésben (a keresztárfolyam és a devizák kamatrátája által) meghatározott áron történő visszacserelését foglalja magában.

FX-swapügylet: lásd devizaswapügylet.

Kamatkozó devizaswapügylet (currency interest rate swap, CIRS): olyan — általában közép-, illetve hosszú lejáratra kötött — ügylet, amely különböző devizák cseréjét, a tőke utáni kamatfizetések sorozatát és az ügylet lezárásakor a tőkék törlesztését foglalja magában.

Kamatswap (interest rate swap, IRS): valamely tőkeösszegre rögzített kamatláb alapján számított fix kamat és — bizonyos piaci kamatlábhoz, feltételhez igazított — változó kamatláb alapján számított változó kamatösszeg meghatározott időközönkénti cseréje.

Kiegyenlítési tartalék: a forintárfolyam kiegyenlítési tartaléka és a deviza-értékpapírok kiegyenlítési tartaléka az MNB saját tőkéjének részét képező tartalékok.

- **Forintárfolyam kiegyenlítési tartaléka:** a devizaeszközöknek és -forrásoknak a forintárfolyam változásából adódó nem realizált árfolyamnyereségét, illetve árfolyamvesztését a saját tőke részét képező forintárfolyam kiegyenlítési tartalékában kell kimutatni.
- **Deviza-értékpapírok kiegyenlítési tartaléka:** a devizában fennálló, értékpapírokon alapuló követelések piaci értéke és beszerzési értéke közötti értékelési különbözetet a saját tőke részét képező deviza-értékpapírok kiegyenlítési tartalékában kell kimutatni.

MREL-követelmény: a szavatolótőkére és a leírható, illetve átalakítható kötelezettségekre vonatkozó minimumkövetelmény (MREL- Minimum Requirement for own funds and Eligible Liabilities)

O/N: overnight betét/hitel, egynapos betét/hitel

Opció ügylet: a devizaopció tulajdonosa számára jogot jelent, de nem kötelezettséget egy bizonyos mennyiségű deviza egy másik devizával szembeni vételére vagy eladására előre meghatározott árfolyamon, előre meghatározott időpontban vagy időpontig. Az opció eladója (kiírója) számára — amennyiben az opció birtokosa gyakorolja a jogot — mindez kötelezettségként értelmezendő.

MBS (Mortgage-Backed Security): jelzáloggal fedezett értékpapír

Repo- és fordított repoügylet: olyan megállapodás, amely értékpapír tulajdonjogának átruházásáról rendelkezik a szerződéskötéssel egyidejűleg meghatározott vagy meghatározandó jövőbeli időpontban történő visszavásárlási kötelezettség mellett, meghatározott visszavásárlási áron. Az ügylet futamideje alatt a vevő az ügylet tárgyát képező értékpapírt megszerezheti, és azzal szabadon rendelkezhet (szállítási repoügylet), vagy nem szerezheti meg, azzal szabadon nem rendelkezhet, ilyenkor az értékpapír a vevő javára a futamidő alatt óvadékként kerül elhelyezésre (óvadéki repoügylet).

TBA (To Be Announced) ügylet: származékos ügylet, melynek alapja MBS értékpapír

B) rész
A Magyar Nemzeti Bank
2024 I. félévi beszámolója

1. A Magyar Nemzeti Bank mérlege

millió forint

Kiegészítő melléklet kapcsolódó fejezete	ESZKÖZÖK (Aktívák)	2023.12.31.	2024.06.30.	Változás
1	2	3	4	4-3
	I. Követelések forintban	9 982 660	9 757 860	-224 800
3.3.	1. Központi költségvetéssel szembeni követelések	3 306 780	3 304 243	-2 537
3.7.	2. Hitelintézetekkel szembeni követelések	5 123 800	4 914 843	-208 957
3.10.	3. Egyéb követelések	1 552 080	1 538 774	-13 306
	II. Követelések devizában	16 691 678	19 078 986	2 387 308
3.9.	1. Arany- és devizatartalék	15 810 687	18 232 716	2 422 029
3.4.	2. Központi költségvetéssel szembeni devizakövetelések	0	0	0
3.8.	3. Hitelintézetekkel szembeni devizakövetelések	14 591	15 645	1 054
3.10.	4. Egyéb devizakövetelések	866 400	830 625	-35 775
	III. Banküzemi eszközök	344 509	343 013	-1 496
3.12.	ebből: Befektetett eszközök	340 474	339 687	-787
3.14.	IV. Aktív időbeli elhatárolások	195 147	201 883	6 736
	V. ESZKÖZÖK ÖSSZESEN (I+II+III+IV)	27 213 994	29 381 742	2 167 748
Kiegészítő melléklet kapcsolódó fejezete	FORRÁSOK (Passzívák)	2023.12.31.	2024.06.30.	Változás
1	2	3	4	4-3
	VI. Kötelezettségek forintban	23 923 971	26 976 991	3 053 020
3.5.	1. Központi költségvetés betétei	681 695	2 088 185	1 406 490
3.7.	2. Hitelintézetek betétei	10 129 536	10 065 266	-64 270
	3. Forgalomban lévő bankjegy és érme	8 069 795	8 445 898	376 103
3.11.	4. Egyéb betétek és kötelezettségek	5 042 945	6 377 642	1 334 697
	VII. Kötelezettségek devizában	4 878 592	3 964 373	-914 219
3.5.	1. Központi költségvetés betétei	958 568	1 182 905	224 337
3.8.	2. Hitelintézetek betétei	92 906	15 239	-77 667
3.11.	3. Egyéb kötelezettségek devizában	3 827 118	2 766 229	-1 060 889
3.13.	VIII. Céltartalék	540	1 059	519
	IX. Banküzem egyéb forrásai	106 258	102 631	-3 627
3.14.	X. Passzív időbeli elhatárolások	159 223	102 628	-56 595
3.15.	XI. Saját tőke	-1 854 590	-1 765 940	88 650
	1. Jegyzett tőke	10 000	10 000	0
	2. Eredménytartalék	-250 714	-2 013 959	-1 763 245
	3. Értékelési tartalék	0	0	0
3.16.	4. Forintárfolyam kiegyenlítési tartaléka	258 009	778 234	520 225
3.16.	5. Deviza-értékpapírok kiegyenlítési tartaléka	-108 641	-154 038	-45 397
	6. Tárgyévi eredmény	-1 763 244	-386 177	1 377 067
	XII. FORRÁSOK ÖSSZESEN (VI+VII+VIII+IX+X+XI)	27 213 994	29 381 742	2 167 748

*A tárgyévi eredmény 2023. december 31-re vonatkozóan az éves eredményt, 2024. június 30. tekintetében a féléves eredményt tartalmazza.

Budapest, 2024. szeptember 25.

Dr. Matolcsy György
a Magyar Nemzeti Bank elnöke

2. A Magyar Nemzeti Bank eredménykimutatása

millió forint

Kiegészítő melléklet kapcsolódó fejezete	BEVÉTELEK	2023. I. félév	2024. I. félév	Eltérés
1	2	3	4	4-3
3.18.	I. Forintban elszámolt kamat- és kamatjellegű bevételek	117 010	102 983	-14 027
	1. Központi költségvetéssel szembeni követelések kamatbevételei	45 932	45 519	-413
	2. Hitelintézetekkel szembeni követelések kamatbevételei	38 138	24 854	-13 284
	3. Egyéb követelések kamatbevételei	27 796	27 330	-466
	4. Forintban elszámolt kamatjellegű bevételek	5 144	5 280	136
3.18.	II. Devizában elszámolt kamat- és kamatjellegű bevételek	243 274	333 198	89 924
	1. Devizatartalékok utáni kamatbevételek	109 021	192 754	83 733
	2. Központi költségvetéssel szembeni követelések kamatbevételei	0	0	0
	3. Hitelintézetekkel szembeni követelések kamatbevételei	0	0	0
	4. Egyéb követelések kamatbevételei	0	0	0
	5. Devizában elszámolt kamatjellegű bevételek	134 253	140 444	6 191
3.19.	III. Deviza-árfolyamváltozásból származó bevételek	68 599	98 641	30 042
3.18.	IV. Pénzügyi műveletek realizált nyeresége	1 700	3 289	1 589
3.21.	V. Egyéb bevételek	18 180	22 868	4 688
	1. Jutalékbevételek	1 261	1 390	129
3.22.	2. Jutaléktól eltérő egyéb bevételek	2 930	5 465	2 535
3.23.	3. Felügyeleti tevékenységből származó bevételek	13 989	16 013	2 024
3.13.	VI. Céltartalék-felhasználás	657	71	-586
3.13.	VII. Értékvesztés-visszaírás	9 479	990	-8 489
3.24.	VIII. Banküzem bevételei	245	413	168
	IX. BEVÉTELEK ÖSSZESEN (I+II+III+IV+V+VI+VII+VIII)	459 144	562 453	103 309
Kiegészítő melléklet kapcsolódó fejezete	RÁFORDÍTÁSOK	2023. I. félév	2024. I. félév	Eltérés
1	2	3	4	4-3
3.18.	X. Forintban elszámolt kamat- és kamatjellegű ráfordítások	1 189 545	741 754	-447 791
	1. Központi költségvetés betéteinek kamatráfordításai	82 169	67 712	-14 457
	2. Hitelintézeti betétek kamatráfordításai	928 243	432 652	-495 591
	3. Egyéb betétek kamatráfordításai	75 066	189 486	114 420
	4. Forintban elszámolt kamatjellegű ráfordítások	104 067	51 904	-52 163
3.18.	XI. Devizában elszámolt kamat- és kamatjellegű ráfordítások	167 588	129 549	-38 039
	1. Központi költségvetés betéteinek kamatráfordításai	7 741	23 309	15 568
	2. Hitelintézeti betétek kamatráfordításai	2 376	3 925	1 549
	3. Egyéb kötelezettségek kamatráfordításai	32 171	33 947	1 776
	4. Devizában elszámolt kamatjellegű ráfordítások	125 300	68 368	-56 932
3.19.	XII. Deviza-árfolyamváltozásból származó ráfordítások	15 703	5 578	-10 125
3.20.	XIII. Bankjegy- és érmegyártás költsége	8 397	8 560	163
3.18.	XIV. Pénzügyi műveletek realizált vesztesége	30 364	9 341	-21 023
3.21.	XV. Egyéb ráfordítások	5 031	7 200	2 169
	1. Jutalékráfordítások	1 295	1 479	184
3.22.	2. Jutaléktól eltérő egyéb ráfordítások	3 736	5 721	1 985
3.13.	XVI. Céltartalékképzés	1 610	590	-1 020
3.13.	XVII. Értékvesztés	456	3 115	2 659
3.24.	XVIII. Banküzem működési költségei és ráfordításai	39 709	42 943	3 234
	XIX. RÁFORDÍTÁSOK ÖSSZESEN (X+XI+XII+XIII+XIV+XV+XVI+XVII+XVIII)	1 458 403	948 630	-509 773
	XX. Tárgyévi eredmény (IX-XIX)	-999 259	-386 177	613 082

Budapest, 2024. szeptember 25.

Dr. Matolcsy György
a Magyar Nemzeti Bank elnöke

3. Kiegészítő melléklet

3.1. AZ MNB SZÁMVITELI POLITIKÁJA

A Magyar Nemzeti Bank (MNB) tulajdonosa a magyar állam (részvényes), a tulajdonosi jogokat az államháztartásért felelős miniszter (pénzügyminiszter) gyakorolja.

Az MNB a Központi Bankok Európai Rendszerének (KBER) tagja 2004. május 1-től, a Magyar Köztársaságnak az Európai Unióhoz történő csatlakozásáról szóló nemzetközi szerződést kihirdető törvény hatálybalépésének napjától.

Az MNB számviteli politikáját a számvitelről szóló 2000. évi C. törvény (a továbbiakban: Számviteli tv.), a Magyar Nemzeti Bankról szóló 2013. évi CXXXIX. törvény (a továbbiakban: MNBtv.) és a Magyar Nemzeti Bank éves beszámolóképzési és könyvvezetési kötelezettségének sajátosságairól szóló 221/2000. (XII. 19.) kormányrendelet (a továbbiakban: MNBr.) keretei közt alakítja ki.

Az alábbiakban az MNB számviteli rendszere, az általánostól eltérő értékelési és eredményelszámolási szabályai kerülnek röviden bemutatásra a féléves beszámoló vonatkozásában.

3.1.1. Az MNB számviteli rendszerének jellemzői

Az MNB könyvvezetése során alkalmazott egyik alapelv, hogy a gazdasági eseményeket a tényleges felmerülés időpontjának megfelelő dátummal kell a könyvekben rögzíteni. Ennek a devizaárfolyam-nyereségek és -veszteségek pontos meghatározása szempontjából van különös jelentősége, elsősorban a devizaeladások és -vásárlások esetében. A devizaátváltással járó azonnali devizaügyletek az üzletkötés napjával kerülnek a könyvekben rögzítésre. Az ilyen ügyletekből eredő követelések és kötelezettségek az MNB devizapozícióját az üzletkötés napjától módosítják. Ugyanezt az eljárást követi az MNB a fedezeti célú származékos ügyletek mérlegben megjelenő átértékelési különbözetének könyvelésekor is.

Az MNB naponta elszámolja:

- a devizaeszközei és -forrásai, illetve mérlegben kívül kimutatott, fedezeti származékos ügyletekből származó követeléselei és kötelezettségei átértékeléséből eredő devizaárfolyam-különbözeteket,
- az értékpapírok beszerzési árfolyam-különbözetének amortizációját, valamint
- a mérlegben szereplő és a mérlegben kívül kimutatott, fedezeti ügyletekből származó követelések és kötelezettségek időarányos kamatahoz kapcsolódó időbeli elhatárolásokat.

Az MNBr. rendelkezése értelmében az MNB a számviteli politikájában rögzített módon, a tulajdonos részére történő adatszolgáltatás céljából minden negyedévben köteles eszköz- és forrásszámláit, valamint eredményszámláit lezárni és főkönyvi kivonatot készíteni.

Az MNB belső célra ennél gyakrabban, havonta készít mérleget és eredménykimutatást, és ezek alátámasztására havonta végrehajtja:

- a deviza-értékpapírok piaci értékelését,
- a napi átértékelés során képződő árfolyamnyereség vagy -veszteség realizált, illetve nem realizált részre történő szétbontását és elszámolását,
- az értékcsökkenési leírás elszámolását.

A negyedéves zárlat során az MNB minősíti az egyéb célú származékos ügyletekből és a nemzetközi szerződéseken alapuló értékpapír-kölcsönzési tevékenységből eredő – a kapott biztosíték bekerülési értékével megegyező – mérlegben kívül nyilvántartott függő és jövőbeni kötelezettségeit, az egyéb mérlegben kívül nyilvántartott kötelezettségeit, valamint minősíti a mérlegben található követeléseket és értékpapírokat. A befektetett pénzügyi eszközöket az MNB év végén minősíti, illetve a végleges éves beszámoló alapján a második negyedéves minősítéskor felülvizsgálja. A minősítés alapján megállapítja és elszámolja a szükséges értékvesztést, valamint a mérleg alatti kötelezettségekhez kapcsolódó céltartalékokat.

A mérlegkészítés időpontja a féléves beszámoló tekintetében a tárgyidőszakot követő hónap 15. munkanapja. Jelen beszámoló tekintetében a mérlegkészítés időpontja 2024. július 19. volt.

Az MNB elnöke félévkor írásban beszámol az Országgyűlés gazdasági ügyekért felelős állandó bizottságának az MNB féléves tevékenységéről. Ez a beszámoló a Féléves jelentés, mely az MNB szervezetét, gazdálkodását és féléves tevékenységét bemutató üzleti jelentésből, valamint az igazgatóság által megállapított, Számviteli tv. szerinti féléves beszámolóból áll. Az MNB a Féléves jelentést magyar nyelven nyilvánosságra hozza az internetes honlapján. Az internetes honlap címe: www.mnb.hu.

A féléves beszámoló aláírására jogosult vezető Dr. Matolcsy György, a Magyar Nemzeti Bank elnöke.

A számviteli szolgáltatásokért felelős vezető Kalina Gábor, PM-regisztrációs száma: 194599.

3.1.2. Alkalmazott főbb értékelési elvek

Központi költségvetéssel szembeni követelések

A központi költségvetéssel szembeni követelések között kimutatott értékpapírok kamatokkal csökkentett, amortizált beszerzési értéken szerepelnek a mérlegben. A kamatokat nem tartalmazó vételár és a névérték közötti különbözetet, mint árfolyamnyereséget vagy -vesztéseget az MNB időarányosan számolja el eredményében.

Hitelintézetekkel szembeni követelések

A jelzálogleveleket, valamint az állami készfizető kezesség mellett – hitelintézetek által – kibocsátott kötvényeket a hitelintézeti követelések között amortizált beszerzési értéken – kamattal csökkentett vételáron – kell kimutatni a mérlegben. A beszerzési piaci értékkülönbséget az MNB időarányosan számolja el árfolyamnyereséggé vagy -vesztésként kamatjellegű eredményében.

A Növekedési Hitelprogram (NHP, NHP+ és NHP ZOP) keretén belül hitelintézeteknek nyújtott, kamatmentes refinanszírozási hiteleket, valamint a hitelintézeteknek fedezet (értékpapír, nagyvállalati hitelkövetelés) mellett nyújtott, alapkamathoz kötött hiteleket a folyósított hitelösszegnek megfelelő bekerülési értéken kell nyilvántartásba venni.

Egyéb követelések

A vállalati kötvényeket az egyéb követelések között amortizált beszerzési értéken – kamattal csökkentett vételáron – kell kimutatni a mérlegben. A beszerzési piaci értékkülönbséget az MNB időarányosan számolja el árfolyamnyereséggé vagy -vesztésként kamatjellegű eredményében.

A felügyeleti tevékenységből származó követelések értékvesztéssel csökkentett bekerülési értéken szerepelnek a mérlegben. Az MNB a felügyeleti díjelőírásokat a beérkező bevallások, illetve adatszolgáltatások alapján, a bírságelőírásokat a jogerőre emelkedett határozatok alapján könyveli. A felügyeleti tevékenységből származó bevételek között kell kimutatni a felügyeleti díjakat, a kiszabott bírságokat, valamint a befolyt igazgatási szolgáltatási díjakat.

Az egyéb követelések között kerülnek kimutatásra a munkavállalói kölcsönök, továbbá az egyéb jogi személyeknek nyújtott hitelek a folyósított összegnek megfelelően. A kapcsolódó kapott kamatok összege az egyéb követelések kamatbevételein szerepel.

Követelések minősítése

A költségvetéssel szembeni követelésekre értékvesztést elszámolni nem lehet.

A hitelintézetekkel szembeni, valamint az egyéb követeléseket — az MNB minősítési szabályzatában rögzítetteknek megfelelően — minősítés alá kell vonni, és szükség esetén értékvesztést kell rájuk elszámolni, ha a követelés könyv szerinti értéke magasabb, mint a minősítés alapján várható megtérülési érték. Kivételt képeznek ez alól azok a követelések, amelyek piaci értékelés alá esnek, továbbá a kizárólag fedezet ellenében nyújtott monetáris politikai eszköztár részét képező követelések.

A monetáris céllal vásárolt, forintban kibocsátott értékpapírokat — az állampapírokat, valamint az állami készfizető kezesség mellett kibocsátott kötvények kivételével — a követelésekre vonatkozó szabályok szerint minősíteni kell, és a veszteségek kockázatának mértékével arányos értékvesztést kell rájuk elszámolni. A monetáris célú egyéb forint értékpapírokat (jelzáloglevelek, vállalati kötvények) minősítése portfóliónként (forgatási célú, lejáratig tartott) elkülönítve történik. A forgatási célú értékpapír esetén az értékvesztés szükséges mértéke a könyv szerinti érték és a piaci érték veszteségjellegű különbözete, amennyiben az tartósnak mutatkozik és jelentős. A lejáratig tartott portfólió esetén az értékvesztésképzés módszertana a nemteljesítés valószínűségére és a nemteljesítés esetén várható veszteségre épül a jelentős küszöb elhagyása mellett.

Devizaeszközök és -források értékelése, a devizaárfolyam-eredmény elszámolása

Az MNB valamennyi devizaeszközét (ideértve az MNBr. alapján devizaként kimutatott jegybanki célú nemesfémkészletét) és -forrását a beszerzés napján érvényes hivatalos árfolyamon veszi nyilvántartásba a könyvekben. Amennyiben egy devizakövetelés vagy -kötelezettség devizakonverzió miatt jön létre, úgy az MNB a devizaátváltás során ténylegesen alkalmazott és a hivatalos árfolyam eltéréséből eredő árfolyamnyereséget vagy -vesztéséget az adott napra konverziós eredményként elszámolja, és az eredménykimutatásban a devizaárfolyam-változásból származó eredménysorokon jeleníti meg.

Az MNB devizaeszközeit és -forrásait, valamint fedezeti célú származékos ügyletekből eredő, mérlegen kívüli követeléseit és kötelezettségeit naponta a hivatalos árfolyam változásának megfelelően átértékeli. Az átértékelés következtében a mérleg devizában denominált tételei a mérlegforduló napon érvényes hivatalos árfolyamon átértékelt összegben szerepelnek. Az átértékelési körnek nem képezik részét a devizában könyvelt banküzemi eszközök és források (kivéve a külföldi befektetések), a devizában könyvelt időbeli elhatárolások, valamint az egyéb célú származékos ügyletek.

A devizában befolyt eredmény az adott napi hivatalos árfolyamon kerül az eredményben elszámolásra.

Az időbeli elhatárolások napi könyvelését az előző napi időbeli elhatárolások visszavezetése előzi meg, így a devizában könyvelt időbeli elhatárolások átértékelés nélkül is hivatalos árfolyamon szerepelnek a mérlegben.

A napi átértékelés során képződő devizaárfolyam-nyereségből, illetve -vesztéségből csak a realizált árfolyameredményt lehet az eredményben elszámolni, amíg a nem realizált eredményt a saját tőkében, a forintárfolyam kiegyenlítési tartaléka soron kell kimutatni.

Realizált eredményt egy adott devizanemben a nettó devizapozíció (abszolút értékben vett) csökkenése keletkeztet. A realizált eredmény a nettó devizapozíció-változás adott napon érvényes átlagos beszerzési árfolyamon, illetve hivatalos árfolyamon számított értékének különbözete.

Deviza-értékpapírok

A deviza-értékpapírokat piaci értéken kell kimutatni. A deviza-értékpapírok esetében az értékelés napján érvényes piaci érték (a portfóliókezelést támogató eszköz által alkalmazott ár) és az amortizált bekerülési érték közötti különbözet a saját tőke részeként a deviza-értékpapírok kiegyenlítési tartalékában szerepel. Az értékpapírok eladásakor realizálódó

árfolyamnyereséget vagy -veszteséget a pénzügyi műveletek realizált nyeresége és -vesztesége eredménysonron kell kimutatni.

Az MNB értékpapír-állományát az adott hónap utolsó munkanapján érvényes piaci árak alapján értékeli. Amennyiben ezen a napon valamely deviza esetében a megfelelő piaci likviditás nem biztosított, úgy az azt megelőző munkanap a kiértékelés tárgynapja.

A külső vagyonkezelőnek adott mandátum keretében kezelt deviza-értékpapírokat szintén piaci értéken kell kimutatni, a letétkezelőtől kapott árak alkalmazása mellett.

A nemzetközi szerződés alapján kötött repo- (értékpapír-visszavásárlási) ügyleteket hitel-betét ügyletként kell elszámolni, és az ügylethez tartozó jövőbeli értékpapír-követelést vagy -kötelezettséget a mérleg alatti tételek között kell nyilvántartani.

A nemzetközi szerződéseken alapuló értékpapír-kölcsönügyletek során kölcsönbe adott értékpapírokat nem kell kivezetni a devizatartalékból, azok állományát a mérlegen kívüli tételek között kell szerepeltetni. A pénzben kapott biztosítékból eszközölt befektetéseket, valamint a pénztől eltérő biztosítékokat függő kötelezettségként kell a mérleg alatti tételek között kimutatni, és negyedévente céltartalékot kell képezni a befektetések esetleges negatív piaci értékével megegyezően.

IMF-fel kapcsolatos elszámolások

Az IMF-kvóta devizában befizetett része – mint SDR-ben denominált, lehívható követelés – a devizatartalék része.

A kvóta forintban befizetett – SDR-ben nyilvántartott – része a mérlegben az egyéb devizakövetelések soron szerepel. Ezzel szemben forrásoldalon az IMF forintbetéte áll. Az MNB-nek legalább évente gondoskodnia kell arról, hogy az IMF forintbetétének nagysága megegyezzen a forintban befizetett kvóta összegével. Mivel ez a betétszámla a leírtaknak megfelelően csak formailag forint, a mérlegben az egyéb devizakötelezettségek soron szerepel.

A tagállamok devizatartalékainak növelését célzó SDR-kihelyezés (SDR-allokáció) keretében kapott összeg egyrészt az MNB devizatartalékait növeli, másrészt forrásoldalon lejárat nélküli kötelezettséget keletkeztet az IMF-fel szemben. A tranzakciónak akkor van eredményhatása (a kapott SDR-összegre kamatot kell fizetni), ha abból felhasználás történik.

Az MNB 2024-től hozzájárul az alacsony jövedelmű országokat támogató IMF-programokhoz egy PRGT (Poverty Reduction and Growth Trust) betéti és befektetési számlán (Deposit and Investment Account, DIA) keresztül, ami a devizatartalék részét képezi. A befektetett összeget lejáratkor az MNB visszakapja, csak az azon keletkezett jövedelem – csökkentve a futamidő alatt MNB részére negyedévente kifizetett SDR-kamatokkal – kerül az IMF által támogatásként felhasználásra. Az SDR-ben elhelyezett kamatozó betét a devizaárfolyam változása miatt naponta átértékelésre kerül. Továbbá a PRGT-betétet negyedévente minősíteni kell az IMF által közölt piaci érték alapján.

Származékos ügyletek elszámolása

Az MNB a származékos ügyleteket az üzletkötés célja alapján két csoportba sorolja: fedezeti ügyletek, illetve egyéb céllal kötött ügyletek.

Fedezetinek minősülnek azok az ügyletek, amelyek egy meghatározott eszköz- vagy forráscsoport, illetve nyitott pozíció devizaárfolyam- vagy piaciérték-változásából eredő kockázatát csökkentik, azokhoz egyértelműen hozzárendelték, és az ügylet indításakor kifejezetten fedezeti ügyletként jelölték meg, valamint kizárják vagy lényegesen csökkentik a fedezni kívánt kockázatot. Fedezeti ügyletnek minősülnek továbbá a költségvetéssel kötött, illetve az ezen ügyletek fedezésére külföldi partnerrel kötött származékos ügyletek. Makroszintű fedezésnek minősülnek az irányadó (benchmark) devizaszerkezet beállítását célzó devizaügyletek, továbbá a kamatozó eszközök és források összesített átlagos hátralévő futamidejét (durationjét) abszolút értékben csökkentő ügyletek.

A származékos ügyleteket mérlegen kívüli követelésként, illetve kötelezettséggként kell kimutatni. A fedezeti ügyletekből eredő devizakövetelések és -kötelezettségek összevont átértékelési különbözetét (előjelüknek megfelelően az egyéb devizakövetelések vagy -kötelezettségek soron, illetve a központi költségvetéssel szembeni vagy a hitelintézetekkel szembeni devizakövetelések vagy -kötelezettségek soron), valamint időarányos kamatukat (időbeli elhatárolásként) a mérlegben kell kimutatni.

Az egyéb célú származékos ügyletek lezárulásakor az ilyen ügyletek eredményét a devizaügyletek esetén a devizaárfolyam-változásból származó bevételek, illetve ráfordítások, a kamatváltozáshoz kapcsolható ügyletek esetén pedig a kamatjellegű bevételek, illetve ráfordítások soron kell az eredményben kimutatni. Az ilyen ügyletek nem értékelődnek át, de az óvatosság elve alapján, indokolt esetben – a mérlegkészítéskor rendelkezésre álló információk alapján – negyedévente az ügyletek esetleges negatív piaci értékével megegyező céltartalékot kell képezni.

Banküzemi eszközök és források

A banküzem eszközei és forrásai mérlegsorokon kerülnek kimutatásra a következők:

- azok a követelések és kötelezettségek, amelyek a jegybanki feladatokkal közvetlenül nem hozhatók kapcsolatba (pl. adókkal, járulékokkal, munkavállalókkal kapcsolatos elszámolások, szállítók), továbbá
- a hivatalos fizetőeszköznek már nem minősülő, még be nem váltott bankjegyekből eredő kötelezettségek, valamint
- a befektetések és
- a szervezeti működéshez szükséges eszközök (immateriális javak, tárgyi eszközök, készletek).

Az MNB mérlegében pénzeszközök nem szerepelnek. A jegybank a készpénz kibocsátója, ezáltal az értéktárában lévő készpénzkészlet – mivel nincs forgalomban – a forrásoldalon a bankjegy- és érmeállományból kerül levonásra.

Az MNB által alkalmazott értékcsökkenési leírási kulcsok

Megnevezés	százalék 2024.06.30.
Vagyoni értékű jogok	14,5–17
Szellemi termékek	10–50
Épületek	3
Járművek (gépkocsik) *	20
Híradástechnikai eszközök, irodai eszközök, gépek	10–50
Irodai berendezések, felszerelési tárgyak	5–50
Számítástechnikai berendezések	13–33
Emissziós gépek	5–50
Műszerek, mérőeszközök	20
Bankbiztonsági eszközök	2–50
Egyéb berendezések és tárgyi eszközök	3–50

* A járművek maradványértéke 20%.

A vagyontárgyak értékcsökkenésének meghatározására az elvárható hasznos élettartam alapján egyedileg kerül sor. Az MNB minden esetben lineáris leírási kulcsot alkalmaz. Az MNB nem számol el értékvesztést az olyan eszköz után, amely a használat során értékéből nem veszít, illetve amelynek értéke különleges helyzetéből, mivoltából adódóan évről évre nő (pl. telek, képzőművészeti alkotás, műtárgy).

3.2. A MAKROGAZDASÁGI FOLYAMATOK HATÁSA AZ MNB 2024. I. FÉLÉVI MÉRLEGÉRE ÉS EREDMÉNYÉRE

Az MNB-nek 2024. I. félévében 386,2 milliárd forint vesztesége keletkezett. A legjelentősebb eredménytétel továbbra is a kamat- és kamatjellegű veszteség volt. Az MNB számviteli mérlegfőösszege 2024. június 30-án 29 381,7 milliárd forint volt, 2023 végéhez képest 2167,7 milliárd forinttal növekedett.

Eszközoldalon a mérleg bővülése teljes egészében az arany-és devizatartalék állományának változásához köthető, melynek euróban kifejezett állománya szintén nőtt a vizsgált időszakban. Ugyanakkor NHP-hitelek és jelzáloglevelek lejáratának csökkentése a mérlegfőösszeget. Forrásoldalon az MNB diszkontkötvényeinek és a költségvetés forintbetétének állománya emelkedett jelentős mértékben. A bankok forintbetétének állománya összességében csökkent, a hosszabb futamidejű változó kamatozású betétnek az instrumentum 2024. január végi felfüggesztése miatt a félév végén már nem volt egyenlege. Alacsonyabb lett a devizaforrások állománya is, ami elsősorban a nemzetközi szervezetekkel kötött repoügyletek állományának visszaesésével függött össze, ám ennek hatását mérsékelte az ÁKK devizabetéteinek emelkedése, valamint a forint árfolyamának gyengüléséből adódó átértékelődési hatás. A forgalomban lévő készpénz állománya emelkedett a vizsgált időszakban. A saját tőke negatív egyenlege valamelyest mérséklődött, alakulását a kiegyenlítési tartalékok változása és az I. félévi veszteség határozta meg.

A nettó kamat- és kamatjellegű eredményen 435,2 milliárd forint veszteség képződött 2024. I. felében, vagyis 561,7 milliárd forinttal javult a 2023. I. félévi veszteséghez képest. A forint kamat- és kamatjellegű eredmény 638,8 milliárd forint veszteséget mutatott, ami 433,8 milliárd forinttal lett kisebb a bázisidőszak veszteségénél. Ez döntő részben abból adódott, hogy a jegybanki kamatcsökkentések hatására alacsonyabb lett a hitelintézeti forintbetétek, az MNB diszkontkötvények és a KESZ után fizetett kamatok nagysága. A csökkenő forintkamat szint hatására a hitelintézetekkel kötött kamatcsereügyletek eredménye szintén javult a két időszak között. A deviza kamat- és kamatjellegű eredmény 127,9 milliárd forinttal 203,6 milliárd forintra emelkedett 2023. I. félévről 2024. I. félévre. A devizatartalék átlagosan magasabb szintje és a fokozatosan emelkedő devizahozamok a nemzetközi tartalékok utáni kamatbevételek növekedését eredményezték a vizsgált időszakok között. A tartalékhoz kapcsolódó határidős ügyletek eredménye és az értékpapírok amortizált eredménye szintén emelkedett. Továbbá az értékpapírok eladása során keletkezett realizált veszteség mérséklődött, mivel 2024 első felében a devizahozamok kisebb mértékben emelkedtek, mint 2023 hasonló időszakában. Ugyanakkor a deviza kamateredményt rontotta a költségvetés devizabetéteinek magasabb átlagállományából adódó kamatráfordítás emelkedése.

A devizaárfolyam-változásból származó eredmény alakulását részben a devizaeladások volumene, részben a forint hivatalos árfolyamának és bekerülési árfolyamának eltérése határozza meg. A realizált árfolyamnyereség emelkedett, a 2023. I. felében keletkezett 52,9 milliárd forint nyereséghez képest 2024 első hat hónapjában 93,1 milliárd forint realizálódott. Ehhez a forintárfolyam gyengülése, valamint a 2023. I. félévinél magasabb konverziós mennyiség egyaránt hozzájárult.

Az eredményre ható tényezőkről lásd még az Üzleti jelentés 2.10. fejezetét.

3.3. A KÖZPONTI KÖLTSÉGVETÉSSEL SZEMBENI FORINTKÖVETELÉSEK

millió forint

Mérlegsor	Hátralévő futamidő	Állomány		Változás
		2023.12.31.	2024.06.30.	
	1 éven belüli lejáratú államkötvények	0	0	0
	1—5 éven belüli lejáratú államkötvények	369 786	753 834	384 048
	5 éven túli lejáratú államkötvények	2 936 994	2 550 409	-386 585
I.1.	Központi költségvetéssel szembeni követelések	3 306 780	3 304 243	-2 537

A központi költségvetéssel szembeni forintkövetelések sor egyenlegének 2,5 milliárd forintos mérséklődése a portfólióban lévő Magyar Államkötvények bekerülési értékének – az árfolyamkülönbség amortizációja miatti – változásából adódott. A jellemzően hosszú lejáratú állampapírok névértéke 2023 végéhez képest nem változott. A portfólióban lévő állampapírok nagyobb része 5 éven túli lejáratú, melyeket a jegybank lejáratig kíván tartani.

3.4. A KÖZPONTI KÖLTSÉGVETÉSSEL SZEMBENI DEVIZAKÖVETELÉSEK

A központi költségvetéssel szembeni devizakövetelések soron sem 2023 végén, sem 2024. június 30-án nem volt állomány. A költségvetéssel kötött kamatozó devizaswapügyletek nettó egyenlege kötelezettséget mutatott, így a központi költségvetéssel szembeni devizakötelezettségeknél került kimutatásra (lásd 3.5. pont).

3.5. A KÖZPONTI KÖLTSÉGVETÉS FORINT- ÉS DEVIZAKÖTELEZETTSÉGEI

A központi költségvetés forintbetétei

millió forint

Mérleg sor	Megnevezés	Állomány		Változás
		2023.12.31.	2024.06.30.	
	Kincstári egységes számla (KESZ)	675 726	2 082 783	1 407 057
	Államadósság Kezelő Központ Zrt. betéte	286	414	128
	Közszektor azonnali számla	5 625	4 930	-695
	Egyéb	58	58	0
VI.1.	Központi költségvetés betétei	681 695	2 088 185	1 406 490

A központi költségvetés forintbetéteinek állománya 1406,5 milliárd forinttal több mint háromszorosára nőtt 2024. június végére. A változás alapvetően a KESZ állományában következett be, melynek alakulását költségvetési és finanszírozási folyamatok magyarázzák.

A központi költségvetéssel szembeni devizakötelezettségek

millió forint

Mérleg sor	Megnevezés	Állomány		Változás
		2023.12.31.	2024.06.30.	
	Központi költségvetés devizabetétei	842 613	1 125 631	283 018
	Központi költségvetéssel kötött kamatozó devizaswapok	115 955	57 274	-58 681
VII.1.	Központi költségvetés betétei devizában	958 568	1 182 905	224 337

A központi költségvetés devizabetéteinek devizaswapokkal összesített állománya 2024. június 30-án 1182,9 milliárd forint volt, ami 224,3 milliárd forinttal haladta meg a 2023 végi állományt. A változásból 283 milliárd forintot tett ki az állami devizabetétek állománynövekedése, amit az ÁKK adósságkezelési műveletei indokoltak. A központi költségvetéssel kötött határidős ügyletek között a devizaadósság kamat- és devizaszerkezetének beállítására kötött euro/dollár kamatozó devizaswap-ügyleteknek volt nyitott állománya a vizsgált időpontokban.

A központi költségvetéssel szembeni devizakötelezettségek hátralévő futamidő szerinti lejárat szerkezete

millió forint

Mérleg sor	Hátralévő futamidő	Állomány		Változás
		2023.12.31.	2024.06.30.	
	– 1 éven belüli	910 210	1 125 631	215 421
	– 1-5 éves	0	0	0
	– 5 éven túli	48 358	57 274	8 916
VII.1.	Központi költségvetés betétei devizában	958 568	1 182 905	224 337

3.6. A KÖZPONTI KÖLTSÉGVETÉSEL SZEMBENI NETTÓ POZÍCIÓ ALAKULÁSA

millió forint

Mérlegsor	Megnevezés	Állomány		Változás
		2023.12.31.	2024.06.30.	
I.1.–VI.1.	Nettó forintpozíció	2 625 085	1 216 058	-1 409 027
II.2.–VII.1.	Nettó devizapozíció	-958 568	-1 182 905	-224 337
	Összesen	1 666 517	33 153	-1 633 364

3.7. A HITELINTÉZETEKEL SZEMBENI FORINTKÖVETELÉSEK ÉS -KÖTELEZETTSÉGEK

A hitelintézetekkel szembeni forintkövetelések

millió forint

Mérlegsor	Megnevezés	Állomány		Változás
		2023.12.31.	2024.06.30.	
	NHP refinanszírozási hitelek	1 817 527	1 587 363	-230 164
	Jelzáloglevelek	553 901	512 878	-41 023
	Fedezett hitelek	2 574 873	2 574 873	0
	Állami készfizető kezesség mellett kibocsátott kötvények	153 213	153 265	52
	Egyéb hitelintézeti követelések	32 690	94 898	62 208
	Hitelintézetekkel szembeni bruttó követelések összesen	5 132 204	4 923 277	-208 927
	Hitelintézetekkel szembeni követelések értékvesztése	-8 404	-8 434	-30
I.2.	Hitelintézetekkel szembeni követelések	5 123 800	4 914 843	-208 957

A hitelintézetekkel szembeni forintkövetelések állománya 209 milliárd forinttal 4914,8 milliárd forintra csökkent 2024. június 30-ra. Az állománycsökkenés mögött alapvetően az NHP-hitelek állományának változása áll, ami a lejáratok miatt 239,7 milliárd forinttal csökkent, az NHP Zöld Otthon Program keretében lehívott hitelek állománya viszont 9,5 milliárd forinttal nőtt. A jelzáloglevelek állományának 41 milliárd forintos csökkenésében néhány lejárat és egy eseti visszavásárlás volt meghatározó. Az egyéb hitelintézeti követelések 62,2 milliárd forintos növekedése a hitelintézetekkel kötött határidős ügyletek piaci értékváltozása miatt elhelyezett fedezetek (margin) egyenlegének változásával magyarázható.

A hitelintézetekkel szembeni bruttó forintkövetelések hátralévő futamidő szerinti lejárat szerkezete

millió forint

Hátralévő futamidő	Állomány		Változás
	2023.12.31.	2024.06.30.	
– lejárt	5 252	5 252	0
– 1 éven belüli	354 438	1 540 167	1 185 729
– 1-5 éves	3 415 689	2 091 279	-1 324 410
– 5 éven túli	1 356 825	1 286 579	-70 246
Hitelintézetekkel szembeni bruttó követelések	5 132 204	4 923 277	-208 927

A hitelintézetekkel szembeni forintkötelezettségek

millió forint

Mérleg sor	Megnevezés	Állomány		Változás
		2023.12.31.	2024.06.30.	
	Pénzforgalmi számlák állománya	9 397 069	9 866 002	468 933
	Változó kamatozású betét	531 000	0	-531 000
	Egynapos pénzüpi betét	22 730	0	-22 730
	Azonnali számla	178 737	199 264	20 527
VI.2.	Hitelintézetek betétei	10 129 536	10 065 266	-64 270

A likviditást lekötő hitelintézeti forintbetétek állománya 2023 végéhez képest kismértékben – 64,3 milliárd forinttal – mérséklődött, a félév végén 10 065,3 milliárd forintot mutatott. A kötelező tartalék mint irányadó eszköz állománya 2023. december 31-hez képest 468,9 milliárd forinttal 9866 milliárd forintra, az azonnali számla egyenlege 20,5 milliárd forinttal 199,3 milliárd forintra emelkedett. A hosszabb futamidejű változó kamatozású betétek állománya az instrumentum január végi felfüggesztésével 531 milliárd forinttal csökkent, valamint az egynapos pénzüpi betéteknek sem volt június végén állománya, így az év végéhez mért csökkenés itt 22,7 milliárd forint volt.

3.8. A HITELINTÉZETEKEL SZEMBENI NETTÓ POZÍCIÓ ALAKULÁSA

millió forint

Mérleg sor	Megnevezés	Állomány		Változás
		2023.12.31.	2024.06.30.	
I.2.–VI.2.	Nettó forintpozíció	-5 005 736	-5 150 423	-144 687
II.3.–VII.2.	Nettó devizapozíció	-78 315	406	78 721
	Összesen	-5 084 051	-5 150 017	-65 966

A hitelintézetekkel szembeni nettó kötelezettségek összességében 66 milliárd forinttal 5150 milliárd forintra emelkedtek 2024. június végére. Ezt alapvetően a nettó forintkötelezettségek 144,7 milliárd forintos növekedése idézte elő (lásd 3.7. pont), amit a nettó devizapozíció javulása 78,7 milliárd forinttal mérsékelte.

A hitelintézetekkel szembeni nettó devizapozíció 2024 első felében pozitívba fordult és június végén 0,4 milliárd forint nettó követelést mutatott. Az MNB-nél elhelyezett devizabetétek állománycsökkenése, valamint a hitelintézetekkel kötött devizaswap-ügyletek összesített állományváltozása egyaránt javította a nettó devizapozíciót.

A hitelintézetekkel szembeni devizakövetelések és -kötelezettségek lejárat szerinti bontása

millió forint

Mérleg sor	Hátralévő futamidő	Állomány		Változás
		2023.12.31.	2024.06.30.	
	– 1 éven belüli	4	4	0
	– 1–5 éves	2	3 783	3 781
	– 5 éven túli	14 585	11 858	-2 727
II.3.	Hitelintézetekkel szembeni devizakövetelések	14 591	15 645	1 054
	– 1 éven belüli	92 906	15 239	-77 667
	– 1–5 éves	0	0	0
	– 5 éven túli	0	0	0
VII.2.	Hitelintézetekkel szembeni devizakötelezettségek	92 906	15 239	-77 667
II.3.–VII.2.	Nettó devizapozíció	-78 315	406	78 721

3.9. A JEGYBANKI ARANY- ÉS DEVIZATARTALÉK

millió forint

Mérlegsor	Megnevezés	Állomány		Változás
		2023.12.31.	2024.06.30.	
	Aranykészlet	2 174 160	2 613 643	439 483
	IMF szabad kvóta	139 992	146 301	6 309
	Devizabetét	4 508 585	3 725 137	-783 448
	Deviza-értékpapírok	7 834 103	10 192 044	2 357 941
	Deviza-repoügyletek állománya	1 153 847	1 555 591	401 744
II.1.	Arany- és devizatartalék	15 810 687	18 232 716	2 422 029

Az MNB statisztikai célból rendszeresen publikálja a devizatartalék nagyságát. A statisztikai szabályok szerint a devizatartalék részét képezik ennek felhalmozott kamatai is, így a statisztikai és a számviteli szabályok szerinti devizatartalék nagysága eltér egymástól.

A felhalmozott kamatok nem tartalmazó devizatartalék forintban kifejezett állománya 2023 végétől 2024. június végéig 2422 milliárd forinttal 18 232,7 milliárd forintra nőtt. A tartalék állományát növelték az állami devizakötvény-kibocsátások, az Európai Bizottságtól érkező eurotranszferek, a portfóliók hozama, valamint a keresztárfolyam-változás hatása. Ezzel szemben a MÁK nettó devizakiadásai és a hazai hitelintézetek által lekötött devizabetét-állomány alacsonyabb szintje miatt csökkent a tartalék nagysága. Alapvetően a fenti tételek együttes hatására a tartalék euróban kifejezett állománya 4,8 milliárd euróval 46,1 milliárd euróra emelkedett június végére. A forintban kifejezett állomány ennél valamelyest nagyobb mértékben nőtt a forint-euro árfolyam gyengülése következtében.

A deviza-értékpapírok 2024. június 30-i állományából 992,6 milliárd forintot (összesen 9,7 százalékot) képviseltek a külső vagyonkezelőnek adott mandátum keretében kezelt értékpapírok.

3.10. EGYÉB FORINT- ÉS DEVIZAKÖVETELÉSEK

Egyéb forintkövetelések

millió forint

Mérlegsor	Megnevezés	Állomány		Változás
		2023.12.31.	2024.06.30.	
	Egyéb bruttó forintkövetelések összesen	1 676 585	1 665 246	-11 339
	Egyéb forintkövetelések értékvesztése	-124 505	-126 472	-1 967
I.3.	Egyéb forintkövetelések	1 552 080	1 538 774	-13 306

Az egyéb forintkövetelések állománya 2024. június 30-án 1538,8 milliárd forint volt, ami 13,3 milliárd forinttal alacsonyabb a 2023 végi állománynál. Az egyéb bruttó forintkövetelések összevont egyenlege 1665,2 milliárd forintot mutatott, melynek mintegy 99 százalékát a monetáris politikai eszköztár részét képező jegybanki értékpapírok teszik ki. A felügyeleti tevékenységből származó követelések értéke 8,7 milliárd forint volt a félév végén, melynek 99,3 százalékára — az MNB minősítési szabályzatának megfelelően — értékvesztés került elszámolásra. Az egyéb forintkövetelések értékvesztése sor emellett tartalmazza az értékpapírokból származó követelésekre képzett értékvesztést is, amelynek mértéke 7,2 százalék volt. Az MNB által munkavállalóinak nyújtott kamatkedvezményes lakáskölcsönök és személyi kölcsönök együttes állománya 8,7 milliárd forint volt június végén.

Egyéb devizakövetelések

millió forint

Mérlegsor	Megnevezés	Állomány		Változás
		2023.12.31.	2024.06.30.	
	IMF-kvóta forintban befizetett része	761 740	796 073	34 333
	Külföldi fedezeti ügyletek*	103 479	34 196	-69 283
	Egyéb	1 181	356	-825
II.4.	Egyéb devizakövetelések	866 400	830 625	-35 775

*A fedezeti célú származékos ügyletek ártértékelési különbözete az MNBr.-nek megfelelően nettó módon szerepel a mérlegben.

Az IMF-kvóta forintban befizetett része a forint árfolyamának SDR-hez viszonyított 4,5 százalékos gyengülése miatt nőtt. A külföldi fedezeti ügyletek sor az MNB külfölddel kötött határidős ügyleteinek összevont egyenlegét foglalja magában.

3.11. EGYÉB FORINT- ÉS DEVIZAKÖTELEZETTSÉGEK

Egyéb forintkötelezettségek

millió forint

Mérlegsor	Megnevezés	Állomány		Változás
		2023.12.31.	2024.06.30.	
	Nemzetközi pénzügyi intézmények forintbetétei	2 092 897	2 097 158	4 261
	MNB által kibocsátott kötvény	2 941 000	4 268 985	1 327 985
	Egyéb jogi személyek bankszámla betétei	6 719	9 440	2 721
	Egyéb jogi személyek azonnali számlái	1 600	1 323	-277
	Egyéb kötelezettségek	729	736	7
VI.4.	Egyéb betétek és kötelezettségek	5 042 945	6 377 642	1 334 697

Az egyéb forintbetétek és -kötelezettségek állománya 1334,7 milliárd forinttal emelkedett, június végén 6377,6 milliárd forint volt. A változásban meghatározó szerepe volt a jegybanki diszkontkötvények 1328 milliárd forinttal magasabb állományának. A belföldi és külföldi egyéb jogi személyek bankszámlabetéteinek állománya összességében 7 milliárd forinttal emelkedett, míg az azonnali számlák összevont egyenlege 0,3 milliárd forinttal mérséklődött a vizsgált időszakban.

Egyéb devizakötelezettségek

millió forint

Mérlegsor	Megnevezés	Állomány		Változás
		2023.12.31.	2024.06.30.	
	Passzív repoügyletek	1 571 029	488 805	-1 082 224
	IMF-betétek	2 087 546	2 181 643	94 097
	Külföldi betétek	130 318	91 491	-38 827
	Külföldi fedezeti ügyletek*	38 177	465	-37 712
	Egyéb kötelezettségek	48	3 825	3 777
VII.3.	Egyéb devizakötelezettségek	3 827 118	2 766 229	-1 060 889

* A fedezeti célú származékos ügyletek ártértékelési különbözete az MNBr.-nek megfelelően nettó módon szerepel a mérlegben.

Az egyéb devizakötelezettségek állománya a félév során 1060,9 milliárd forinttal (közel 30 százalékkal) csökkent, június 30-án 2766,2 milliárd forint volt az állomány. A változásban meghatározó volt, hogy a külföldi partnerekkel kötött repoügyletek és a nemzetközi szervezetektől történt repolehívások együttes állománya 1082,2 milliárd forinttal lett kevesebb (2024. június végi állománya 488,8 milliárd forint volt). A külföldi betétek állományának 38,8 milliárd forintos csökkenése alapvetően a határidős ügyletek piaci értékének változását tükröző betéti számlák állományának visszaesésével magyarázható. A külfölddel kötött fedezeti célú határidős ügyletek összevont kötelezettség egyenlege 37,7 milliárd forinttal szintén csökkent. Fentiekkel ellentétben emelkedett az IMF-betétek állománya, a 94,1 milliárd forintos változás átértékelődésből adódott.

Egyéb devizakötelezettségek hátralévő futamidő szerinti lejárat szerkezete

millió forint

Mérleg sor	Hátralévő futamidő	Állomány		Változás
		2023.12.31.	2024.06.30.	
	– 1 éven belüli	2 502 198	1 381 592	-1 120 606
	– 1 – 5 éves	0	0	0
	– 5 éven túli	0	0	0
	– lejárat nélküli	1 324 920	1 384 637	59 717
VII.3.	Egyéb devizakötelezettségek	3 827 118	2 766 229	-1 060 889

A lejárat nélküli kötelezettség sor az IMF által 2009-ben és 2021-ben végrehajtott SDR-kihelyezésekből (SDR-allokációkból) származó forrásokat foglalja magába összesen 2850,5 millió SDR értékben, a növekedés árfolyamváltozásból adódott.

Egyéb devizakötelezettségek devizaszerkezete (külföldi fedezeti ügyletek nélkül)

millió forint

Megnevezés	Állomány		Változás
	2023.12.31.	2024.06.30.	
- EUR	2 605 503	471 647	-2 133 856
- USD	310	10 756	10 446
- JPY	0	-56 549	-56 549
- SDR	1 639 218	1 575 425	-63 793
- Egyéb	754 057	764 485	10 428
Egyéb devizakötelezettségek	4 999 088	2 765 764	-2 233 324

Az egyéb soron szereplő 764,5 milliárd forintos 2024. június 30-i állomány jelentős részét az IMF-kvóta átértékeléssel korrigált forintfedezete alkotja.

3.12. BEFEKTETETT ESZKÖZÖK

A befektetett eszközök az immateriális javakon, tárgyi eszközökön és beruházásokon (46 milliárd forint) túl a tulajdonosi részesedéseket (13 milliárd forint külföldi és 280,7 milliárd forint belföldi befektetéseket) is tartalmazzák.

Az immateriális javak, tárgyi eszközök, beruházások bruttó értékének, értékcsökkenésének és nettó értékének változása

millió forint

	Eszközcsoport							Immateriális javak, tárgyi eszközök és beruházások
	Immateriális javak		Tárgyi eszközök				Beruházások és beruházásra adott előlegek	
	Vagyoni értékű jogok, szellemi termékek	Fejlesztés alatt lévő szoftverek	Ingtatlanok, Ingatlan-tartozékok	Berendezések	Kulturális javak	Pénzmúzeum gyűjteménye		
Bruttó érték alakulása								
2023.12.31.	30 138	2 959	15 994	31 124	10 281	1 368	1 197	93 061
Üzembe helyezés/ Beszerzés	1 448	254		370		1	263	2 336
Térítés nélküli eszközátvétel								0
Egyéb növekedés/ Átsorolás						1		1
Selejt		-3		-447				-450
Eladás				-135				-135
Térítés nélküli eszközátadás				-63				-63
Egyéb csökkenés/ Átsorolás	-865			-61				-926
2024.06.30.	30 721	3 210	15 994	30 788	10 281	1 370	1 460	93 824
Értékcsökkenés részletezése								
2023.12.31.	22 416	0	6 930	16 330	0	0	0	45 676
Terv szerinti értékcsökkenési leírás	1 486		139	2 087				3 712
Átsorolás miatti növekedés								0
Állományból történő kivezetés	-865			-681				-1 546
Átsorolás miatti csökkenés								0
2024.06.30.	23 037	0	7 069	17 736	0	0	0	47 842
Nettó érték								
2023.12.31.	7 722	2 959	9 064	14 794	10 281	1 368	1 197	47 385
2024.06.30.	7 684	3 210	8 925	13 052	10 281	1 370	1 460	45 982
Változás	-38	251	-139	-1 742	0	2	263	-1 403

Külföldi befektetések és azok osztalékai

millió forint

Megnevezés	Tulajdoni hányad (%)		Könyv szerinti érték		Kapott osztalék	
	2023.12.31.	2024.06.30.	2023.12.31.	2024.06.30.	2023	2024. I. félév
BIS	1,43	1,43	10 223	10 411	1 105	0
<i>millió SDR</i>			10	10		
<i>millió CHF</i>			14	14		
Európai Központi Bank	1,55	1,58	2 407	2 538	-	-
<i>ezer EUR</i>			6 287	6 422		
SWIFT	0,03	0,03	18	43	0	0
<i>ezer EUR</i>			46	108		
Befektetések összesen			12 648	12 992	1 105	0

A SWIFT befektetés értéke 2024. június 30-ra 62 ezer euróval növekedett, tekintettel arra, hogy az első félévben sor került a SWIFT részvények újraosztására, melynek során az MNB-nek 8 darab új részvényt kellett vásárolnia (a meglévő 28 darab mellé) a SWIFT által nyújtott szolgáltatás használatának növekedése miatt. A SWIFT legalább háromévente felülvizsgálja a részesedések megfelelőségét, és egy újraosztási mechanizmus keretében részvényvásárlásra, vagy eladásra szólítja fel az érintett tulajdonosokat a globális pénzforgalomban betöltött szerepük változása alapján. Az EKB-részesedés változásáról lásd a következő alpontot.

Az EKB tulajdonosi megoszlása 2024. június 30-án

Nemzeti Központi Bankok (NKB)	Jegyzett tőke	Befizetett tőke	Tőkejegyzési kulcs (%)
	ezer EUR		
Nationale Bank van België/ Banque Nationale de Belgique	324 804	324 804	3,0005
Deutsche Bundesbank	2 357 134	2 357 134	21,7749
Eesti Pank	26 381	26 381	0,2437
Central Bank of Ireland	192 804	192 804	1,7811
Bank of Greece	199 981	199 981	1,8474
Banco de España	1 046 670	1 046 670	9,6690
Banque de France	1 770 701	1 770 701	16,3575
Hrvatska narodna banka	68 511	68 511	0,6329
Banca d'Italia	1 418 000	1 418 000	13,0993
Central Bank of Cyprus	19 507	19 507	0,1802
Latvijas Banka	34 304	34 304	0,3169
Lietuvos banka	52 241	52 241	0,4826
Banque centrale du Luxembourg	32 215	32 215	0,2976
Central Bank of Malta	11 399	11 399	0,1053
De Nederlandsche Bank	522 913	522 913	4,8306
Oesterreichische Nationalbank	261 695	261 695	2,4175
Banco de Portugal	205 827	205 827	1,9014
Banka Slovenije	43 744	43 744	0,4041
Národná banka Slovenska	101 788	101 788	0,9403
Suomen Pankki – Finlands Bank	160 784	160 784	1,4853
Euroövezetbeli NKB-k összesen	8 851 403	8 851 403	81,7681
Bulgarian National Bank	105 901	3 971	0,9783
Česká národní banka	212 419	7 966	1,9623
Danmarks Nationalbank	192 652	7 224	1,7797
Magyar Nemzeti Bank	171 241	6 422	1,5819
Narodowy Bank Polski	659 979	24 749	6,0968
Banca Națională a României	312 713	11 727	2,8888
Sveriges riksbank	318 699	11 951	2,9441
Euroövezeten kívüli NKB-k összesen	1 973 604	74 010	18,2319
Összes NKB	10 825 007	8 925 413	100,0000

2004. május 1-jén Magyarország csatlakozott az Európai Unióhoz, ezzel az MNB a Központi Bankok Európai Rendszerének (KBER) tagjává vált. A KBER az Európai Központi Bankból (EKB) és az EU-tagállamok jegybankjaiból áll. Az eurorendszert az EKB és az eurót már bevezetett tagállamok nemzeti jegybankjai alkotják. Az EKB és a KBER Alapokmánya (a továbbiakban: Alapokmány) 28. szakaszának megfelelően az MNB egyben az EKB tulajdonosává is vált. A részesedés arányát és annak öt évente történő újraszámítását az Alapokmány 29. szakasza határozza meg az Európai Bizottság által megadott népességi és GDP-adatok alapján. A részesedés változhat még új ország Európai Unióhoz történő csatlakozásával, tagország EU-ból való kilépésével, illetve tőkeemelések során.

2024. január 1-jével az öt évente esedékes felülvizsgálat miatt a tőkekulcsok ismét kiigazításra kerültek. Az MNB tőkejegyzési kulcsa 1,5819 százalékra, részesedése 171,2 millió euróra nőtt.

Az Alapokmány 47. szakasza értelmében a nem eurozónabeli jegybankok befizetési kötelezettsége a mindenkori részesedésük 3,75 százaléka, ennyivel kell hozzájárulniuk az EKB működési költségeihez. Az MNB – mint euroövezeten kívüli jegybank – nem tarthat igényt az EKB felosztható nyereségéből való részesedésre, ugyanakkor az EKB veszteségét sem köteles finanszírozni.

Az MNB EKB-részesedése a mérleg „III. Banküzemi eszközök” során szerepel a „Befektetett eszközök” között. 2024. június 30-án a befektetés értéke – a befizetett tőke – az MNB mérlegében 6,4 millió euro (2,5 milliárd forint) volt.

Belföldi befektetések és azok osztalékai

millió forint

Megnevezés	Tulajdoni hányad (%)		Könyv szerinti érték		Kapott osztalék	
	2023.12.31.	2024.06.30.	2023.12.31.	2024.06.30.	2023	2024. I. félév
Pénzjegynyomda Zrt. 1055 Budapest, Markó utca 13–17.	100,0	100,0	11 827	11 827	0	0
Magyar Pénzverő Zrt. 1239 Budapest, Európa út 1.	100,0	100,0	1 309	1 309	200	0
Pénzügyi Stabilitási és Felszámoló Nonprofit Kft. 1055 Budapest, Bajcsy-Zsilinszky út 78.	100,0	100,0	50	50	-	-
MNB-Biztonsági Zrt. 1123 Budapest, Alkotás utca 50.	100,0	100,0	3 067	3 467	0	0
GIRO Zrt. 1054 Budapest, Vadász utca 31.	100,0	100,0	14 779	14 779	0	0
MNB-Ingatlan Kft. 1013 Budapest, Krisztina körút 32.	100,0	100,0	225 075	225 075	0	0
MNB-EduLab Nonprofit Kft. 1013 Budapest, Krisztina körút 6-8.	100,0	100,0	12 119	11 991	-	-
Budapesti Értéktőzsde Nyrt. 1122 Budapest, Krisztina körút 55.	81,4	81,4	11 555	11 555	449	493
KELER Zrt. 1074 Budapest, Rákóczi út 70–72.	53,3	53,3	643	643	459	3 734
KELER KSZF Zrt. 1074 Budapest, Rákóczi út 70–72.	0,1	0,1	17	17	0	4
Befektetések összesen			280 441	280 713	1 108	4 231

Belföldi befektetések részesedései

Megnevezés	Részesedések		
	Név Székhely	Tulajdoni hányad (%)	Jegyzett tőke (millió forint)
		2024.06.30.	
Pénzjegynyomda Zrt.	DIPA Diósgyőri Papírgyár Zrt. 3535 Miskolc, Hegyalja út 203/1.	100,0	4 196
GIRO Zrt.	BISZ Központi Hitelinformációs Zrt. 1205 Budapest, Mártonffy utca 25–27.	100,0	217
Budapesti Értéktőzsde Nyrt.	KELER Zrt. 1074 Budapest, Rákóczi út 70–72.	46,7	4 500
	KELER KSZF Zrt. 1074 Budapest, Rákóczi út 70–72.	0,1	3 423
	EuroCTP B.V. 1012 JW Amszterdam, Beursplein 5.	0,1	0 (EUR 100,03)
KELER Zrt.	KELER KSZF Zrt. 1074 Budapest, Rákóczi út 70–72.	99,9	3 423
MNB-Ingatlan Kft.	Optimum-Gamma Ingatlanbefektetési Kft. "v.a." 1013 Budapest, Krisztina körút 32.	100,0	4
	Optimum-Omega Ingatlanbefektetési Kft. 1013 Budapest, Krisztina körút 32.	100,0	21
	WINDIRECT Kft. 1013 Budapest, Krisztina körút 32.	100,0	3

A **Pénzjegynyomda Zrt.** forintbankjegyeket, papír és műanyag kártyaformátumú biztonsági okmányokat, zárjegyeket, értékpapírokat állít elő, valamint okmány-megszemélyesítési szolgáltatásokat nyújt hazai és külföldi megrendelők számára, tevékenységét az időszakokra vonatkozó középtávú tulajdonosi stratégiája szerint végzi. Ezzel összhangban kiemelt célja a forintbankjegyek megfelelő – az MNB által megrendelt – mennyiségben és minőségben történő gyártása, míg a bankjeggyártástól eltérő ágazatokban az erősödő külföldi piaci jelenlét, valamint az egyes termékekhez kapcsolódó integrált informatikai rendszerek és szolgáltatások fejlesztése a fő cél. A társaság 2024-ben is meghatározó szerepet tölt be a hazai okmányok gyártásában és megszemélyesítésében, így a forintbankjegyek gyártása mellett az állampolgári igényekből képződő okmánymegrendelések teljesítését is kiemelten kezeli. A Pénzjegynyomda Zrt. leányvállalata – a **DIPA Diósgyőri Papírgyár Zrt. (DIPA Zrt.)** – az ország egyedüli biztonsági alappapír gyártója, amelynek fő feladata a forintbankjegyek papírjának előállításának. A társaság termékstratégiájának középpontjában a minőségi és korszerű biztonsági elemekkel ellátott termékek állnak. A bankjegypapíron túl a DIPA Zrt. állítja elő a közigazgatásban használt okmányok jelentős részének papírjait, továbbá számos ország útlevelének és okmányának papírját, amelyekhez hamisítás elleni komplex védelmet nyújtó megoldásokat is biztosít.

A **Magyar Pénzverő Zrt.** elsődleges feladata – az MNB megrendelése alapján – a készpénzforgalom zavartalan működéséhez szükséges forint pénzermék, valamint az MNB által törvényes fizetőeszközként kibocsátott emlékmék előállításának. Tevékenységét a 2021-2025 közötti időszakra vonatkozó tulajdonosi stratégiája szerint folytatja. Szabad kapacitásainak hasznosításával saját éremprogramja és egyedi megrendelések alapján – törvényes fizetőeszköznek nem minősülő – érmekeket és egyéb vereteket, valamint a Sándor-palota megbízásából nemzeti kitüntetések is gyárt. Kereskedelmi tevékenysége keretében bel- és külföldön, nagy- és kiskereskedelmi – ezen belül folyamatosan növekvő részarányban online – értékesítés formájában elsődleges forgalmazója a jegybank által kibocsátott emlékméknek, továbbá gyűjtői célú bankjegyeket, saját csomagolású forgalmi érmesorozatokat és forgalmiérme-emlékváltozatokat, MNB csomagolású rolnizott pénzerméket, valamint import befektetési-arany termékeket értékesít. Termékköréből bizományos konstrukcióban áruvalappal látja el a Pénzmúzeum ajándékboltját. A társaság 2024 I. félévében az MNB forgalmi érme- és a 16 tematikát magában foglaló emlékmék-kibocsátási programjának tárgyidőszakra vonatkozó gyártási megrendeléseit maradéktalanul, a kitűzött szállítási ütemezésnek megfelelően teljesítette.

A **Pénzügyi Stabilitási és Felszámoló Nonprofit Kft. (PSFN Kft.)** közfeladatot ellátó gazdálkodó szervezet, amely kizárólagos jogkörrel végzi a pénzügyi szervezetek felszámolását, illetve kirendelése esetén e szervezetek végelszámolását és a kockázati tőkealapok megszüntetését. Közreműködik a pénzügyi szervezetek szanalási eljárásában, valamint ellátja a felfüggesztett tevékenységi engedélyű pénzügyi szervezetek esetében a felügyeleti biztosi feladatokat. A pénzügyi szervezethez történő felügyeleti biztosi kirendelés esetén a PSFN Kft. elsődleges feladata a kialakult válsághelyzet kezelése és az operatív irányítás ellátása. Amennyiben az MNB felügyeleti intézkedéseivel, illetve felügyeleti biztosi kirendelésével sem biztosítható valamely pénzügyi szervezet prudens és jogszerű működése, úgy engedélyének MNB általi visszavonását követően – a pénzügyi közvetítőrendszerből történő zökkenőmentes kivezetése érdekében – elvégzi a pénzügyi szervezet felszámolását, illetve végelszámolását. Ezen eljárások elsődleges célja, hogy a megszüntetési eljárások befejezését megelőzően a hitelezők érdekei érvényesüljenek, követeléseik kielégítést nyerjenek. A PSFN Kft. feladatait közhasznú tevékenységként, a pénzügyi szolgáltatásokat igénybe vevők érdekeit védve látja el, és határozott célkitűzése, hogy a pénzügyi szervezetek megszüntetése egységes szemlélet és módszertan szerint a prudencia és a transzparencia elvének érvényesülése mellett menjen végbe. Továbbá a megszüntetési eljárások – azok komplex jellegének és a fogyasztók érdekeinek egyidejű szem előtt tartásával – a lehető leghamarabb lezáruljanak, és a hitelezők számára a hitelezői igényeik lehető legnagyobb arányú megtérülését biztosítsák.

Az **MNB–Biztonsági Zrt.** élőerős őrzésvédelmi tevékenység keretében ellátja az MNB hivatalos objektumainak, helyiségeinek – jogszabályi kötelezettség szerinti fegyveres biztonsági őrséggel történő – védelmét, továbbá végrehajtja a pénz- és értékszállítási feladatokat. A társaság az MNB részére rendezvénybiztosítási feladatokat lát el, elemző-értékelő, tanácsadó, vállalatbiztonsági és üzembiztonsági tevékenységeket folytat, továbbá információvédelmi és biztonságtechnikai szolgáltatást nyújt, ellátja a recepció és telefonközpont üzemeltetésével kapcsolatos feladatokat. A társaság az MNB leányvállalatai részére élőerős, fizikai és információbiztonsággal kapcsolatos szolgáltatásokat nyújt, valamint ellátja a Magyar Pénzmúzeum és Látogatóközpont élőerős őrzés-védelmi feladatait. A társaság munkahelyi étterem-üzemeltetési és bekészítési szolgáltatásokat is biztosít az MNB részére. Fenntartóként működteti az MNB munkahelyi bölcsődéjét, üzemelteti a Balatonakarattya Oktatási és Konferencia Központot, továbbá az MNB részére rendezvényszervezési tevékenységet is végez. 2024. június 30-ra a befektetés könyv szerinti értéke 3,5 milliárd forintba módosult a félév során végrehajtott 0,4 milliárd forintos tőkeemelés hatására.

A **GIRO Zrt.** üzemelteti a belföldi forintátutalások és beszedések bankközi elszámolását végző Bankközi Klíring Rendszert (BKR). Stratégiájában kiemelt célként szerepel a BKR stabil, biztonságos működése, az elszámolásforgalmi szolgáltatások fejlesztése, új szolgáltatások bevezetése, valamint az elszámolásforgalmi díjak versenyképességének növelése. A társaság eddigi legfontosabb fejlesztése az azonnali fizetési rendszer, amely a nap 24 órájában, az év minden napján biztosítja, hogy 20 millió forintig 5 másodpercen belül teljesüljenek az elektronikusan benyújtott egyedi belföldi forintátutalások. Az MNB és a GIRO által biztosított központi infrastruktúrára épülő innovatív fizetési megoldások köre folyamatosan bővül, egyre több fizetési helyzetben egyre magasabb szolgáltatási színvonalat kínálva az ügyfelek számára. Ezt a célt szolgálja a 2024 szeptemberében induló, egységes adatbeviteli megoldások központi infrastruktúrája is, ami lehetővé teszi majd többek között az azonnali fizetési rendszerre épülő QR-kódos fizetéseket is. A jelenleg fejlesztés alatt álló Központi Visszaélésszűrő Rendszer 2025. július 1-től hatékonyan támogatja majd a pénzforgalmi szolgáltatók saját monitoring rendszereit.

Az **MNB–Ingatlan Kft.** tevékenységi köre és fő feladata ingatlanok bérbeadása, üzemeltetése, továbbá ingatlankezelési és -fejlesztési tevékenység végzése az MNB, valamint annak leányvállalatai számára. A társaság az MNB megbízási szerződése alapján koordinálja a Szabadság téri székház rekonstrukcióját. A felújítás elkészülte után a beruházás az aktiválás évében jelenik meg az MNB nyilvántartásaiban (az aktiválásig az MNB által kifizetett koordinációs és egyéb költségek növelve az MNB–Ingatlan Kft.-től átvett beruházás teljes bruttó értékével). Az MNB a székházfelújítás beruházását az MNB–Ingatlan Kft.-nél végrehajtott tőkeemelések révén finanszírozza. Az MNB–Ingatlan Kft. tulajdonában áll a Bölcs Vár, az MNB Felügyeleti Központ és Pénzmúzeum, az MNB Budai Központ, a Balatonakarattya Oktatási és Konferencia Központ, illetve az **Optimum–Omega Ingatlanbefektetési Kft.** üzletrésznél keresztül a Burg Hotel.

Az **MNB–EduLab Nonprofit Kft.** tevékenységének fókuszában a Pénzmúzeum fenntartásával kapcsolatos feladatok állnak, melynek keretében bemutatja a gazdasági és pénzügyi folyamatok működését, a pénzhasználat alapvetéseit, az MNB tevékenységét. Az országos szakmúzeum kutatószolgálatot is működtet, oktatási és múzeumpedagógiai tevékenységet folytat, valamint gondozza és gyarapítja a múzeumi gyűjteményt. Az MNB céljainak megfelelően törekszik a pénzügyi tudatosság növelésére. 2023 novemberétől az MNB–EduLab Kft. nonprofit szervezetként működik tovább. A társaság

finanszírozása 2024-ben változott, a muzeális tevékenységgel kapcsolatos működési költségeket az MNB költségtérítéssel ellentételezi. 2024. június 30-ra a befektetés könyv szerinti értéke 12 milliárd forintra módosult a féléves minősítés során – a társaság 2023. évi végleges beszámolója alapján – elszámolt további 0,1 milliárd forintos értékvesztés következtében.

A **Budapesti Értéktőzsde Nyrt. (BÉT)** stratégiai tulajdonlásával az MNB alapvető célja a magyar tőkepiac fejlesztése és a megfelelő méretű, hatékonyan működő tőkepiac megvalósítása, mivel a fejlett tőkepiac és a diverzifikált pénzügyi közvetítőrendszer a versenyképes gazdaság és a fenntartható növekedés alapja. A BÉT 2021–2025 közötti időszakra vonatkozó stratégiájának fő elemei: a BÉT tőzsdei bevezetése, a jövedelmezőség fókuszba helyezése, az alap üzletágakban rejlő növekedési potenciál kiaknázása, valamint az üzleti stratégia megvalósítását támogató biztonságos IT-működés megteremtése. Az idén 160. évi jubileumát ünneplő Budapesti Értéktőzsde az év első felében – immár másodjára – adta ki Fenntarthatósági Jelentését, amely átfogó képet nyújt a társaság fenntarthatósági törekvéseiről. A kiadvány részletesen bemutatja az elmúlt év során elért környezeti, társadalmi és irányítási (ESG) eredményeket is, hangsúlyozva a BÉT fenntarthatóság iránti elkötelezettségét. Év elején a BÉT sikeresen elindította a közép vállalatokra specializált Xtend piachoz kapcsolódó indexét. A közép vállalati fókuszú indexszel párhuzamosan elindul az új, valós időben számított CETOP index is, amely lehetővé teszi, hogy a befektetők naprakész információhoz jussanak a szegmens teljesítményéről, közvetetten pedig a likviditásra is jótékony hatással lehet a részvénytutató. Továbbá az index megjelenésével a BÉT referenciapontot nyújt a közép-európai térség iránt érdeklődő befektetők számára is. A BÉT kisebbségi részesedéssel rendelkezik a KELER Zrt.-ből és a KELER KSZF Zrt.-ből álló KELER Csoportban, amelyben egyúttal az MNB többségi tulajdonnal bír, így a BÉT többségi tulajdonosaként a jegybank összességében a KELER Csoportban is stratégiai tulajdonrészrel rendelkezik. A KELER Csoport a magyar értékpapírpiac kereskedés utáni infrastruktúrájának üzemeltetőjeként számolja el, garantálja, és egyenlíti ki a BÉT-en megkötött tőzsdei ügyleteket, illetve bármilyen, Magyarországon kibocsátott dematerializált értékpapírral végzett ügyletet.

A **KELER Zrt.** a hazai tőkepiac központi értéktári tevékenységet végző szervezete, amely szakosított hitelintézetként működik. A KELER végzi a magyar ISIN-kódok kibocsátását, a dematerializált értékpapírok központi nyilvántartását, keletkeztetését, módosítását és törlését. A társaság a központi értéktárakra vonatkozó európai rendelet (CSDR) szerinti engedéllyel rendelkezik. A KELER tagja a határon átnyúló értékpapír-kereskedelem hatékonyabbá tételét célzó, az EKB által üzemeltetett TARGET2-Securities (T2S) értékpapír-kiegénylítési platformnak is.

A **KELER KSZF Zrt.** a KELER leányvállalataként az elszámolóházi és a központi szerződő fél funkciókat látja el a magyar piacon. A társaság elszámolóházként végzi a BÉT-en kötött azonnali és derivatív, valamint az MTS Hungary-n kötött állampapír azonnali ügyletek elszámolását, központi szerződő félként pedig garantálja is ezen ügyletek teljesítését. Meghatározó üzletága továbbá az elektromos árammal, illetve a földgáz-kereskedelemmel kapcsolatos ügyletek elszámolása is. A társaság egyes piacokon – például a magyar áramtőzsdén, a HUPX-en – a lipcsei székhelyű ECC AG általános klíringtagként nyújtja szolgáltatásait, míg más piacokon – például a CEEGEX közép-európai gáztőzsdén – központi szerződő félként jár el.

Belföldi befektetések saját tőkéje

millió forint

Gazdasági társaság neve	Jegyzett tőke	Tartalékok	Adózott eredmény/ Tárgyévi eredmény	Saját tőke
Pénzjegynyomda Zrt.	11 827	14 987	3 110	29 924
Magyar Pénzverő Zrt.	1 309	3 280	326	4 915
Pénzügyi Stabilitási és Felszámoló Nonprofit Kft.	50	3	0	53
MNB-Biztonsági Zrt.	1 096	1 989	-182	2 903
GIRO Zrt.	7 496	10 614	968	19 078
MNB-Ingatlan Kft.	15	228 620	1 714	230 349
MNB-EduLab Nonprofit Kft.	50	11 940	-2 172	9 818
Budapesti Értéktőzsde Nyrt.	541	20 058	2 758	23 357
KELER Zrt.	4 500	21 131	6 850	32 481
KELER KSZF Zrt.	3 423	13 491	2 683	19 597

Az MNB követelései és kötelezettségei a kapcsolt vállalkozásokkal szemben

millió forint

Gazdasági társaság neve	Követelés	Kötelezettség
	2024.06.30.	
Pénzjegynyomda Zrt.	424	0
Magyar Pénzverő Zrt.	266	140
MNB-Biztonsági Zrt.	131	74
GIRO Zrt.	1	8
MNB-Ingatlan Kft.	2 272	119
MNB-EduLab Nonprofit Kft.	0	3
Budapesti Értéktőzsde Nyrt.	0	1
KELER Zrt.	30	0
KELER KSZF Zrt.	5	0
Összesen	3 129	345

A Pénzjegynyomda Zrt.-vel szembeni követelés teljesen, a Magyar Pénzverő Zrt.-vel és az MNB–Biztonsági Zrt.-vel szembeni követelés részben a társaság által nyújtott munkavállalói kölcsönök refinanszírozásából adódott. A Magyar Pénzverő Zrt.-vel szembeni követelés nagyrészt emlékérmék gyártásához és forgalmazásához köthető. Az MNB–Ingatlan Kft.-vel szembeni követelés ingatlanbérletekhez köthető óvadéknyújtásból származik. A KELER Zrt.-vel és KELER KSZF Zrt.-vel szembeni követelés tartalmazza a BÉT-en való kereskedéshez szükséges fedezeteket. A kötelezettségek döntően a leányvállalatok által az MNB részére szerződés alapján nyújtott szolgáltatások kiszámlázásából származnak.

A BÉT-en való kereskedéshez szükséges fedezetekhez kötődő követelések az MNB klíringtagságának megszűnéséig állnak fenn. Az óvadékkövetelések, illetve a leányvállalatok munkavállalóinak lakáscélú kölcsöneihez fűződő követelések a vonatkozó szerződések kondíciói alapján rendeződnek. A táblázatban szereplő további követelés és kötelezettség rövid lejáratú.

3.13. CÉLTARTALÉK ÉS ÉRTÉKVESZTÉS

millió forint

Kapcsolódó mérlegsor	Megnevezés	2023.12.31.	Évközi változások		2024.06.30.
		Értékvesztés/ céltartalék összege	Képzés	Felhasználás/ visszairás	Értékvesztés/ céltartalék összege
1	2	3	4	5	3+4+5
I.2.	Hitelintézetekkel szembeni forintkövetelések	8 404	30	0	8 434
I.3.	Egyéb forintkövetelések	124 505	2 957	-990	126 472
III.	Befektetett pénzügyi eszközök	12 689	128	0	12 817
III.	Egyéb követelések	71	0	0	71
VIII.	Függő kötelezettségek	539	590	-70	1 059
	- peres ügyek	458	180	-15	623
	- NHP+ konstrukció	26	0	0	26
	- egyéb célú származékos ügyletek	55	410	-55	410
	Összesen	146 208	3 705	-1 060	148 853
	Céltartalék, értékvesztés elszámolás eredményre gyakorolt hatása (VI.+VII.)-(XVI.+XVII.)		3 705	-1 060	2 645

A céltartalék és értékvesztés összesített állománya az év közbeni növekedés hatására 148,9 milliárd forintot tett ki 2024. június 30-án.

A forintkövetelésekhez (I.2. és I.3. mérlegsor) kapcsolódó értékvesztés állománya 2 milliárd forinttal volt több 2024. június végén, nagyrészt a monetáris politikai célú értékpapírok értékeléséből adódóan.

A befektetett pénzügyi eszközökre képzett értékvesztés-állomány 0,1 milliárd forinttal emelkedett az MNB-EduLab Nonprofit Kft. minősítéséhez kapcsolódóan.

A folyamatban lévő peres ügyekből származó függő kötelezettségekre megképzett céltartalék-állomány 2024. június végére 0,2 milliárd forinttal emelkedett a 2023. év végi állományhoz képest.

Az egyéb célú határidős ügyletek esetében az időszak végén nyitott ügyletek negatív piaci értékére megképzett céltartalék-állomány 0,4 milliárd forint volt június 30-án.

3.14. AKTÍV ÉS PASSZÍV IDŐBELI ELHATÁROLÁSOK

millió forint

Mérlegsor	Megnevezés	Állomány		Változás
		2023.12.31.	2024.06.30.	
	Bankügyletek miatt	188 298	198 408	10 110
	Belső gazdálkodás miatt	6 849	3 475	-3 374
IV.	Aktív időbeli elhatárolások	195 147	201 883	6 736
	Bankügyletek miatt	158 257	101 465	-56 792
	Belső gazdálkodás miatt	966	1 163	197
X.	Passzív időbeli elhatárolások	159 223	102 628	-56 595

Az aktív és passzív időbeli elhatárolások elsősorban bankügyletek miatti kamat- és kamatjellegű bevételek, illetve ráfordítások, amelyek közgazdaságilag a tárgyidőszakot érintik, a pénzügyi teljesítés időpontjától függetlenül.

3.15. SAJÁT TŐKE ALAKULÁSA

millió forint

Mérlegsor	Megnevezés	2023.12.31.	2024.06.30.	Változás
XI.1.	Jegyzett tőke	10 000	10 000	0
XI.2.	Eredménytartalék	-250 714	-2 013 959	-1 763 245
XI.3.	Értékelési tartalék	0	0	0
XI.4.	Forintárfolyam kiegyenlítési tartaléka	258 009	778 234	520 225
XI.5.	Deviza-értékpapírok kiegyenlítési tartaléka	-108 641	-154 038	-45 397
XI.6.	Tárgyévi eredmény	-1 763 244	-386 177	1 377 067
XI.	Saját tőke	-1 854 590	-1 765 940	88 650

A jegyzett tőke 1 db tízmilliárd forint névértékű névre szóló részvényből áll.

Az eredménytartalék 1763,2 milliárd forintos csökkenése a 2023. évi veszteség átvezetéséből adódik.

A saját tőke állománya 2024. június 30-án 1765,9 milliárd forint negatív egyenleget mutatott, 2023. év végéhez képest 88,7 milliárd forinttal javult.

Az MNB saját tőkéjének összege a jegyzett tőke alatt van. Az MNBtv. értelmében a Költségvetési Tanács döntése alapján 2024-ben a központi költségvetésnek nem kellett térítést nyújtania.

A kiegyenlítési tartalékokról bővebben lásd a 3.16. pontot.

3.16. A KIEGYENLÍTÉSI TARTALÉKOK ALAKULÁSA

millió forint

Mérleg sor	Megnevezés	2023.12.31.	2024.06.30.	Változás
XI.4.	Forintárfolyam kiegyenlítési tartaléka	258 009	778 234	520 225
XI.5.	Deviza-értékpapírok kiegyenlítési tartaléka	-108 641	-154 038	-45 397
	Kiegyenlítési tartalékok összesen	149 368	624 196	474 828

A forintárfolyam kiegyenlítési tartalékát az átértékelésre kerülő devizaállományok nagysága, valamint a hivatalos árfolyamok és az átlagos bekerülési árfolyamok eltérése határozza meg. Az MNB árfolyamkitettséget döntő részben euróban vállal, melynek hivatalos árfolyama 395,15 forint/euro, átlagos bekerülési árfolyama 373,84 forint/euro volt 2024. június 30-án. A 2023. december végénél gyengébb hivatalos árfolyam a kiegyenlítési tartalék növekedésének irányába hatott, melynek egyenlege 520,2 milliárd forinttal 778,2 milliárd forintra változott.

A deviza-értékpapírok kiegyenlítési tartaléka az értékpapírok piaci értékének és amortizált bekerülési értékének különbségeként határozható meg. Az MNB portfóliójában lévő értékpapírok piaciérték-különbözete 154 milliárd forint negatív egyenleget mutatott 2024. június 30-án.

3.17. AZ MNB MÉRLEG ALATTI KÖTELEZETTSÉGEI ÉS JELENTŐS EGYÉB MÉRLEG ALATTI TÉTELEI

Fedezeti és egyéb célú származékos ügyletek

millió forint

Sorszám	Megnevezés	2023.12.31.			2024.06.30.		
		Követelés	Kötelezettség	Nettó piaci érték	Követelés	Kötelezettség	Nettó piaci érték
1.	Kamatswapügyletek	1 132 473	1 132 473	-140 954	1 100 417	1 100 417	-130 776
	- Monetáris politikai célú kamatswapügylet (MIRS)	726 457	726 457	-127 492	726 457	726 457	-121 883
	- Belföldi hitelintézetekkel kötött kamatswapügylet	175 200	175 200	-13 843	175 200	175 200	-11 108
2.	Futures ügyletek	0	261 801	-1 122	1 104	140 211	-709
3.	Devizawap-, devizafutures- és termin ügyletek	11 768 753	11 681 333	-67 283	9 406 663	9 351 636	-100 381
	- Belföldi hitelintézetekkel kötött, euro likviditást nyújtó devizawapügylet	1 823 564	1 827 422	-2 253	98 788	99 268	-455
4.	Kamatozó devizawapügyletek	1 058 032	1 148 995	-56 154	539 636	571 339	58 060
	- NHP-hoz kapcsolódó kamatozó devizawapügylet	79 074	64 486	26 527	74 533	58 892	26 475
5.	Fedezeti ügyletek összesen (1+2+3+4)	13 959 258	14 224 602	-265 513	11 047 820	11 163 603	-173 806
6.	Opció ügyletek	0	0	0	26 573	691	-4
7.	TBA ügyletek	85 387	46 189	703	146 702	72 186	-315
8.	Futures ügyletek	88 667	0	520	135 530	0	222
9.	Kamatswapügyletek	36 364	36 364	118	17 782	17 782	517
10.	Egyéb célú származékos ügyletek összesen (6+7+8+9)	210 418	82 553	1 341	326 587	90 659	420
11.	Összesen (5+10)	14 169 676	14 307 155	-264 172	11 374 407	11 254 262	-173 386

A táblázat teljeskörűen tartalmazza a származékos ügyletekhez kapcsolódó mérleg alatti követeléseket és kötelezettségeket, ezáltal azokat a fedezeti célú devizaswap-, kamatozó devizaswap-, devizafutures- és terminügyleteket is, melyek a nettó devizapozíció részeként a mérlegben is szerepelnek. A fedezeti ügyletek a nettó devizapozícióban a keresztárfolyam-ingadozások, illetve kamatlábváltozások miatt felmerülő kockázatot csökkentik, és segítenek az irányadó (benchmark) devizaszerkezet kialakításában.

A konkrét kötvénykibocsátásokhoz rendelt fedezeti célú, külföldiekkel kötött kamatswap-ügyletek az MNB által kívánatosnak tartott kamatstruktúra beállítását célozzák. A monetáris politikai célú forint kamatswap-ügyletek (MIRS) állománya, valamint az önfinanszírozási programhoz kapcsolódóan a belföldi hitelintézetekkel – kamatkockázatuk csökkentésére – kötött kamatswap-ügyletek állománya 2024. június 30-ára nem változott.

A kötvényfutures-ügyletek a tartalékportfóliók átlagos hátralévő futamidejét csökkentő fedezeti célú, éven belüli lejáratú ügyletek.

A devizaswap-, devizafutures- és terminügyletek elsősorban a devizaárfolyam-kockázat fedezésének fő eszközei, devizaárfolyam-várakozásokon alapuló – a megfelelő devizapozíció érdekében kötött – devizacsere-ügyletek. Az eurolikviditást nyújtó devizaswap-ügyletek tendereit az MNB monetáris politikai célokra tekintettel a likviditási folyamatok függvényében biztosítja.

A kamatozó devizaswap-ügyletek a devizaárfolyam- és a kamatkockázat együttes hosszú távú kezelésére szolgálnak. 2024. június 30-án a kamatozó devizaswapok állományából 10 százalékot tesznek ki az NHP forint refinanszírozási hitelekhez kapcsolódóan kötött euro/forint csereügyletek.

A fedezeti ügyletek és az egyéb célú származékos ügyletek hátralévő futamidő szerinti megbontását a következő táblázat tartalmazza.

Származékos ügyletekből eredő kötelezettségek hátralévő futamidő szerinti lejárat szerkezete

millió forint

Hátralévő futamidő	Állomány		Változás
	2023.12.31.	2024.06.30.	
– 1 éven belüli	10 685 666	7 582 747	-3 102 919
– 1–5 év	3 035 519	3 036 531	1 012
– 5 éven túli	503 417	544 325	40 908
Fedezeti ügyletekből eredő kötelezettség	14 224 602	11 163 603	-3 060 999
– 1 éven belüli	82 553	90 659	8 106
– 1–5 év	0	0	0
– 5 éven túli	0	0	0
Egyéb célú ügyletekből eredő kötelezettség	82 553	90 659	8 106
Összesen (1+2)	14 307 155	11 254 262	-3 052 893

Mérleg alatti egyéb kötelezettségek

millió forint

Megnevezés	Állomány		Változás
	2023.12.31.	2024.06.30.	
NHP hitelkeret	123 181	61 227	-61 954
Leányvállalati hitelkeret	2 145	2 001	-144
NHP+ konstrukcióból eredő függő kötelezettség	26	26	0
Peres ügyekhez kapcsolódó függő kötelezettség	535	670	135
Garanciák	2 283	2 424	141
Egyéb mérleg alatti kötelezettségek	2	2	0
Összesen	128 172	66 350	-61 822

Az NHP keretében hitelintézetekkel megkötött, de folyósításra még nem került szerződések összegét az MNB mérleg alatti kötelezettségként – mint hitelkeret – tartja nyilván. Az NHP Hajrá és az NHP ZOP konstrukció rendelkezésre tartási időszaka 2024. illetve 2026. szeptember végén jár le.

A leányvállalatok számára nyilvántartott hitelkeret a Pénzjegynomda, a Pénzverő, az MNB-Biztonsági Zrt. és az MNB-EduLab részére – munkavállalói lakáscélú hitelezésre – még rendelkezésre álló keretösszegeket mutatja. A hitelkeret-szerződések összesített értéke 2,6 milliárd forint, lejáratuk 2028, 2031 és 2033 év vége. A hitelkeret a félév során nyújtott és visszafizetett munkavállalói hitelekkel változott.

Az NHP+ konstrukcióra vonatkozó szerződések értelmében a folyósított kvv-hitelekkel eredő hitelintézeti tőkeveszteségek maximum 50 százalékát az MNB megtéríti a hitelintézeteknek a portfóliószintű limiten belül. Az NHP+ függő kötelezettség a minősítési szabályzat alapján céltartalékképzés alá vont várható térítési kötelezettség nyilvántartására szolgál. A hitelintézeti adatszolgáltatások alapján 2024. június 30-ra a veszteségtérítés alapjául szolgáló állomány nem változott.

A perek nagy része felügyeleti tevékenység során hozott bírsághatározatok ellen indított eljárásokhoz kötődik, továbbá egyéb kártérítési perek foglal magába. A kapcsolódó függő kötelezettség összege tartalmazza az összes megfizetett, majd peresített bírsághövetelést, valamint az egyéb perek kapcsán a céltartalékképzés alá vont, várható kártérítési összegeket. 2024 I. féléve során megszűnt az egyéb kártérítési per, ugyanakkor három újonnan indított és egy lezárult felügyeleti per miatt összességében nőtt az állomány.

A garanciák sor egyrészt 0,2 milliárd forint értékű, leányvállalati szerződésben szereplő biztosítéknyújtáshoz kapcsolódó tulajdonosi garanciavállalást, másrészt 2,2 milliárd forint összértékű exportgaranciákat tartalmaz. Az exportgaranciákhoz minden esetben reverzális szerződés kapcsolódik, az MNB az exportgarancia lehívásakor – szükség esetén – élhet a viszontgarancia jogával. A garanciaállomány forint értékének növekedése árfolyamváltozás következménye.

Értékpapírügyletek mérleg alatti nyilvántartása

millió forint

Megnevezés	Állomány		Változás
	2023.12.31.	2024.06.30.	
Kölcsönadott értékpapírok névértéke - elszámolóházon keresztül (garantált)	4 661	20 378	15 717
Kölcsönadott értékpapírok névértéke - ügynökön keresztül (fedezettel)	117 448	477 334	359 886
Értékpapír-kölcsönügyletből származó nem pénzbeli fedezet bekerülési értéke	33 736	168 938	135 202
Értékpapír-kölcsönügyletből származó pénzbeli fedezetből eszközölt befektetés bekerülési értéke	78 110	298 132	220 022
Értékpapír-kölcsönügyletből származó pénzbeli fedezetből eszközölt befektetés piaci értéke	78 110	298 132	220 022
Aktív repo keretében vásárolt értékpapírok névértéke	1 206 081	1 611 206	405 125
Passzív repo keretében eladott és ECB repo ügyletekhez zárolt értékpapírok névértéke	1 661 408	505 152	-1 156 256

3.18. NETTÓ KAMATEREDMÉNY ÉS A PÉNZÜGYI MŰVELETEK REALIZÁLT EREDMÉNYE

Nettó forint és deviza kamat- és kamatjellegű eredmény

millió forint

Er.kim. sora	Megnevezés	2023. I. félév	2024. I. félév	Változás
1	2	3	4	4-3
(I.1.+II.2.)-(X.1.+XI.1.)	Központi költségvetés	-43 978	-45 502	-1 524
(I.2.+II.3.)-(X.2.+XI.2.)	Hitelintézetek	-892 481	-411 723	480 758
(I.3.+II.1.+II.4.)-(X.3.+XI.3.)	Egyéb	29 580	-3 349	-32 929
	Nettó kamateredmény	-906 879	-460 574	446 305
	Forint-értékpapírok	-10 536	-10 029	507
	Deviza-értékpapírok	5 893	25 841	19 948
	Származékos ügyletek*	-85 327	9 640	94 967
	Egyéb	0	0	0
(I.4.+II.5.)-(X.4.+XI.4.)	Nettó kamatjellegű eredmény	-89 970	25 452	115 422
(I.+II.)-(X.+XI.)	Nettó kamat- és kamatjellegű eredmény összesen	-996 849	-435 122	561 727

* A fedezeti és egyéb célú származékos ügyletek részletezését lásd az alpont kapcsolódó táblázatában.

2024. I. félévben a nettó kamat- és kamatjellegű veszteség 435,1 milliárd forint volt, ami 561,7 milliárd forinttal kisebb a 2023. I. félévi veszteségnél.

A nettó kamateredmény az előző év azonos időszakához képest 446,3 milliárd forinttal javult az alábbi tényezők együttes hatásaként:

Az eredményt javították:

- a hitelintézeti forintbetétek utáni kamatráfordítások 495,6 milliárd forintos csökkenése a likviditást lekötő eszközök alacsonyabb kamata miatt. Ezen belül a legjelentősebb tételek az egynapos tenderes betét után fizetett kamatok 611,9 milliárd forintos és a változó kamatozású betétek után fizetett kamatok 114,3 milliárd forintos csökkenése az eszközök megszűnése miatt, miközben a kötelező tartalékok utáni kamatráfordítások – a kötelező tartalék irányadó eszközzé válásával – 233,4 milliárd forinttal emelkedtek;
- a devizatartalék után kapott, a 2023. I. félévinél 83,7 milliárd forinttal magasabb kamatbevétel a tartalék szintjének és a devizahozamok növekedéséhez köthetően;
- a központi költségvetés forintbetétei utáni kamatráfordítások 14,5 milliárd forintos csökkenése.

Az eredményt csökkentették:

- az egyéb forintbetétek utáni kamatráfordítások 114,4 milliárd forintos növekedése az MNB által kibocsátott diszkontkötvények magasabb állománya miatt;
- a hitelintézeteknek nyújtott hitelek és hitelintézeti értékpapírok (jelzáloglevelek és állami kezesség mellett kibocsátott kötvények) utáni kamatbevételek 13,3 milliárd forintos csökkenése, döntően a hitelintézetekkel kötött határidős ügyletekhez kapcsolódó, a bankoknál elhelyezett marginbetétekre kapott kamatok miatt. A marginbetétek állományának visszaesését a határidős ügyletek piaci értékének változása okozta a forintkamatok csökkenése következtében;

- a költségvetés devizabetétei után fizetett kamatok 15,6 milliárd forintos növekedése, ami az átlagos betétállomány megkétszereződésével és a devizakamatok emelkedésével magyarázható.

A nettó kamatjellegű eredmény – mely nagyrészt az értékpapírok beszerzési árfolyam-különbözetének amortizációját, valamint a származékos ügyletek devizaárfolyam-változáshoz nem kapcsolható bevételeinek és ráfordításainak az egyenlegét tartalmazza – 115,4 milliárd forinttal javult. A változás nagyjából a származékos ügyletek eredményéhez volt köthető, de emellett nőtt a deviza értékpapírok beszerzési árfolyam-különbözetének amortizációjából származó nettó amortizált árfolyamnyereség is.

Negatív kamatok állománya a kamat- és kamatjellegű eredményben

millió forint

Er.kim. sora	Megnevezés	2023. I. félév		2024. I. félév	
		Összesen	ebből: Negatív kamat	Összesen	ebből: Negatív kamat
	BEVÉTELEK				
II.	Devizában elszámolt kamat- és kamatjellegű bevételek	243 274	-873	333 198	-660
II. 1.	Devizatartalékok utáni kamatbevételek	109 021	-239	192 754	-134
II. 5.	Devizában elszámolt kamatjellegű bevételek	134 253	-634	140 444	-526
	RÁFORDÍTÁSOK				
XI.	Devizában elszámolt kamat- és kamatjellegű ráfordítások	167 588	-9	129 549	0
XI. 1.	Központi költségvetés betéteinek kamatráfordításai	7 741	-9	23 309	0

Az MNBr. által meghatározott kamatstruktúrának megfelelően a negatív kamatok az — állományhoz tartozó — eredeti eredménykimutatás soron kerülnek bemutatásra (nettó módon). Például a központi költségvetés betétein — negatív kamatláb alkalmazása miatt — keletkezett kamatbevétel a „XI. 1. Központi költségvetés betéteinek kamatráfordításai” soron szerepel.

A kamatjellegű eredményben megjelenő fedezeti és egyéb célú származékos ügyletek eredményének részletezése

millió forint

Megnevezés	2023. I. félév	2024. I. félév	Változás
Kamatswapügyletek kamateredménye	-90 334	-34 353	55 981
Kamatozó devizaswapügyletek kamateredménye	-729	-272	457
Devizaswap-, devizafutures- és termin ügyletek kamateredménye	6 024	38 793	32 769
Futures ügyletek kamateredménye	836	5 255	4 419
Fedezeti célú ügyletek kamatjellegű eredménye	-1 532	310	1 842
Egyéb célú ügyletek kamat- és kamatjellegű eredménye	408	-93	-501
Származékos ügyletek nettó eredménye	-85 327	9 640	94 967

A kamatswapok belföldi hitelintézetekkel és külföldi partnerekkel kötött ügyleteket tartalmaznak. A kamatswapok kamateredményének 56 milliárd forintos emelkedését döntően a belföldi hitelintézetekkel kötött ügyletek (monetáris politikai célú kamatswapok és önfinanszírozási programhoz kapcsolódó kamatswapok) kamateredményének – a piaci kamatok változásának hatására bekövetkezett – javulása okozta.

A kamatozó devizaswapok között az ÁKK-val, külföldi partnerekkel, valamint belföldi hitelintézetekkel kötött ügyletek szerepelnek. A külföldi partnerekkel kötött ügyletek döntően az ÁKK-val kötött ügyletek fedezésére szolgálnak. A belföldi

hitelintézetekkel kötött ügyletek az NHP II. pilléréhez kapcsolódó kamatozó devizaswapokat tartalmazzák. A kamatozó devizaswapok nettó kamateredménye 0,3 milliárd forint veszteség volt, ami 0,5 milliárd forinttal alacsonyabb a 2023. I. félévi veszteségnél.

A devizaswapok külföldi partnerekkel, az ÁKK-val, valamint belföldi hitelintézetekkel kötött rövid lejáratú ügyleteket tartalmazzák. A devizafutures- és terminügyletek külföldi partnerekkel kötött rövid lejáratú ügyletek. Nettó kamatbevételük 2024. I. félévben 38,8 milliárd forint volt, ami 32,8 milliárd forintos eredményjavulást jelentett. A nettó kamatbevételek növekedése devizaswap-ügyletekhez kötődött: a külföldi partnerekkel kötött devizaswapok esetében a devizahozamok változása miatt, az eurolikviditást nyújtó devizaswapoknál pedig az alacsonyabb állományok hatására. Ugyanakkor a devizafutures-ügyletek nettó kamatbevétele csökkent az alacsonyabb kötészállományok miatt.

A fedezeti futures ügyletek kamateredménye 4,4 milliárd forinttal emelkedett a kötvényfutures-ügyletek nettó kamatbevételének növekedése miatt.

A fedezeti célú ügyletek kamatjellegű eredménye a fedezeti swapok árfolyamnyereségét, illetve -veszteségét, továbbá a fedezeti opciós ügyletek opciósdíj-bevételét, illetve -ráfordítását tartalmazza. 2024. I. félévben a fedezeti swapügyletek nettó árfolyameredménye 0,3 milliárd forint volt. Az összehasonlítási időszak nettó árfolyamveszteségét döntően a felszámolás alatt álló Sberbankkal kötött kamatswapügylet (MIRS) lezárása okozta.

Az egyéb célú ügyletek eredménye 0,5 milliárd forinttal csökkent, a változás egyéb célú futures-ügyletekhez volt köthető.

Pénzügyi műveletek realizált eredménye

millió forint

Er.kim. sora	Megnevezés	2023. I. félév	2024. I. félév	Változás
	Vállalati kötvények realizált árfolyamnyeresége	0	48	48
	Kamatozó deviza-értékpapírok realizált árfolyamnyeresége	1 700	3 241	1 541
IV.	Pénzügyi műveletek realizált nyeresége	1 700	3 289	1 589
	Jelzáloglevelek realizált árfolyamvesztesége	0	405	405
	Vállalati kötvények realizált árfolyamvesztesége	94	269	175
	Kamatozó deviza-értékpapírok realizált árfolyamvesztesége	30 270	8 667	-21 603
XIV.	Pénzügyi műveletek realizált vesztesége	30 364	9 341	-21 023
IV.-XIV.	Pénzügyi műveletek realizált eredménye	-28 664	-6 052	22 612

2024 I. félévében a pénzügyi műveletek realizált vesztesége döntően a kamatozó deviza-értékpapírok eladásán keletkezett a devizahozamok emelkedésének következtében. Az eredmény az összehasonlító időszaki veszteséghez képest 22,6 milliárd forinttal javult, mert 2024. I. félévben a devizapiacokon kisebb mértékű volt a hozamemelkedés.

3.19. A DEVIZAÁLLOMÁNYOK ÁTÉRTÉKELÉSÉBŐL SZÁRMAZÓ EREDMÉNY ÖSSZETEVŐI

millió forint

Megnevezés	2023. I. félév	2024. I. félév
Árfolyamváltozásból származó eredmény (realizált és konverziós)*	52 896	93 063
Kiegyenlítési tartalék** változása a mérlegben (nem realizált átértékelési eredmény)	-831 980	520 225
Árfolyamváltozásból származó teljes hatás	-779 084	613 288

* Eredménykimutatás sora: III.-XII.
 ** A forintárfolyam kiegyenlítési tartaléka (XI.4. mérlegsor).

A forint árfolyamának június végére bekövetkezett gyengülése következtében a teljes nettó átértékelési hatás 2024. I. félévben 613,3 milliárd forint nyereség volt. A napi nettó devizapozíció csökkenésével együtt járó tranzakciók során az MNB 93,1 milliárd forint nyereséget realizált, míg 520,2 milliárd forint nem realizált árfolyamnyereség a forintárfolyam kiegyenlítési tartalékát növelte. A devizaeladások az I. félévben döntően az ÁKK adósságkezelési műveleteihez kapcsolódtak.

A kiegyenlítési tartalékról lásd még a 3.16. pontot.

3.20. BANKJEGY- ÉS ÉRMEGYÁRTÁS KÖLTSÉGE

millió forint

Er.kim. sora	Megnevezés	2023. I. félév	2024. I. félév	Változás
	Bankjeggyártási költség	4 479	5 360	881
	Forgalmiérme-verés költsége	3 305	2 410	-895
	Emlékérmeverés költsége	613	790	177
XIII.	Bankjegy- és érmegyártás költsége	8 397	8 560	163

Az összes bankjegy- és érmegyártási költség 2024. I. félévben 8,6 milliárd forint volt, az előző év hasonló időszakához viszonyítva 0,2 milliárd forinttal emelkedett.

A bankjeggyártási költség 5,4 milliárd forintot tett ki és 2023. I. félévéhez képest 0,9 milliárd forinttal volt több a gyártási volumen emelkedése miatt.

A forgalmiérme-gyártás költsége 0,9 milliárd forinttal 2,4 milliárd forintra csökkent a tárgyidőszakra jutó gyártási mennyiség csökkenése miatt.

Az emlékérme gyártás költsége 2024 I. félévében 0,8 milliárd forintot tett ki, ami 0,2 milliárd forinttal haladta meg a 2023. I. féléves értéket. A nyersanyagárak emelkedése miatt a költségek növekedtek, de ezt ellensúlyozta az időszak során legyártott emlékermék mennyiségének csökkenése.

3.21. EGYÉB EREDMÉNY

millió forint

Er.kim. sora	Megnevezés	2023. I. félév	2024. I. félév	Változás
V.1.	Jutalékbevételek	1 261	1 390	129
XV.1.	Jutalékráfordítások	1 295	1 479	184
	Jutalékeredmény összesen	-34	-89	-55
V.2.	Jutaléktól eltérő egyéb bevétel	2 930	5 465	2 535
XV.2.	Jutaléktól eltérő egyéb ráfordítások	3 736	5 721	1 985
	Jutaléktól eltérő egyéb eredmény	-806	-256	550
V.3.	Felügyeleti tevékenységből származó bevételek	13 989	16 013	2 024
V.-XV.	Egyéb nettó eredmény	13 149	15 668	2 519

A jutalékból származó nettó eredmény tartalmazza a pénzforgalom lebonyolításával összefüggő jutalékbevételeket és -ráfordításokat, a számlavezetési díjbevételeket, az értékpapír-forgalmazási költségeket, valamint a devizatartalék kezeléséhez kapcsolódóan fizetett díjakat. A jutalékbevételek emelkedése a fizetési rendszerek működtetéséből származó díjbevételekhez, míg a jutalékráfordítások növekedése a letétkezelői és a vagyonkezelői díjakhoz volt köthető.

A 2024. I. félévi jutaléktól eltérő egyéb eredményt a következő, 3.22. pont, a felügyeleti tevékenységből származó bevételeket a 3.23. pont részletezi.

3.22. A JUTALÉKTÓL ELTÉRŐ EGYÉB EREDMÉNY RÉSZLETEZÉSE

millió forint

Er.kim. sora	Megnevezés	2023. I. félév	2024. I. félév	Változás
	Részesedések osztaléka	2 013	4 231	2 218
	Érmékhez és emlékérmékhez kapcsolódó bevétel	761	960	199
	Támogatások visszautalása	115	149	34
	Tértítés nélkül átvett eszközökhöz kapcsolódó bevétel	1	4	3
	Egyéb bevétel	40	121	81
V.2.	Jutaléktól eltérő egyéb bevételek	2 930	5 465	2 535
	Érmékhez és emlékérmékhez kapcsolódó ráfordítás	759	923	164
	Támogatások, költségtérítések	2 908	4 531	1 623
	Hatósági eljárás miatti ráfordítás	10	66	56
	Tértítés nélkül átvett eszközökhöz kapcsolódó ráfordítás	31	22	-9
	Egyéb ráfordítás	28	179	151
XV.2.	Jutaléktól eltérő egyéb ráfordítások	3 736	5 721	1 985
V.2.-XV.2.	Jutaléktól eltérő egyéb eredmény	-806	-256	550

A részesedések után kapott osztalékbevételek 2024. I. félévben 4,2 milliárd forintot tettek ki. A BÉT 0,5 milliárd forint, a KELER 3,7 milliárd forint (illetve a KELER KSZF 4 millió forint) osztalékot fizetett ki az MNB részére.

Az emlékérmék és a bevont forgalmi érmék értékesítéséből származó eredmény alapvetően az emlékérmek-kibocsátási program függvénye, nagyrészt az eladott emlékérmék értékesítéséből származó bevétel és a névértékük kivezetéséből eredő ráfordítás különbségéből adódik. A kapcsolódó bevétel és ráfordítás közel azonos, mert megállapodás alapján az emlékérmék értékesítése névértéken történik a Pénzverő felé, kivéve, ha a gyártási költség meghaladja a névértéket (jellemzően aranyérmék esetén). 2024. I. félévi nem számottevő mértékű eredmény döntően korábbi években kibocsátott aranyérmék eladásából származott.

2024. I. félévben az MNB 4,5 milliárd forint támogatást, illetve költségtérítést nyújtott szakmai szervezetek, alapítványok, valamint karitatív célú és egyéb szervezetek részére. A legjelentősebb tételek a PSFN Kft. éves működésére – a társaság elfogadott pénzügyi terve alapján – kifizetett 1,4 milliárd forint pénzügyi támogatás, valamint az MNB-EduLab-nak a Magyar Pénzmúzeum és Látogatóközpont finanszírozására átadott 1,6 milliárd forint költségtérítés. Ezen kívül a Pénziránytű – Alapítvány a Tudatos Pénzügyekért részére 0,3 milliárd forint, illetve az MNB Sportkörnek 0,3 milliárd forint támogatást nyújtott az MNB. A félév során visszautalásra került 0,1 milliárd forint fel nem használt – előző éveket érintő – támogatás.

3.23. FELÜGYELETI TEVÉKENYSÉGBŐL SZÁRMAZÓ BEVÉTELEK

millió forint

Er.kim. sora	Megnevezés	2023. I. félév	2024. I. félév	Változás
	Felügyeleti díjbevétel	12 717	14 216	1 499
	Bírságbevétel és eljárási költségtérítés	1 154	1 592	438
	Igazgatási szolgáltatási díj és hatósági vizsgadíj	111	158	47
	Felügyeleti követelésekre befolyt késedelmi pótlék	2	44	42
	Hatósági eljárásból származó egyéb bevétel	5	3	-2
V.3.	Felügyeleti tevékenységből származó bevételek	13 989	16 013	2 024

A felügyeleti tevékenységből származó bevételek legjelentősebb tétele a díjfizetésre kötelezett intézmények által fizetendő felügyeleti díj. 2024 I. félévében az éves alapdíjak, valamint az esedékes negyedéves változó díjak előírásából 14,2 milliárd forint bevétel származott, míg a 2023 I. félévében megállapított díjkötelezettségekből 12,7 milliárd forint. Az MNB által határozatban kiszabott bírságok és költségtérítések bevétele 1,6 milliárd forintot tett ki.

3.24. A BANKÜZEMI EREDMÉNY ALAKULÁSA

millió forint

Er.kim. sora	Megnevezés	2023. I. félév	2024. I. félév	Változás
	Eszközök és készletek miatti bevétel	14	152	138
	Közvetített szolgáltatások bevétele	146	182	36
	Kiszámlázott szolgáltatások bevétele	72	65	-7
	Egyéb bevételek	13	14	1
VIII.	Banküzem bevételei összesen	245	413	168
	Anyagjellegű ráfordítások	18 729	19 596	867
	Anyagköltség	1 347	969	-378
	Igénybe vett szolgáltatások	17 333	18 576	1 243
	<i>Ingtalanok fenntartása, üzemeltetése és bérlete</i>	5 056	5 044	-12
	<i>Eszközök karbantartása és bérlete</i>	1 573	1 566	-7
	<i>IT rendszerekkel kapcsolatos szolgáltatás, szakértés</i>	3 433	4 137	704
	<i>Tagdíjfizetés</i>	988	871	-117
	<i>Órészvédelem, pénzszállítás</i>	2 715	2 716	1
	<i>Hirdetés, piackutatás</i>	1 308	1 760	452
	<i>Egyéb igénybe vett szolgáltatások*</i>	2 260	2 482	222
	Egyéb szolgáltatások	49	50	1
	Személyi jellegű ráfordítások	17 491	19 619	2 128
	Értékcsökkenési leírás	3 489	3 712	223
	Egyéb tevékenység önköltségének átvezetése	-239	-287	-48
	Banküzem működési költségei összesen	39 470	42 640	3 170
	Eszközök és készletek miatti ráfordítás	17	5	-12
	Közvetített szolgáltatások ráfordítása	119	182	63
	Kiszámlázott szolgáltatások ráfordítása	68	65	-3
	Egyéb ráfordítások	35	51	16
	Banküzem működési ráfordításai összesen	239	303	64
XVIII.	Banküzem működési költségei és ráfordításai mindösszesen	39 709	42 943	3 234
VIII.-XVIII.	Nettó banküzemi eredmény	-39 464	-42 530	-3 066

* Az egyéb igénybe vett szolgáltatások soron a nem jelentős jogcímek összevont egyenlege jelenik meg (postai és távközlési szolgáltatás, kiadványok előállítás, utaztatás és szállodai szolgáltatás, továbbá oktatás, fordítás, könyvvizsgálat, tanácsadás, valamint emlékérmeforgalmazás).

A banküzem 2024. I. félévi ráfordítása 42,9 milliárd forint volt, a 2023. év hasonló időszakához képest 3,2 milliárd forinttal (8,1 százalékkal) emelkedett.

A banküzem 2024. I. félévi működési költségei 3,2 milliárd forinttal (8 százalékkal) magasabbak voltak az előző év I. félévi adatánál. A 2024. I. félévi kiadásokat elsősorban a személyi jellegű és az anyagjellegű ráfordítások növelték, de emelkedett az értékcsökkenési leírás összege is.

A 2024. január-június havi anyagjellegű ráfordítások 0,9 milliárd forinttal (4,6 százalékkal) voltak magasabbak a 2023. I. félévben felmerült költségeknél.

Az anyagjellegű ráfordítások részeként az igénybe vett szolgáltatások költségeinek növekedése volt a meghatározó, azon belül is kiemelkedően az „IT rendszerekkel kapcsolatos szolgáltatás, szakértés” és a „hirdetés, piackutatás” költségei. Ugyanakkor csökkent többek között a „tagdíjfizetés” kiadása. Az igénybe vett szolgáltatások növekedésével szemben az anyagköltség esetében jelentős mértékű a csökkenés.

- Az előző év hasonló időszakához képest 2024 I. félévében 3,4 milliárd forintról 4,1 milliárd forintra emelkedtek az „IT rendszerekkel kapcsolatos szolgáltatás, szakértés” költségei, főként a már megvalósított informatikai beruházások (pl. funkcióbővítések, magasabb rendelkezésre állási és biztonsági szintek) hatásaként.
- A „hirdetés, piackutatás” csoporton belül elsősorban a kommunikációs szolgáltatások költségei emelkedtek, az előző év ugyanezen időszakánál lényegesen aktívabb 2024. évi kampánytevékenység miatt. Elindult a nagy volumenű Minősített Fogyasztóbarát Otthonbiztosítás kampány és az MNB fennállásának 100. évfordulójához kapcsolódó kommunikáció, továbbá folytatólagosak a kommunikációs együttműködések. Emellett a kommunikációs kampányok részben 2024-re történő áthúzódása is közrejátszott a kommunikációs költségek alakulásában.
- A „tagdíjfizetés” csökkenése technikai jellegű, mivel 2024-ben több tagdíj kifizetése csak a II. félévben válik esedékessé, míg 2023-ban ezek az I. félévben jelentkeztek.
- Az „anyagköltség” csökkenésében az elektromos áram 2024. évi díjának az elmúlt évihez képest történt jelentős mérséklődése volt meghatározó.

A 2024. I. félévi személyi jellegű ráfordítások a 2023. év ugyanezen időszakához képest 2,1 milliárd forinttal (12,2 százalékkal) magasabbak voltak. Ennek oka egyrészt a magas szaktudású munkavállalók megszerzése és hosszú távú biztosítása érdekében – az MNB igazgatóságának döntése alapján – a bértömegkeretek emelése a bértömeg-gazdálkodás rendszerében (amely alapján a 2023. év ugyanezen időszakához képest 9,2 százalékos átlagbér-növekedés valósult meg), másrészt pedig a 2023 júniusában megnyitott Balatonakarattya Oktatási- és Konferencia Központ-hoz kapcsolódóan 2024 I. félévének egészében jelentkező költségek. Ezen kívül az online és személyes részvétellel megvalósuló reprezentációs célú rendezvények kiadásainak csökkenése is hatást gyakorolt a ráfordítások alakulására.

Az értékcsökkenési leírás 2024. I. félévi összege 0,2 milliárd forinttal (6,4 százalékkal) magasabb az elmúlt év ugyanezen időszakában felmerülnél, ami döntően a 2023 II. felében aktivált tárgyi eszközök és immateriális javak, továbbá a 2024 I. félévében megvalósult informatikai beruházások következménye.

Az önköltség-átvezetések abszolút értéke 2024 I. félévében 0,3 milliárd forintot tett ki (2023. I. félévben ez az összeg 0,2 milliárd forint volt), amely annak érdekében csökkenti a banküzemi működési költségeket, hogy azok teljes összege az MNB-t ténylegesen terhelő kiadásokat mutassa (pl.: a Magyar Pénzverő Zrt. által a Logisztikai központ részleges használatáért fizetett bérleti díj; a fizetési rendszerekkel – VIBER, AFR – kapcsolatos, megtérített kiadások). A növekedés többek között a megvalósított VIBER-beruházások értékcsökkenési leírásából, továbbá a saját előállítású eszközök és készletek (pl.: kiadványok) aktiválásából adódó átvezetésekkel függött össze.

3.25. A LÉTSZÁM ÉS BÉRKÖLTSÉG ADATAINAK VÁLTOZÁSA, VALAMINT A VEZETŐ TISZTSÉGVISELŐK JAVADALMAZÁSA

Bér- és létszámadatok

millió forint

Megnevezés	2023. I. félév	2024. I. félév	Változás (%)
Állományba tartozók bérköltése	12 378	13 717	11
Egyéb bérköltés*	272	291	7
Kifizetett bérköltés	12 650	14 008	11
Személyi jellegű egyéb kifizetés	2 853	3 392	19
Szociális hozzájárulási adó	1 904	2 124	12
Rehabilitációs hozzájárulás	75	85	13
Táppénz hozzájárulás	9	10	4
Járadékok	1 988	2 219	12
Személyi jellegű ráfordítás összesen	17 491	19 619	12

* Egyéb bérköltés tartalmazza: a felmentési időre járó távolléti díjat, valamint az állományba nem tartozók és nem MNB-s munkavállalók részére kifizetett összegeket.

fő

Megnevezés	2023. I. félév	2024. I. félév	Változás (%)
Munkavállalók átlagos statisztikai állományi létszáma	1 563	1 583	1

A vezető tisztségviselők járandósága

millió forint

Testület	2024. I. félév
Monetáris Tanács*	288
Felügyelőbizottság	150

* Tartalmazza a tanács MNBtv. 9.§ (4) c) pontja alapján az MNB-vel munkaviszonyban álló külső és belső tagjainak bérét, valamint a részükre teljesített személyi jellegű egyéb kifizetések összegét.

A vezető tisztségviselők kölcsönei

Testület	Felvett kölcsön összeg (millió forint)	Fennálló egyenleg 2024. június 30-án (millió forint)	Utolsó lejárat	Kamatozás
Monetáris Tanács	268	183	2034.02.01	2,5%, illetve 7%
Felügyelőbizottság	-	-	-	-

Budapest, 2024. szeptember 25.

Dr. Matolcsy György
a Magyar Nemzeti Bank elnöke

FÉLÉVES JELENTÉS
BESZÁMOLÓ AZ MNB 2024. ELSŐ FÉLÉVI TEVÉKENYSÉGÉRŐL
2024. szeptember 25.

Nyomda: Prospektus Kft.
8200 Veszprém, Tartu u. 6.

mnb.hu

©MAGYAR NEMZETI BANK

1013 BUDAPEST, KRISZTINA KÖRÚT 55.